

Zasavski

Izdaja okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Ure-
juje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Stane Šeklar —
Tiska: Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave:
"Zasavski tednik" Trbovlje I. Trz revolucije št. 28 (telefon 91) — Račun
pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-T.146 — List izhaja vsako
soboto — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din,
mesečna 40 din — Posamezne številke 10 din — Rokopisi: morajo biti
v uredništvu najkasneje vsak torek dopoldne in jih ne vračamo

TEDNIK

Štev. 1-2

Trbovlje, dne 1. januarja 1957

Leto X.

Prebivalstvu trbovelskega okraja

VSEM DELOVNIM LJUDEM OKRAJA TRBOVLJE
ZELIMO MNOGO USPEHOV V NOvem LETU 1957.
VLAGAJMO TUDI V NOvem LETU VSE SILE ZA
IZGRADNJO SOCIALIZMA.
OK/ZKS TRBOVLJE, OLO TRBOVLJE, OO SZDL
TRBOVLJE, OO/ZB TRBOVLJE, OSS TRBOVLJE,
OKRAJNI ODBOR "SVOBODA" IN PROSVETNIH
DRUSTEV TRBOVLJE IN VSI OBČINSKI ODBORI:
VIDEM-KRŠKO, TRBOVLJE, ZAGORJE, BREZICE,
SENOVO, SEVNICA, HRASTNIK IN RADECE

Srečno novo leto, mnogo zadovolj-
stva in uspehov v novem letu — tako
si ob koncu leta želimo drug drugemu;
prijatelj prijatelju, znanec znancu, na-
rod narodu — srečno novo leto si žele
vsi ljudje na svetu. Da, tudi mi delovni
ljudje socialistične Jugoslavije si med
seboj želimo mnogo sreče, zdravja in
zadovoljstva v delu za blaginjo naše
socialistične domovine, za mir v svetu
in prijateljsko sodelovanje z vsemi na-
rodi sveta.

Naša sreča in zadovoljstvo sta zdru-
ženi s srečo vseh narodov, sta pa tudi
združeni in odvisni od naporov naših
delovnih ljudi, ki vlagajo vse svoje sile
za blaginjo naše socialistične države.
Naši delovni ljudje so v preteklem letu
dali mnogo od sebe, pa naj si bodo to
rudarji, cementarji, steklarji, papirni-
čarji in drugi industrijski delavci, ali
pa kmetje, gozdarji in ostali delovni
ljudje in delovna inteligenca. Vse to
z namenom, da dosežemo in ustvarimo
čimprej lepše in svetlejšo življenje. Vsi
napori naših delovnih ljudi pa imajo
tudi namen, čimprej premagati gospo-
darsko zaostalost in pripraviti vsem
ljudem, zlasti pa naši mladini, sreč-
nejše življenje.

To je tista sreča, po kateri so naši
narodi hrepeneli stoletja, in to je tista
sreča, ki si jo želimo s tiskom rok ob
Novem letu.

Ko si ob Novem letu segamo v roke,
si želimo in se veselimo, da smo vsak
dan bliže našemu svetlemu cilju. Srečni
in zadovoljni smo lahko, da imamo
take delovne ljudi, ki jim ni bilo žal
naporov, samozatajevanja in premo-
ganja ter težav in da smo prispevali
vsak svoj delež k skupnim naporom in
prizadevanju za dosego tistega cilja, ki
smo si ga zadali v naši ljudski revolu-
ciji in ki si ga zadajemo vsa leta po
naši osvoboditvi.

Ko se poslavljamo od starega leta in
stopamo v novo leto 1957, ne smemo
pozabiti na to, da moramo in bomo tudi
vnaprej z vsemi silami delali za vse-
stranski napredek naše države in na-
ših narodov, da ne bomo nikoli poza-
bili, da lahko samo s skupnimi napori
in s sodelovanjem vseh naših narodov
z vsemi narodi na svetu očuvamo mir
v svetu.

Preteklo leto je bilo zlasti v zadnjih
mesecih zelo burno. Agresorji so hoteli
zanetiti tretjo svetovno vojno. Ni jim
uspelo. Uspelo jim ni zato, ker so bili
narodi, združeni v okviru OZN, enotni
in složni. Zato so tudi načrti agresorjev
propadli. Tudi naša socialistična Jugo-
slavija ima velik delež pri očuvanju
miru v svetu. Naša država je pokazala
s svojo miroljubno politiko, da hoče in
si želi prijateljskega sodelovanja z vse-
mi narodi v svetu. Tudi naši delovni
ljudje so povedali svoje. Povedali so,
da si vojne ne žele, ampak da hočejo
v miru graditi in ustvarjati sebi in
svojim otrokom lepše življenje.

Ko stopamo z novim letom v trinaj-
sto leto svobodne graditve naše socia-
listične države, smo lahko ponosni na
naše uspehe, smo lahko ponosni, da
imamo takšne delovne ljudi, ki jim ni
žal in ki se ne boje nobenih naporov
za uresničenje zadanih si nalog. Naši
delovni ljudje so lahko ponosni na
uspehe, ki so jih dosegli v letih povojne
graditve. Jugoslavija ni več zaostala
dežela, ni več dežela izkoriščanja člo-
veka po človeku, Jugoslavija je močna
in svobodna in tudi majhna ni več. Saj
je opravila velikansko delo za razvoj
socializma in miru v svetu. Zato smo
ponosni nanjo, ponosni na naše mar-
ljive delovne ljudi, kakor smo tudi po-
nosni na našega voditelja, našega mar-
šala Tita.

UREDNIŠTVO

V novo leto 1957

BRALCEM IN SODELAVCEM
SREČNO NOVO LETO 1957
UREDNIŠTVO IN UPRAVA "ZASAVSKEGA TEDNIKA"

Novim naročnikom Zasavskega tednika

Novoletno številko "Zasavskega tednika" smo poslali tudi
nekaterim posameznikom, ki do sedaj še niso bili naročeni
nanj. Vsak, ki bo prejel naš list, naj izpolni naročilnico in
jo pošlje na upravo "Zasavskega tednika" — vsi tisti pa, ki
se ne žele naročiti na list, naj nam priposlano številko vrnejo.
Mnenja smo, da je potrebno za vsakogar v našem okraju,
ki deluje v javnem življenju in se zanima za dogajanje v
okraju, da je naročen na "Zasavski tednik", zlasti še, ker
ima list vsakih 14 dni prilogo "Uradni vestnik okraja Trbov-
lje". Brez tega Uradnega vestnika je težko biti, ker mora

vse odločbe in obvestila OLO in naših občinskih odborov
vsak poznati. Zato je res najbolje, da vsakdo, ki smo mu
list poslali, časnik tudi obdrži. — "Zasavski tednik" smo
poslali za Novo leto tudi vsem šolam po 10 izvodov, to pa
zaradi slikanice, ki smo jo pričeli prinašati za naše naj-
mlajše bralce. Pričujočo številko lista smo tiskali v 1000 iz-
vodih več in želimo, da bi se njegova naklada še zvišala
oziroma ostala vsaj na višini lanske, če ne bo večja.

Uredništvo in uprava
"Zasavskega tednika"

Iskati je treba nove oblike Praznik ob Sotli

družbenega upravljanja v podjetjih

USPEHI IN POMANJKLJIVOSTI V DELU ORGANOV DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Član DS se mora pripraviti na zasedanje

V podjetjih, kjer imajo delavski svet ali upravni odbor, je zaposleno 17.651 delavcev in nameščenec. V nove delavske svete je kandidiralo 1553 delavcev in nameščenec, izvoljenih pa je bilo 1241. V nove upravne odbore je kandidiralo 666 delavcev in nameščenec, izvoljenih pa je bilo 562. Število žena v DS se je v primeri s prejšnjim stanjem povečalo za 105,4 odstotkov, v upravnih odborih pa za 45 odstotkov. Število mladine do 25 let v delavskih svetih se je povečalo za 97,3 odst., v upravnih odborih pa kar za 290 odstotkov.

Upravljanje je treba približati delovnemu kolektivu

Če delovni kolektiv upravlja s podjetjem preko delavskega sveta, potem je gotovo, da ima pravico in dolžnost spremljati in nadzorovati njegovo delo. V nekaterih podjetjih pa izgleda, kakor da delavski svet ni nikomur odgovoren za svoje delo. Sestanki delovnega kolektiva, kjer člani delavskega sveta poročajo o svojem delu, so zelo redki ali pa jih sploh ni. Ponekod se obveščanje delovnega kolektiva o delu delavskega sveta omejuje samo na golo formalnost, da predsednik DS ob koncu mandatne dobe poroča o delu delavskega sveta. Vse to je kajpak v nasprotju z načeli kolektivnega upravljanja in se je treba proti takim negativnim pojavom odločno boriti. Če je delavski svet odgovoren delovnemu kolektivu, potem ga mora na razne načine obveščati o svojem delu in o problemih podjetja ter mu mora dati možnost, da preko njega uveljavlja svoje pobude in seveda tudi težnje.

Številnim delavskim svetom v naših podjetjih bi delal krivico, če ne bi poudaril njihovega prizadevanja za to, da se upravljanje čim bolj približa delovnemu kolektivu. Ponekod skušajo to doseči s sestanki delovnega kolektiva po obratih, kjer člani delavskega sveta poročajo o delu DS in sploh o problemih podjetja. Drugod spet se zadovolji samo z obveščanjem preko zapisnikov, ki so seveda zelo blada slika zasedanja delavskega sveta. V nekaterih podjetjih si prizadevajo, da bi se delavskega sveta udeleževalo čim več članov delovnega kolektiva. To jim omogoča, da se neposredno seznanjajo z delom in s sklepi delavskega sveta. Nekateri delavski sveti si pomagajo z izdajanjem biltenov in tovarniških časopisov, preko katerih seznanjajo člane delovnega kolektiva s svojimi sklepi in s problemi podjetja.

Kjer se zavedajo tega, da je upravljanje treba približati de-

Niso redka podjetja, kjer se vodilni ljudje pritožujejo, češ da se člani DS sploh ne pripravijo za zasedanje in da pogosto samo formalno glasujejo o življenjskih vprašanjih podjetja. To ni nič čudnega, če vemo, da je v okraju samo sedem podjetij, kjer članom delavskega sveta že nekaj dni pred zasedanjem pošljejo izbrani material, ki bo na zasedanju. To omogoča, da člani delavskega sveta dobro proučijo material, se o njem posvetujejo z ostalimi člani delovnega kolektiva in se tako dobro pripravijo za razpravo na zasedanju.

Zakaj ni v okviru DS več komisij?

V našem okraju je 22 delavskih svetov, ki imajo v svojem sestavu 64 stalnih in občasnih komisij, kjer se delavski sveti maloštevilni in zato ne potrebujejo posebnih komisij, toda to opr-

NA DAN 22. DECEMBRA, OB 15. OBLETNICI JLA, JE BILA ODPRTA NOVA ZELEZNISKA PROGA SAVSKI MAROF—KUMROVEC. — NA VSEH POSTAJAH OB PROGI LEPI SPREJEMI PRVEGA VLAKA. — NOVA ZELEZNICA JE VELIKA PRIDOBITEV ZA PREBIVALCE TEGA PODROČJA.

22. december 1956 bo zapisan z zlatimi črkami v življenju obsojtelkih ljudi. Po novi železni cesti, ki so jo zgradile enote JLA in drugi delavci, je v soboto prisopihal prvi vlak, kateremu bodo sledili v naprej vsak dan redno ostali vlaki.

V Savskem Marofu se je na ta dan zbralo veliko število ljudi, mladina, častna četa JLA, ostali borci in graditelji proge. Natanko ob 10. uri popoldne je prispel v Savski Marof prvi vlak, lepo okrašen. Med igranjem godbe in vzklikanjem tisočglave množice se je vlak ustavil pred rdečo zaporo. Po govornih raznih predstavnikov je zastopnik JLA prerazladelci trak — in prvi vlak je odpeljal dalje proti Kumrovcu.

S prvim vlakom so se peljali zastopniki iz vseh krajev, pa tudi številni graditelji proge.

Prav zanimivo se je bilo z njimi razgovarjati. Čeprav so zadnje dni delali tudi po dvanajst in še več ur, so bili vendar vsi veseli in nasmejani. Vse to, kar so tamkajšnjim do-

Zastopnik JLA odpira novo progo

mačinom obljubljali že v stari Avstro-Ogrski in pozneje v bivši Jugoslaviji, da jim namreč bodo regulirali Sotlo in zgradili železnico, je sedaj uresničila nova socialistična Jugoslavija.

S prvim vlakom smo se vozili seveda bolj počasi, saj hitreje tudi ni bilo mogoče, ker se je vlak moral ustavljati dalj časa na vsaki postaji, kjer so prebivalci prvi vlak pričakali s cvetjem, godbo in vsestranskim veseljem. Vlak ji hitel mimo postaj Sutla, Vukovo selo, Rozga, Prosinec, Draše Biželsko, Klanjec in končno v Kumrovec.

Obsotelska železnica je velika gospodarska pridobitev za te kraje, zato je razumljivo veliko navdušenje vseh prebivalcev. Pa še nekaj: vzporedno z gradnjo železniške proge so opravili tamkaj tudi regulacijo reke Sotle, ki je poprej vsako leto poplavljala dragoceno zemljo in uničevala poljske prideleke. Obsotelska železniška proga pa je sedaj povezala kraje med seboj, povežala je tudi prebivalce v skupni gradnji — še bolj pa je povežala borce JLA z ljudstvom, kar moramo poudariti še posebej. Dograditev obsotelske železnice je velika delovna zmag delovnih ljudi in enot JLA, ki so svojo obveznost, da bodo progo zanesljivo zgotovili do 15. obletnice JLA, tudi izpolnili.

Odprije nove železniške proge proti Kumrovcu pa je ustvarilo možnosti za podaljšanje železnice naprej do Podčetrka in priključek na progo Židani most—Maribor. Prav tako bodo drugo leto dobili priključek tudi na postajo Dobovo, ki bo tako neposredno povezana z obsotelsko progo. Izpraznena te proge in začetek njenega obratovanja ravno na dan 22. decembra, ko smo praznovali 15. letnico ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade, ima svoj pomen tudi v tem, da še bolj potrjuje resnico, da naša JLA ni samo braniteljica svobode in neodvisnosti naše države, temveč da ustvarja in gradi tudi v mirnih časih in se tako krepko povezuje z našim delovnim ljudstvom.

V
K
L
J
U
Č
U
J
T
E

S
E

V

S
M
U
Č
A
R
S
K
E

K
L
U
B
E

Vsak šesti volivec v okraju funkcionar

V našem okraju obstoja okrog 2200 vodstev raznih organizacij in društev ter organov družbenega upravljanja, v katerih sodeluje 13.000 ljudi, ki opravljajo 21.000 različnih funkcij. To se pravi, da je vsak šesti volivec v vodstvu neke organizacije in društva ali pa v organu družbenega upravljanja. Izmed 13.000 funkcionarjev je 2800 članov Zveze komunistov, 2800 žena in 2300 mladine do 25 let. Sodelovanje tako velikega števila državljanov v samoupravnih družbenih organih ter v vodstvih družbenih organizacij in društev, kjer odločajo ali pa dajejo predloge o važnih gospodarskih, kulturnih, socialnih, zdravstvenih in drugih vprašanjih, onemogoča pojave samovolje in zagotavlja uspešno rast novih socialističnih odnosov med ljudmi.

komisij. Največ komisij se ukvarja z vprašanji v zvezi s tarifnimi pravilniki, normami in premijami. Nadalje obstajajo komisije, ki se ukvarjajo z naslednjimi vprašanji: prošnje in pritožbe, investicije, higiensko-tehnična zaščitna dela, kadri, finance, produktivnost, organizacijska dela, delovne metode itd. Med komisijami je več takih, ki se ukvarjajo z vprašanji v zvezi s tarifnimi pravilniki, kot pa tistih, ki proučujejo organizacijska dela ali pa delovne metode.

Čeprav je gotovo, da delavski sveti, ki imajo v svojem sestavu komisije, uspešno delajo, ker se jim ni treba ukvarjati z drobnimi vprašanji in ker so njihove seje boljše pripravljene, je v našem okraju še vedno 27 podjetij, kjer delavski sveti nimajo nobene komisije. Med temi so nedvomno tudi manjša podjetja, ki imajo v svojem sestavu 27 podjetij. Zakaj ne ustanovijo potrebnih komisij, ki bi pripravljale material za zasedanje DS in ki bi hkrati omogočile, da bi se del članov DS neposredno seznanjali z določenimi problemi podjetja in se tako tudi vzgajali?

Delo delavskih svetov otežuje tudi to, da nimajo svojih poslovnikov, po katerih bi se ravnali pri svojem delu. Med vsemi podjetji v okraju jih je samo devet, kjer so delavski sveti sprejeli svoje poslovnike, medtem ko so vsi ostali še vedno brez njih. Zaradi tega ni nič čudnega, če v marsikaterem podjetju predsednik DS ne pozna svojih dolžnosti, zaradi česar so zasedanja zelo slabo vodena. O tem, da tudi to vpliva na uspešno delo zasedanja, ni treba posebej govoriti!

Izmenjava izkušenj

V Krškem in v Zagorju so nedavno obicajno posvetovanje delavskih svetov, ki so v mnogem prispevale k izmenjavi izkušenj. Potrebno bi bilo, da bi tudi v ostalih občinah sklicevali taka posvetovanja. Še več: posvetovanja delavskih svetov morejo postati stalna oblika izmenjave mnenj in izkušenj, ki jih bodo delavski sveti lahko koristno uporabili pri svojem delu. Tako obliko so uvedli tudi v kranjskem okraju in se je pokazala zelo koristna.

FRANC SETINEC

Več pomoči svetom potrošnikov

V našem okraju dela v 54 svetih potrošnikov 527 državljanov. Razen nekaj redkih izjem večina svetov potrošnikov ni upravičila svoje ustanovitve. Vzrok za to je tudi v tem, da so politične organizacije nudile tem najmlajšim družbenim organom premalo konkretne pomoči. Ni namreč dovolj, če na sestankih samo razpravljamo o tem, da sveti potrošnikov ne delajo, temveč je treba tudi nekaj storiti, da bodo začeli delati. Koristno bi bili krajši seminarji, kjer bi seznanili člane svetov potrošnikov z njihovimi nalogami in tehniko poslovanja trgovskih podjetij. Več pomoči bi lahko nudila svetom potrošnikov tudi sama trgovska podjetja, ki bi imela od dobrega dela svetov samo korist, ker bi jim lahko pomagali s predlogi in ker bi potrošnike objektivno obveščali o problemih trgovskih podjetij.

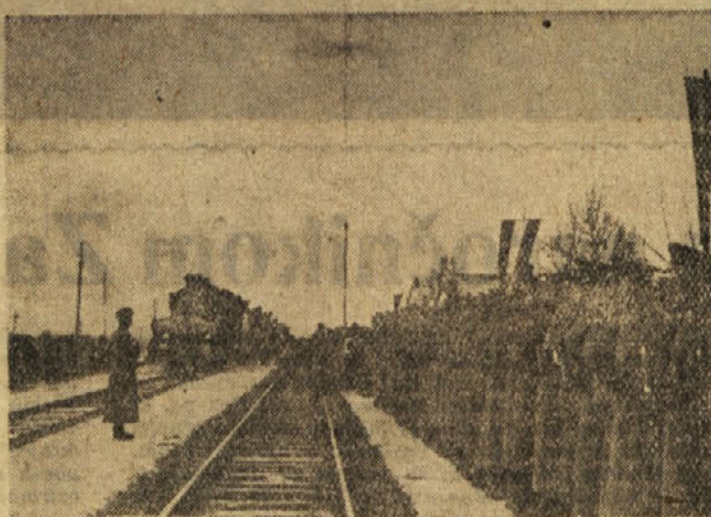

Pri Vidmu-Krškem je prijazna vas Zdole. Kakor nam poročajo, je bilo delo vseh krajevnih organizacij in društev v pravkar minulemu letu dokaj uspešno. V Zdolah imajo med drugim tudi marljivo kulturno društvo, ki večkrat razveseli tamkajšnje ljudi z raznimi igrami, pevskimi nastopi itd.

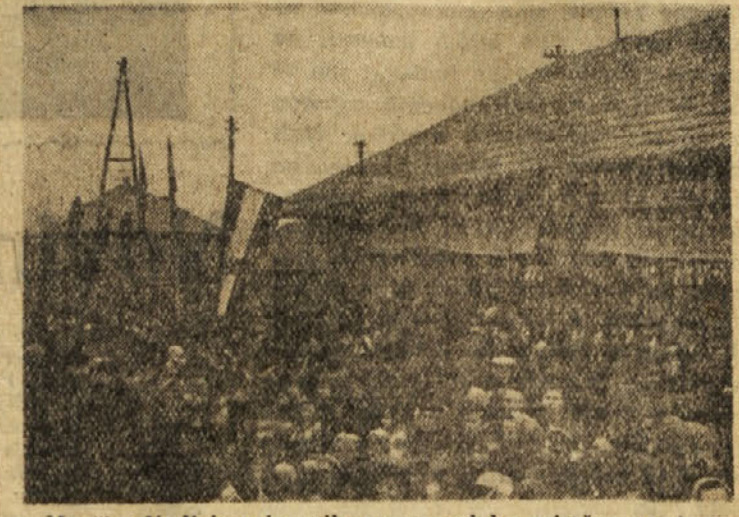
V šolskih odborih premalo žena

Izmed 669 članov šolskih odborov je samo 139 žena. Ponekod je namreč mišljenje, da je naloga šolskih odborov, da se ukvarjajo samo z materialnimi vprašanji, vplivalo na to, da so volili v šolske odbore predvsem moške. Za to, da šolski odbori posvečajo svojo pozornost predvsem materialnim vprašanjem, obstajajo tudi objektivni pogoji. Ker so mnoge šole že doslužile in več ne ustrezajo najosnovnej-

lovnemu kolektivu, ki preko delavskega sveta v imenu družbe upravlja s podjetjem, se ne bodo zadovoljili z nobeno od naštetih oblik obveščanja delovnega kolektiva o svojem delu, ampak bodo nenehno iskali nove in nove oblike. Kajti ob začetku delavskega samoupravljanja ne more biti nobena oblika popolna in idealna.

Slavnostno okrašeni vlak prihaja na postajo

Množica ljudi je pripravila prvemu vlakom prirčen sprejem tudi na postaji Sutla

NOVOLETNA NOČ PRI DELU

Nad revir, ki se je v teh letih mogočno razrasel in se tudi v zadnjem letu obogatil z nekaterimi prav pomembnimi objekti, lega mrak. Po pločnikih hite pešci iz trgovine v trgovino. Avtomobili, katerih žarometi previdno tipljejo v noč, neslišno drse po gladki cesti. Pravilčno razsvetljene izlozbe, iz katerih se ljudem prijazno smehljajo dobri starček dedek Mrz, so skoro preobložene z najrazličnejšim blagom in na avtobusni postaji nenavadno mnogo ljudi polni dolgo vozilo.

Starega leta dan. V vseh podjetjih so že prenehali z delom, le obe kolesi na stolpu visokega jaska na hribu pričata, da v jamah popoldanska izmena črnih rudarjev še trga zemlji njeno dragoceno bogastvo. Toda tudi ti dve kolesi se bosta čez nekaj ur nehali vrteti. Dela bo za dan, dva, konec tudi v rudniku.

Od hiš prihaja mamljiv vonj po prazničnih dobrotah, poticah, kolačih, keksih...

Mesto dobi na noč nenavadno živahen utrip. Po cestah začnejo hoditi na vse strani pari, ki so namenjeni na silvestrovanje, pri sosedovih na je malemu Marku dedek Mrz pravkar že prinesel velik kup raznih igračk in dobrot.

V medem siju uličnih svetilk razločimo Teja in prikužno Mišo, katerima bo to prva novoletna noč, odkar sta poročena, pa Stanka in Melo, Janeza in Mili, Vana in Manico. Vando in Borisa in... mnoge, mnoge druge.

Urini kazalci se se že pomaknili proti deseti. Od povsod se sliši glasba, petje. V Domu igra orkester kot še nikoli, in ljudje plešejo čudovito. »Na zdravje Francelj, Matija, na zdravje še mnogo let!«

Silvestrov večer. Mlado in staro se veseli, zabava. Se nekaj ur in to leto se bo za vedno poslovilo.

Se zunaj, kjer je že pozna noč, čutimo razglašano družbo, glasbo in ples, ko se odpravljamo na obisk k ljudem — somesčanom, ki tudi tokrat, pa čeprav je novoletna noč, ne praznujejo.

MEDTEM KO SE NJENE PRIJATELJICE ZABAVAJO IN NA RAZNIH KRAJIH PROSLAVLJAJO ODHOD STAREGA LETA, OPRAVLJA TOVARISICA FRIDERIKA RAK V TELEFONSKI CENTRALI NA TRBOVELJSKI POŠTI SVOJE VSAKODNEVNO DELO. »KAR PRIJETNO JE, PRAVI, »SAJ NOČ TAKO NI PREVEČ DOLGA.«

Na kretniški postojanki štev. 2

Po kratkih betonskih stopnicah smo se povzpeli do vhoda v kretniško postojanko števila 2, na železniški progi med Hrastnikom in Trbovljami. Pod nami je na eni strani Sava, na drugi pa vidimo v temnih obrisih tire.

V toplo zakurjeni sobici pričujamo s kretničarjem Stankom Kantušarjem kratek razgovor, ki ga moti neprestano zvonjenje signalnih zvoncev, ki naznanjajo odhode vlakov iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja. Medtem ko je pomikal kretniške vzvode na bloku, nas je na kratko seznanil s svojim delom, ki ga opravlja že 25 let.

»Ni lahko,« je poudaril, »to velja še posebno za zimski čas, ko zapade sneg in ne grede kretnice ne sem in ne tja, vendar pa z njim najbrž ne bi zlepa menjal.«

V teh dolgih letih sem se ga pač na moč navadil.

Prostovoljno gasilsko društvo Trbovlje-mesto in prostovoljno gasilsko društvo rudnika Trbovlje imata pripravljeno vsak svojo desetino, skupno z avtomobiloma in motorkami za primer potrebe. Obe gasilski društvi sta to noč tudi v stalni telefonski zvezi.

Gasilci so nekoč na Silvestrovo hodili, naokrog po trboveljski dolini v patroljah. Tega sedaj ni več. Takrat je bil v Trbovljah še nočni čuvaj s helebardo.

ZA VSAK PRIMER

Ki je zelo rad zavil v gostilno in tamkaj ljudem zapel kaj poskočnega.

Ko je v zvoniku bilo polnoč, in se je staro leto za vedno poslovilo, so zapele gasilske trobente, ki so naznanjale vsem ljudem Novo leto. Te patrolje so seveda veselili Trboveljčani vabili k sebi; v gostilne in jih počastili s kozarčkom dobrega vina...

»Mislimo, da ne bo treba nikjer posredovati,« so nam povedali gasilci obeh desetini, »vendar pa je pripravljenost in budnost le potrebna. Kajti, kaj se vé...«

Še več dela kot druge dni!

Noč, ki se je razpela nad savsko tesno, je tiha in hladna. Romantično tišino moti le skrivnostno šumenje več sto let starih vrhov ponosnih dreves, ko se veter nagajivo zaganja vanje in enakomeren glas umazane reke, ki teče, teče...

»Vidite, tako je pa letos jaz praznujem,« je smeje dejal Milan Golob, prometnik trboveljske postaje, ki smo ga zmotili ravno v času, ko se je v svojem uradu sklanjal nad neke papirje.

»Sicer pa to pot ni prvič, da sem na ta praznik v službi. Večkrat me je že doletela ta »časť in tako sem torej tega že kar nekako navajen. Glavno je, da vseh dvanajst ur, ki jih

boljše. — Nesreče na srečo zadnje leto ni bilo niti ene.

»Tu na postaji nocoj nisem edini. Razen mene je na delu še kakih deset »srečnejev«, med njimi tudi kolega Planinšek, prometnik na tovarni postaji.«

Milan si je nadel na glavo rdečo kapo in stopil na peron, mimo katerega je pravkar drvel dolg tovarni vlak.

Med tiri smo se potrudili do tovariša Planinška, ki mu je, kot prvemu, tudi ime Milan. Na naša radovedna vprašanja je komajda utegnil odgovorjati, saj je telefon skoro neprestano pel.

DA, TAM DOLI PRI SAVSKI TESNI, KJER DRZI ČEZ NAŠE KRAJE DOLGA ŽELEZNA CESTA, DELO NIKOLI NE PONEHA. ŽELEZNICARJI, VSAJ NEKATERI, NE POZNAJO PRAZNIČNO, TUDI NOČJO TEČE PROMET NEMOTENO NAPREJ.

»Železničar sem si želel postati že od mladih nog, in ta moja želja se mi je, kakor vidite, tudi izpolnila. Svojo pot sem začel v Ljubljani, kjer sem bil dve leti, od tu sem prišel v Litižo in končno v Trbovlje, kjer bom že kmalu štiri leta. S poklicem sem zadovoljen in ga opravljam z največjim veseljem.«

V odgovoru na naše vprašanje, česa si v svoji službi najbolj želi v novem letu, je bil kratek:

»Kaj naj bi si želel drugega, kot da bi šlo pri delu vse po sreči skozi vse leto in da bi bilo v zadovoljstvo vseh potnikov, in seveda tudi nas, čim manj zamud.«

Ko se bosta urina kazalca za trenutek srečala na številki dvanajst, bodo na vseh postajah zabrneli telefoni. Dežurni železničarji si bodo prek njih želeli srečen skok v novo leto.

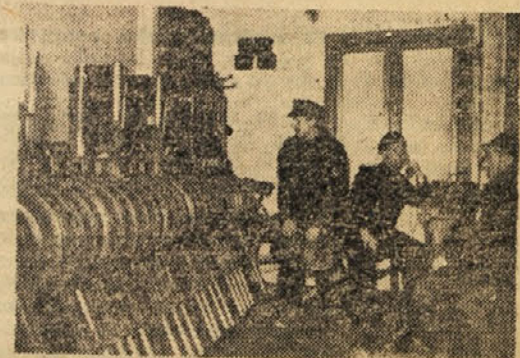
JANO KOPRIVC

Za meh

ZENITBENA PONUDBA

»Imam tone premoga in dva kubična metra drv!«

Halo, 25!

Tovariše šoferje iz trboveljske reševalne postaje je res težko dobiti na njihovem sedežu. Skoro vedno so na poti. Tovariša Ivana Lavrina, ki je tokrat dežurni s svojim rumenim »Mercedesom«, samo prvičkrat zaman iskali, zato smo drugič zavrteli rajši kar telefon.

— Halo, 25!

Imeli smo srečo. Oglasil se je zaželeni. Prvo vprašanje, ki smo mu ga zastavili po telefonskih žicah, se je glasilo:

— Od kdaj delate kot šofer pri Reševalni postaji v Trbovljah?

— Od 1952. leta.

— Ali ste na svojem delovnem mestu zadovoljni?

— Seveda sem! Če bi ne bil zadovoljen, bi najbrž že pustil to službo. Toda, verjemite, biti šofer reševalnega avtomobila ni nič kaj prijetno.

— Od kod vse ste v minulnem letu vozili bolnike?

— Naše področje je bilo precej obsežno — Trbovlje, Radeče, Zagorje, Dole pri Litiži, Polšnik in številni drugi zaselki.

— Ali ste imeli kakšen karambol?

— Na srečo nobenega.

— Kaj pa vozilo? Ste zadovoljni z njim?

— Da, moj »Mercedes« je dosti še vedno dobro vozil.

— Kakšne spomine imate na storo leto?

— Dobre in slabe. Leto je pač dolgo.

— In kaj si želite v novem letu?

— Da bi bilo vse dobro! Da bi bil zdrav, in to želim tudi drugim, ter da bi šlo pri delu vse po sreči.

Upam tudi, da se bo v tem letu dvignil življenjski standard.

— In na koncu še neko intimno vprašanje: Kako prebivate svoj prosti čas?

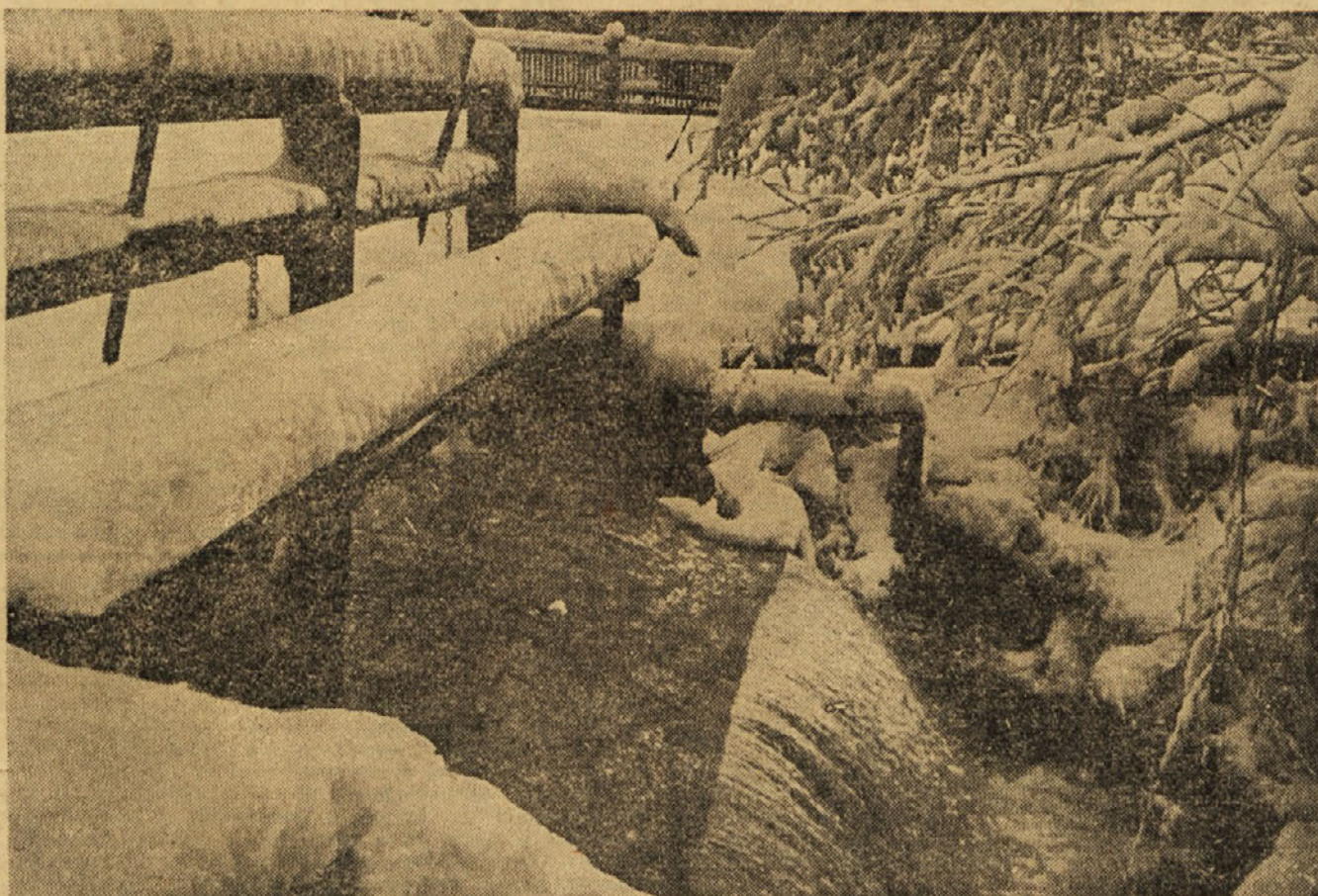
— V glavnem doma, kjer imam okrog hišice malhen vrtnjak, kjer je za prične volke vedno dovolj dela. Veliko časa na prebitem tudi pri motorju, saj mora biti le-ta vedno uporabljen. Rad slišim tudi kakšno dobro zabavno glasbo, v kino pa zaradi precejšnje oddaljenosti zahajam bolj redko.

Naš razgovor je bil pretrgan. — Najbrž kakšen avton primer.

Čez čas smo že videli rumeni »Mercedes«, ki je na svojo moč drvel po široki, prazni cesti...

RUMENI »MERCEDES« IN NJEGOV VOZNIK STA PRIPRAVLJENA...

NOVO LETO V NARAVI

Žena in ženi

Žena - ženi

»Prosim, ne povej tega nikomur, predvsem pa ne mojemu možu!« Tako se pogosto končujejo razgovori prijateljic, ki si povedo razne zaupne stvari. Prijateljici pokaže žena svojo novo obleko, ki je stala precej denarja; možu pa reče, da jo je dobila za »bagatelo«. Razliko, ki je nastala v denarju, se že da nekako pokriti. S tarnanjem obrazloži vsak dan posebej, kako so se podražila jajca, da je porabila danes več mesa itd., itd.

Marsikatera žena, ko gre zjutraj na trg, skoči mimogrede v kavarno ali slaščičarno. Seveda to pred možem zamoči. Če se je že res predolgo zamudila in se zakasnila s kosilom, se opravičuje, češ da je bilo v trgovini

toliko ljudi, da je le stežka prišla na vrsto. Ko si kupi nov klobuk, se že včasih možu zdi cena smešno nizka. Toda ona ga zna tako lepo prepričati, da bi za ta denar bilo škoda, če bi ga ne kupila.

Mnogo huje, kot če bi možu povedala resnico, pa je potem, ko mož izve vse to od neke tretje osebe. Čestokrat se zgodi, da izgubi v ženi zaupanje, poraja pa se celo ljubosumnje. Če mu drugič govori resnico, ji ne verjame.

Sedaj se pa vprašajmo, ali imajo vse te majhne laži sploh kak smisel. Najprej poskušamo z majhnimi lažmi, pozneje prikrivamo kaj važnejšega in tako zabredemo. Čeravno možu to in ono ni prav, vendar sem prepri-

čana, da dosti raje izve resnico iz ženinih ust kot pa iz katerih koli drugih. Bodimo pametne in ne tvegimo svojim možem laži. Čim vas bo mož zasačil na laži, ne boste več njegova zaupnica. Tudi doma se ne bo več počutil varnega in jel bo zahajati drugam, med odkrite ljudi, kjer ne bo laži.

Ana

Zadružnice z Vidma nam pišejo, da skrbijo za preobrazbo svoje vasi

Pred letom dni je bil prizadevanje za resnično pomoč Kmetijski zadrugi Videm ustanovni občni zbor zveze zadružnic. Zadružnice smo se že takrat pogovorile o delu, ki se mu bomo posvetile, zlasti pa smo se zavzele, da bomo skrbjele za preobrazbo naše vasi.

Dela smo se resno oprijele in izvedle že v kratkem času več tečajev. V poletnih mesecih se je naše delo osredotočilo predvsem na organizacijo in izvedbo tečajev za konzerviranje sadja in sočivja ter pripravo raznih sadnih sokov, pri čemer nas je vodila misel, da izboljšamo prehrano zlasti v zimskem času, ko primanjkuje sve, že zelenjave in sadja. Razni te-

delovnim ženam.

Ker se bliža zima in z njo čas kolin, smo pripravile enodnevni seminar za predelavo mesa. To je bil prvi tovrstni seminar v letošnji zimi v Spodnjem Posavju.

Vendar moramo poudariti, da so tečajji bili lahko samo ob velikem razumevanju upravnega odbora naše kmetijske zadruge, ki nam je nudil vso materialno pomoč.

Uredile smo prostor, kjer so razni tečajji in seminarji, in ob pogojih, ki jih imamo, bi bil lahko pri nas nekaj gospodinj-skih center.

V letošnji zimi bomo imele 2 gospodinj-ske tečaje. V zvezi s tečajem bodo tudi razna predavanja iz zdravstva, ki bodo nudila tisto znanje, ki ga dekleta kot bodoče matere morajo imeti.

OPRIJETI PLAŠČI Z DVOJNI-MI GUMBOM, POLOVICNIM PASOM IN ŠIROKIM OVRATNIKOM SO ZADNJE ČASE PRECEJ POGOST POJAV V MODNIH HIŠAH

čaji niso bili le na Vidmu, kot nekakem centru naše zadruge, temveč po vseh, kot so Stari grad, Stara vas, Sremič Zdole in na Vidmu. Na teh tečajih so žene in dekleta vkuhale od borovnic dalje vse, kar premorejo naši vrtovi in sadovnjaki, do kutin v pozni jeseni.

Ko je odbor zveze zadružnic pri OZZ v Trbovljah razpisal nagradno tekmovanje, smo se tudi videmske zadružnice vključile z željo, da si priborimo kakšno nagrado. Pogoji tekmovanja so sicer težki in terjajo od nas mnogo dela in prizadevanj, zlasti da dvignemo število članstva, ki je v primerjavi s številom kmetijskih gospodarstev pri KZ Videm zelo nizko, saj nas je le 52 članic.

Če bi se nam posrečilo dobiti pralni stroj in urediti pralnico, s katero bi pri nas razbremenile mnogo gospodinj, bi bilo vključevanje v članstvo lažje, ker bi na našem delu videle

DOPISUJTE

V „Zasavski tednik“

Seminarji za pripravo kolin

Gospodinj-ski centri v našem okraju so ob sodelovanju kmetijskih zadrug pripravili v večjih središčih enodnevne seminarje za pripravo kolin, katerih so se udeležile žene in mlajša dekleta.

Na seminarjih so žene najprej poslušale teoretično razlago o konzerviranju in predelavi mesa, ker pride to v glavnem v

poštev na kmetijah, da se lahko meso in drobovino prihrani za čas težjega dela na poljih in vinogradih. Doslej so po večini obkolnih porabili vso drobovino in tudi več mesa, medtem ko so za toplejše dni, ko se delo prične ostali zgolj suhi kosi mesa.

Žene in dekleta so se na teh seminarjih naučile nasoljevanja mesa, priprave solnice, predelavo jeter v jetrno pašeto in jetrne klobase, ostalo drobovino pa v tlačenke. Razen tega so konzervirale meso v patentne kozarce in mast. Napravile so še krvavice, mesene klobase, posebno pozornost pa so posvetile izdelovanju salam, ki so dosti boljše za praktično uporabo kot pa meso.

Doslej so bili ti seminarji na Vidmu, zelo uspešno je bil zaključen v Brestanici, katerega so se udeležili tudi zastopniki tamkajšnje kmetijske zadruge, na Dolu pri Hrastniku in na Izlakah.

Žene, ki so se udeležile tega seminarja, bodo svoje znanje posredovale ostalim ženam v svojem kraju.

ŠPORTNO OBLEKO ČRNO-ZELENE BARVE LAHKO POVSOD OBLEČEMO

Udeleženke seminarja na Dolu so se takole predstavile našemu fotoreporterju

Pomaga imo si sami

...da nam v kopalni kadi ne bo drčalo, položimo na dno staro frotirko. Predvsem pride to v poštev za stare in bolne ljudi, ki se težko obračajo;

...da se nam tehtnica ne bo pokvarila, ne pustimo na njej uteži;

...da vrata ne škripljejo, jih podložimo in dvignemo s tečajev ter namažemo tečaje s tovrstno maslo, kajti olje prehitro hlapi;

...da nam bo surovo maslo ostalo dlje časa sveže, ga stlačimo v lončeno posodo (seveda

ne do vrha). Posodo potem povežemo na globok krožnik z vodo, ki jo vsak dan menjamo;

...da nam perilo pozimi ne zmrzne, dodajmo vodi, v kateri ga izplakujemo, malo soli;

...da bodo vreče trpežnejše in da ne bodo plesnеле, jih v 14 litrah vode, kjer smo zdrobili 1 kg hrastove skorje, prekuhamo. Oprane ali nove vreče damo v to zavrelico, kjer jih namakajmo 24 ur;

...da vijak lažje privijemo, ga namažimo prej z maslačo.

Skrb zdravstvene službe za žene

Spoznamo pravočasno rakava obolenja

Vsi dobro vemo, da se nalezljivih bolezni lahko obvarujemo. Imamo pa še bolezni, ki niso nalezljive. Skušali bomo na kratko opisati, če se tudi teh lahko izognemo. Med take bolezni štejemo raka in rakava obolenja.

Včasih so menili, da je rak deden. Danes lahko trdimo, da so nekateri ljudje za rakava obolenja dovzetnejši, potrebni pa so še določeni zunanji dražljaji, da se rak lahko razvije, kajti običajno je potrebno več činiteljev, kakor tudi okoliščin, ki nato skupno privedejo do razvijanja raka v človeškem telesu.

Rak je star toliko kot človeška kultura. S pomočjo tehnike je človek sposoben spreminjati življenjske pogoje v naravi. To je skratka tudi vzrok, da je rakavih obolenj vedno več. Znanstveniki domnevaajo, da je znanje čase zato več rakavih obolenj, ker človek dlje živi, ker doseže višjo srednjo starost. Če človek doživi visoko starost, ima s tem več možnosti in tudi časa, da oboli za raka, kot tisti, ki je mlajši umrl. V zadnjih desetletjih dokazujejo statistike, da je vedno pogostejši rak.

Sedaj se pa vprašajmo, kaj lahko zoper to storimo? Kako naj preprečimo in obvarujemo ljudi pred to boleznijo?

Premagali smo že več bolezni, zato moramo tudi tu storiti vse, da bi lahko preprečili razvijanje rakave tvorbe in prihranili bolnikom trpljenje, ki ga neozdravljivi rak prinaša.

Rak zdravimo lokalno le tako dolgo, dokler še ni postal bolezen vsega telesa. Če je že tako daleč, potem na žalost ni več pomoči. Zato moramo obolenje ugotoviti tako zgodaj, dokler se še ni utegnil razviti v bolezen vsega telesa.

Rakavo bolezen je v začetku zelo težko spoznati. Zdraviti pa se jih da le, če bolezen dovolj zgodaj spoznamo.

Po vsakem neugodnem počutju na katerem koli delu telesa pojdemo zanesljivo na zdravniški pregled.

Zenske naj se takoj zatečejo k zdravniku, čim opazijo kakšno spremembo na zunanjih spolovilih ali rodilih. Krvavitve ob nedolžnih rokih in ob vsaki starosti so lahko včasih usodne. Zlasti je treba paziti na krvavkast iztok. Za začetno rakavo obolenje v višji starosti je lahko znak vsak neugoden zaudarjajoč rumen iztok. Vsaka žena bi se morala vsako leto ginekološko pregledati.

Kjer koli prehaja koža v sluznico, je treba paziti na bolezenske spremembe. Brez odlašanja morajo na zdravniški

pregled tudi ženske, ki ugotovijo tudi najmanjšo spremembo na dojkah.

To bi bilo le nekaj svarilnih znakov, ki naj bi vzpodbudili ljudi, da bi pravočasno poiskali zdravniško pomoč. Pravočasen pregled in zdravljenje lahko prepreči nadaljnji razvoj te zahrbitne bolezni.

Prav zato je tudi naša zdravstvena služba na pobudo raznih množičnih organizacij organizirala obvezen ginekološki pregled v našem okraju za žene od 30. do 40. leta. Naj ne bo ženske, ki bi se tega pregleda ne udeležila, saj ji bo to samo v korist.

Kaj nam govore številke?

Leta 1955 se je pri nas rodilo 483.139 otrok, med temi 5295 mrtvih. Statistika dokazuje, da se rodi skoro tisoč več mrtvih dečkov kot deklic. Na sto deklice se rodi 137 mrtvih dečkov. Na tisoč otrok se rodi enajst mrtvih kar je precej visok odstotek.

Vzrok so še vedno porodi brez strokovne pomoči. V mestih je to danes urejeno, po okrajih se pa le vsak tretji otrok rodi v prisotnosti diplomirane babice ali zdravnika.

Ljudje so prepričani, da sta prenos in elektrika prva pogoj za ekonomičnost v gospodinjstvu. Električna energija oziroma električni pripomočki, kot so razni aparati, razbremenjujejo našo ženo.

Pri nas se v gospodinjstvu porabi letno okrog 90 kg premoga po prebivalcu. Kako majhna je ta količina, vidimo v potrošnji premoga v drugih deželah: na Poljskem in Švedskem porabijo po 300 kg, v Holandiji 590, Angliji 686, Belgiji 843 kg.

Pri nas porabimo letno okrog 26 kilovatnih ur na prebivalca. Seveda le v gospodinjstvu. V Turčiji znaša ta potrošnja 8 kilovatov, v Grčiji 35, v Franciji 103, Italiji 118, medtem ko znaša v Angliji 423 kilovatnih ur.

Žepne robce lažje operete — posebno po močnem nahu — če jih namočite v slano vodo.

Konservo lahko odprete tudi z navadnim nožem, če jo položite na vroč štedilnik. Pomagati si lahko tudi z vročim likalnikom.

Kis postane moten, zato mu dolijte žlico mleka, dobro pretresite in odcedite skozi platneno krpo. Hranite ga vedno v temni steklenici.

Surovo maslo, ki smrdi in ni več dobro, pregnetite z vodo, kateri dodate nekoliko jedilne sode. Vodo potem odlijte.

...

Prismojeno mleko popravite, če položite vanj kosček oglja, ki ste ga zavili v snažno krpico.

Zelene madeže od trave odpravite, če jih navlažite z alkoholom in posušite z vato. To velja posebno za nepravno blago.

Katranove madeže na blagu sperite najprej z milnico, nato pa z alkoholom ali z ogljikovim sušnim amoniakom. Zdrgnete jih lahko tudi z neslanim maslom ter sperete z milnico in še z bencinom. Zastarele madeže pustite namazane z maslom kak dan, da se katran omeči, nato pa sperite. Če je katranov madež na volnenem blagu, ga namažite in zdrgnite z jajčnim rumenjakom ter sperite z mlačno vodo. Z roke si odpravite katran z bencinom, milom, rumenjakom in toplo vodo.

Preprečimo gube na obrazu

Gube na obrazu nastanejo zaradi pomanjkljive prehrane in seveda zaradi staranja. Lahko jih preprečimo z zdravo prehrano ter z izmeničnimi toplimi in hladnimi kopelmi, s toplimi in mrzlimi obkladki, s kamilično soparo ter z raznimi maskami.

Masko za obraz lahko pripravimo iz riževe, pšenične in ovse-ne moke, z mlekom ali limonino kislino; zelo priporočljiv je kamiličin čaj in kumarični sok. Kašasto zmes enega izmed teh nanesemo na obraz in obdržimo to masko nekaj časa na njem. Za boljšo prekrvavitve si masko nato oremo s kumaričnim sokom, kožo pa namažemo s hranljivo kremo.

Zelo osvežila je kopel (v vodi zavremo nekaj smrekovih vejic). Tudi limonini olupki zelo ugodno vplivajo na kožo. V vrečico zvežemo sesekljane limonine olupke, katero potopimo v vodo, s katero se potem umijemo.

H — LINJA ŽENSKA SMUČARSKA OBLEKA, KOMBINIRANA S PLETENJEM JE ZELO PRIMERNA ZA HLADNEJŠE DNI

Ti fantje pa poskrbe za zabavo Zdolanov v zimskih večerih

Videm-Krško

Na večer pred Dnevom JLA je bila v Vidmu-Krškem v kino dvorani svečana akademija, kjer je o razvoju in zgodovini naše armade govoril predsednik občinskega ljudskega odbora tov. Stane Nunčič.

Na akademiji so sodelovali orkester, pripadniki predvojaške vzgoje, videmski oktet »Kremen«, člani TVD »Partizana« in dijaki nižje gimnazije.

Ob tej priložnosti je bilo več mladincev — pripadnikov predvojaške vzgoje — odlikovanih in pohvaljenih. Nekateri med njimi so prejeli praktične nagrade.

Akademija v počastitev Dneva JLA je bila kvalitetno na višku in najboljša od vseh akademij in proslav v letošnjem letu, kar je potrdil tudi obisk, saj je bila dvorana zasedena do zadnjega kotička.

V pevskem zboru KUD na Zdolah pridno sodelujejo tudi žene

Nad 6000 novih članov v Socialistični zvezi

VEČINA ORGANIZACIJ SE JE POLITIČNO IN ORGANIZACIJSKO UTRDILA

V našem okraju je izmed 92 odst., Zagorje z nad 90 odst., Radeče s 73,6 %, Senovo s 54,9 odst., Krško z 51,3 odst., Brežice s 45 odst. in Sevnica s 43,5 odst. volivcev v Socialistični zvezi. Nekatere občine v spodnjem delu okraja so, kljub nizkemu odstotku volivcev v SZDL, vendarle napravile velik korak naprej, ker so od združitev obeh okrajev do danes na novo sprejeli nad 6000 članov. je to vendarle uspeh, ki ga ne smemo podcenjevati. Med vsemi občinami je na prvem mestu Hrastnik z 92 odstotki volivcev v Socialistični zvezi. Sledijo mu: Trbovlje z

organov. Taki kritiki bi morali prislusniti in storiti vse, da se nepravilnosti odpravijo. Odgovorni ljudje v vodstvih osnovnih organizacij SZDL se radi izgovarjajo tudi na »slabo« politično situacijo v svojem kraju. Ali je njihov izgovor resničen? V dveh sosednjih vaseh — Jesenice in Obrežje — ne more biti tako različna politič-

na situacija, da v prvi ni niti polovico volivcev v Socialistični zvezi, medtem ko jih je v drugi več kot 80 odstotkov... V Rigoncah pri Dobovi je 91 odstotkov volivcev vključenih v Socialistični zvezi, v dva kilometra oddaljeni vasi pa samo 31... Vzrok za take razlike ni v slabi politični situaciji, temveč v tem, da so na Jesenicah in v Rigoncah šli med ljudi ter se z njimi pogovorili o vsem, kar jih tiči, medtem ko so drugod samo čakali, da bodo ljudje sami prišli in se vpisali v Socialistično zvezo. V Rigoncah in na Jesenicah so redno sklicevali sestanke, kjer so razpravljali o problemih svojega kraja, drugod pa so samo pobirali članarino... Tudi v tem je vzrok, da je v nekaterih vaseh še vedno več kot polovica volivcev izven Socialistične zveze, čeprav imajo vse pogoje za to, da bi bili njeni člani.

„Dopolnite me, če sem kaj izpustil ali pa narobe povedal...“

Delovni predsednik občnega zbora učne organizacije SZDL v Zg. Trbovljah je prosil predsednika, da poda poročilo o delu učnega odbora. Predsednik je začel z običajnim: »Tovariši...« nato pa je povedal, da učni odbor ni delal in da zato tudi nima o čem poročati. V nadaljevanju svojega ustmenega poročila je še povedal, da je učni odbor agitiral za udeležbo članov na raznih prireditvah oziroma proslavah in predavanjih. Na koncu je navedel še nekaj v opravičilo, nato pa umolknil. Čez čas pa je še pristavil: »Dopolnite me, če sem kaj izpustil ali pa

narobe povedal...« Nato je začel citirati referat o dogodkih na Madžarskem in na bližnjem Vzhodu. Referat je bil ravno toliko predolg, kolikor je bilo prekratko poročilo o delu učnega odbora...

Udeleženci občnega zbora so proti pričakovanju razumeli prošnjo predsednika, da bi ga dopolnili, če je kaj izpustil ali pa narobe povedal... Tovariši, ki je bil v delovnem predststvu je govoril o nekaterih aktualnih problemih gospodarstva, na katere je predsednik očitno pozabil ali pa se sploh ni seznanil z njimi. Eden izmed udeležencev občnega zbora je vstal in vprašal, če je učni odbor vodil računa o delu svetov potrošnikov. Pokazalo se je, da je učni odbor na to pozabil. Vprašanje o svetu potrošnikov je sprožilo plaz, ki se ga več ni dalo ustaviti, pa tudi če bi se ga dalo, to ne bi bilo pametno.

Mlada žena je govorila o obupnih higienskih razmerah v življskih obratih. Povedala je, da v zelenjadnih trgovinah prodajajo zelenjavo, mleko in druga živila v istem lokalu. Prodajalke imajo na sebi umazane plašče ali pa so celo brez njih. V kruhu je nekajkrat našla odpadke od vreč. Pri brivcu uporabljajo umazane prtičke za brtje...

Upravnik frizerskega in brivskega podjetja je opozoril na to, da so v Trbovljah tudi zasebni brivski obrati.

Ona ga je zavrnila: »Tudi v ostalih brivnicah ni bolje. Ze od več ljudi sem slišala pritožbe...«

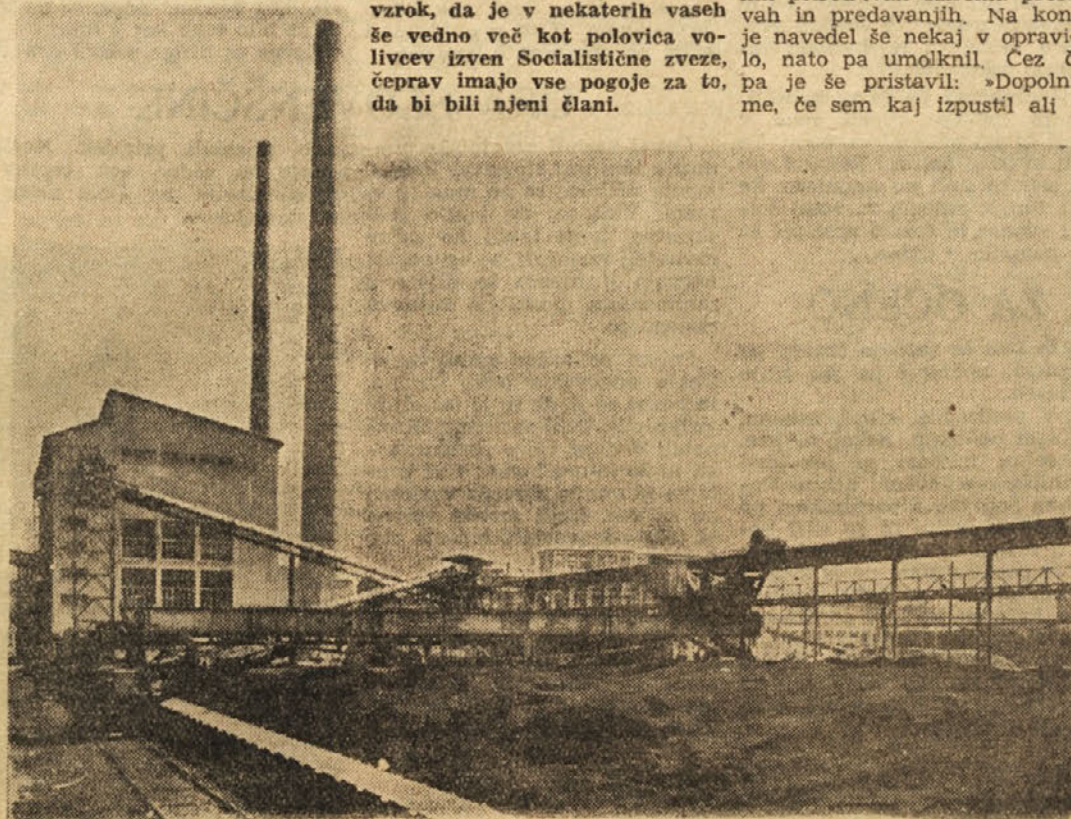
Neka druga žena je povedala, da v zelenjadni trgovini nimajo primerne tehtnice in malih uteži. V mesnici zanemarjajo higieno. V ostalem pa je pritrčila besedam njene predgovornice...

Sledili so diskutanti, ki so kritizirali neredno preskrbo s kmetijskimi pridelki in visoke cene. Na njihove pritožbe je odgovoril tovariš iz OZZ, ki je dejal, da je zadrženo podjetje »Posavje« pripravljeno odpreti v Trbovljah prodajalno s kmetijskimi pridelki in mesnico, vendar ne more dobiti primernih lokalo. To podjetje, ki se ukvarja tudi z izvozom, bi bilo v stanju redno preskrbovati svoje prodajalne s kmetijskimi pridelki...

V dvorani je bilo slišati pripombe: »Trgovsko podjetje »Vitamin« naj odstopi nekaj svojih prodajal... Konkurenca bo vplivala na izboljšanje postrežbe in na znižanje cen...«

Delovno predsedstvo je iz razprave povzelo nekaj sklepov, ki so jih udeleženci občnega zbora soglasno odobrili. Nato je občni zbor razpravljal tudi o politično-ideološkem delu. Na koncu so nekateri udeleženci povedali, da nekatere družine prebivajo v neprimernih in zdravju škodljivih stanovanjih. Takoj so izvolili tričlansko komisijo, ki bo šla na občno in se pozanimala za ta problem.

Tako nekako je potekal občni zbor učne organizacije SZDL v Zg. Trbovljah... in še marsikje. F. Setine

Tovarne so dograjenel. Zda naj velja vsa naša skrb človeku

V dveh mesecih nad 1500 novih članov...

Občinski odbori SZDL si v pripravah za občne zборе Socialistične zveze prizadevajo, da bi povečali število članstva. Najuspešnejša je občina Brežice, kjer so v zadnjih dveh mesecih na novo sprejeli kar 565 članov. Sledijo ji Trbovlje s 379 novimi člani Socialistične zveze. Posebno uspešni so bili v zagorski občini, kjer so aktivisti obiskali ljudi in se z njimi pogovorili o vzrokih, za-

radi katerih so bili izven Socialistične zveze. Rezultat tega je bil, da so pridobili 360 novih članov Socialistične zveze. Ostale občine so pridobile naslednje število članov: Hrastnik 229, Senovo 240 in Radeče 74. Podatki o novosprejetih članih Socialistične zveze v občinah Krško in Sevnica še niso znani. Iz raznih krajev obeh občin poročajo, da so pridobili veliko novih članov.

Vzroki za nizek odstotek v nekaterih občinah?

Vprašamo se, kje so vzroki za tako nizek odstotek volivcev v Socialistični zvezi v nekaterih krajih? Prvi vzrok je prav gotovo v tem, da nekatere organizacije SZDL niso imele pri ljudeh nobenega ugleda, ker so zelo redko sklicevale članske sestanke in še na teh so razpravljali samo o drobnih organizacijskih vprašanjih. To še zlasti velja za nekatere vasko organizacije SZDL, ki so sklicevale sestanke samo takrat, kadar je bilo treba izvoliti nov odbor. Ljudje so začeli zapuščati take organizacije, ker niso imeli od njih nobene koristi. Čeprav je bilo v teh vaseh nedvomno veliko problemov, o katerih bi morala razpravljati Socialistična zveza, vaski odbori niso šli za potrebno, da bi sklicali sestanke članov, kjer bi se pogovorili o vseh teh stvareh. Nema lokrat so celo dopuščali, da so male asanacije, elektrifikacijo in druga komunalna dela vodili neodgovorni posamezniki, ki so si iz tega kovali politični kapital, namesto da bi prevzela pobudo organizacije

Socialistične zveze, ki bi pri reševanju gospodarskih problemov lahko mobilizirale vse vaskane in jih poleg tega zainteresirale še za druga vprašanja. V nekaterih občinah obstajajo organizacije SZDL tudi v majhnih vaseh in zaselkih ter štejejo komaj nekaj deset članov. V takih organizacijah izmed majhnega števila članov ni mogoče izbrati dober odbor, ki bi lahko uspešno vodil organizacijo. Pa tudi občinski odbori SZDL niso v stanju nuditi takim organizacijam učinkovito pomoč, kjer jih je preveč. To še zlasti velja za teritorialno obsežne občine, kakršna je Brežice, kjer obstaja kar 62 osnovnih organizacij SZDL. Podobno stanje je tudi v Sevnici, kjer obstaja 43 organizacij SZDL. Sedaj, ob volitvah, ko v teh občinah združujejo majhne organizacije, je treba paziti, da ne bodo šli v to skrajnost, da bi združevali organizacije ne glede na voljo in željo članstva. To bi bilo prav tako škodljivo kot obstoj majhnih organizacij brez ugleda.

Ljudje niso slabi, samo treba je z njimi delati

Nekateri politični ljudje se kaj radi izgovarjajo, češ da ljudi ni mogoče pridobiti v članstvo Socialistične zveze, ker pač nečijo biti njeni člani. Če bi opustili take izgovore in šli rajše več med ljudi, bi kmalu uvideli, da nimajo prav. Spoznali bi, da ljudje niso slabi, le da ni nihče delal z njimi. Uvi-

deli bi, da so to v resnici dobri ljudje, ki so pošteno do naše družbene skupnosti. Če včasih članstvo Socialistične zveze, ker pač nečijo biti njeni člani. Če bi opustili take izgovore in šli rajše več med ljudi, bi kmalu uvideli, da nimajo prav. Spoznali bi, da ljudje niso slabi, le da ni nihče delal z njimi. Uvi-

Z občnega zbora ZVVI v Vidmu-Krškem

V nedeljo dopoldne je bil v Vidmu-Krškem občni zbor občinske zveze vojnih vojaških invalidov. Predsednik tov. Tone Mokotar je zbranim delegatom podal obširno poročilo o dosedanjem delu in zunanje-politični pregled.

Občinska zveza VVI Vidmu-Krško je doslej imela dve osnovni organizaciji, in sicer Videm-Krško in Rako. Odslej pa bo več osnovnih organizacij, in sicer na Vidmu, v Krškem, na Raki in na Zdolah, ter v Leskovcu.

Ker je v ocnini precej socialno šibkih invalidov, je občinska zveza skrbela zanje in jih večkrat obdarila. Tako so šestokrat člani upravnega odbora občinske zveze šli na njihove domove in sami pogledali, kakšno je stanje pri teh ljudeh. Za Novo leto lani so nekaterim preskrbeli obleko in obutev. Prav tako so posredovali na pristojnih mestih za zdravljenje potrebnih invalidov. Iz občine Videm-Krško je bilo v letošnjem letu šest invalidov na daljšem zdravljenju.

Skrbeli so še za otroke pad-

lih borcev. To je sicer delo organizacije ZB, vendar je tudi ZVVI poklicana, da jim pomaga. Na področju omenjene občine je vključenih v invalidsko organizacijo 12 otrok padlih borcev, o katerih vodi zveza, točno evidenco o njihovih šolskih uspehih. Ker skrbi tudi organizacija ZB zanje, je delo tem lažje.

Razprava na občnem zboru je bila zelo živahna. Govora je bilo o nadaljnjem delu. Tudi v bodoče bodo skrbeli za revnejše invalide, predvsem pa za bolne, ki ne morejo z doma. V kratkem bodo spet obiskali ne-

kaj takšnih družin in jih obdarili. Svojo organizacijo bodo še pomnožili, kajti v okolici je še nekaj invalidov, ki niso vključeni v organizacijo.

V bodoče bo tudi delo dosti lažje, ker bo več osnovnih organizacij. Le-te so s svojimi člani bolj seznanjene kot pa občinska zveza.

Na zaključku so izvolili nov devetčlanski upravni in tričlanski nadzorni odbor. V novi odbor so bili izvoljeni v glavnem člani starega odbora, kar je dokaz, da so doslej dobro vodili organizacijo in uspešno delali.

S trbovelske gimnazije

Predavanje o razvoju letalstva — Pred kratkim je bilo v okviru prirodoslovnega krožka predavanje »O razvoju letalstva«. Predavanje je pripravil sedmošolec tov. Zeljko Pečnik. — Udeležba na predavanju je bila zadovoljiva.

Proslava Dneva JLA — Prejšnjo soboto je bila na trbovelj-

ski gimnaziji slovesna proslava v počastitev Dneva JLA. Slavnostni govor je imel major tov. Lovro Guštin. Ob tej priložnosti so bili nekateri dijaki, obvezniki PVV, tudi odlikovani in nagrajeni, ocenjeni pa so bili tudi najboljši spisi o JLA.

K. N.

Inž. Rudolf Babič.

VIDEL SEM ZLATO MOSKVO

Pred približno enim letom sem dobil obvestilo, da sem imenovan v komisijo, ki naj bi v okviru tehnične pomoči ugotovila možnosti sodelovanja s sovjetsko industrijo. Te novice se niti nsem preveč razveselil, saj je bilo to v času, ko se je na »železni zavesi« le tu pa tam posvetila kakšna špranja, tako da sem bil prepričan, da bo vse ostalo je pri besedah. Sicer bi si zelo rad ogledal ZSSR, o kateri sem že toliko slišal, a to kateri nasprotujoče si vesti, da sem prepričan, da je to zemlja, katero se najbolj hvali, pa tudi zemlja, ki se jo najbolj obrekuje. Zelo rad bi se sam prepričal o resničnem stanju, nisem pa verjel, da bi imel to srečo. Sporočili so mi, da bomo odpotovali verjetno decembra 1955. Ko pa je minil že tudi februar in celo marec, nisem pa dobil nikakega obvestila, sem telefonično vprašal v Beograd, če je potovanje še aktualno. Odgovor se je glasil, da je zaradi še neurejenih vprašanj potovanje do nadaljnjega preloženo. S tem pa je bila cela zadeva zame dokončno pokopana, čeprav zame bilo precej razočaran, vendar pa sem se potolažil s tem, da sem to že takoj od začetka pravilno slutil.

Mineral so dnevi, meseci, in jaz sem se dokončno vdal v usodo, v juniju letos pa sem dobil telegram: »Pridite takoj v Beograd zaradi odhoda v ZSSR.« kot nalašč dva dni prej, preden bi moral nastopiti dopust. Če bi imel rezervacijo v kakšnem hotelu, bi verjetno od srca preklinal, v našem podjetju pa se je dalo vse lepo urediti. V Beogradu so nam sporočili, da bomo odpotovali še isti dan zvečer, in sicer z brzovlakom, ne pa, kot je bilo prvotno predvideno, z avionom, ker je prišla odločitev iz Moskve tako nepričakovano, da ni bilo več časa za rezervacijo. To nam je bilo kar po volji, ker smo si lahko ogledali prostranstvo sovjetske zemlje, saj z avionom pač ne dobis pravega vtisa. Ves nestrpen in v pričakovanju sem se potikal po Beogradu in čakal na večer. Nakupil sem si suhe hrane za pot, potem pa sem odšel na postajo. Prisel sem celo uro pred napovedanim časom, a nisem bil prvi. V delegaciji je bil iz vsake stroke po eden: za radiotehniko in televizijo, za črpalke in turbino, za industrijo avtomobilov, za poljedelstvo, za gospodinjstvo, za rudarsko strojništvo itd. Vseh s šefom delegacije in sekretarjem nas je bilo štirinajst, od tega dva Slovenca, dva Hrvata, dva Črnogorca, 1 pripadnik madžarske narodne manjšine, ostalo pa Srbi. Lahko mi verjamete da niti eden ni zamudil in da so bili vsi pravo-

časno na mestu, čeprav smo šli pred dvema dnevmoma dobili telegrame nekateri celo v najbolj skritih krajih Jugoslavije.

Natanko ob napovedanem času je pripeljal vlak. Vstopili smo v ruski spalni vagon, ki obratuje na progi Beograd — Moskva. Vagon se je razlikoval od naših po tem, da je precej daljši in širši, in da so v vsakem kupeju po štiri postelje, v kotu pa je velikanski samovar. Vse je bilo čisto. Pozneje sem lahko ugotovil, da na snago pazijo vsaj toliko kot Nemci in da so v tem pogledu precej pred Francozi. Pa tudi po splošnih ne ločijo potnike, kot je to v navadi v naših spalnih vagonih. Ker nas je bilo le štirinajst, smo zasedli tri kupeje, dva naša pa sta bila v kupeju z nekim Rusom in Rusinjo.

Ko smo se pozneje med vožnjo spoznali z njimi in razlili začudenje, da so moški in ženske v istem kupeju, nam je Rusinja, ki je bila po poklicu zdravica odgovorila: »Za takšno stvar si potrebna vedno dva, ki pa se morata dogovoriti. Če pa se že tako zgodi, potem je precej vseeno, če sta v različnih kupejih.« No, in mi smo ji verjeli.

Vsa oprava vagona, na primer, pečelnik namizna svetilka je bila masivna in po izvedbi zelo starinska. Nič me ne bi bilo čudilo, če bi zvedel, da je vse to svojočasno uporabljal kakšen ruski veliki knez. Okrog tretje ure zjutraj smo prekorčili našo mejo. S carino nismo imeli nobenih težav, še celo z našo ne. Ko smo zjutraj vstali, smo bili že globoko v Madžarski.

Pokrajina je ista kot naša Bačka ali Banat, samo ljudje so precej slabše oblečeni. Posebno obutev je zelo klavarna, sicer pa se mi tudi ljudje niso zdeli preveč rejeni.

V bližini Budimpešte se je zgodilo, da je šel skozi naš vagon neki madžarski oficir. Vagon je bil sovjetski, potniki pa so bili razen naše delegacije sami Rusi, še celo sprevednik našega vagona je bil Rus, v ruski železničarski uniformi. Zanimivo je to, da se je ta madžarski oficir vsakemu potniku, ki je stal na hodniku, tako globoko priklonil, da kaj takšnega niti pri naših natakarih ne doživiš, pa če jim daš še tako veliko napitino. Bodi si temu tako ali tako, name je to zelo moreče vplivalo. Tudi neki Rusi, ki so v Budimpešti vstopili, so se vedli precej osorno. Sele pozneje sem ugotovil, da so doma čisto drugačni.

Pozno popoldne so prišli madžarski cariniki, ki so nam odvzeli potne liste, za prtljago se pa sploh niso brigali. Čez kakšno pol ure pa smo bili že v ZSSR. Vsi smo napeto čakali, kakšni so sovjetski cariniki in kakšen bo njihov odnos do nas. Ni bilo treba dolgo čakati: vrata kupeja so se odprla in z vljudnim pozdravom je vstopil carinik. Vprašal nas je, če imamo tuje valute in je vsakemu izdal potrdilo za ustrezno vsoto. Za našo prtljago se sploh ni zmenil.

Takoj za njim je prišel sovjetski oficir, ki je primerno fotografiral v potnih listih in njegovega spremstva pa je

Moskva — glavno mesto Sovjetske zveze

pogledal pod postelje, če ne mislimo koga prethotapiti čez mejo. Nato sta po strumnem pozdravu oba odšla. S tem pa so se tudi vse formalnosti končale, mi pa smo bili v državi, v kateri zaradi njene veljanske razsežnosti nikdar ne zaide sonce. Da bi jo lahko spoznal, bi bila potrebna leta morda je celo človeško življenje za to prekratko. Mi pa smo imeli na razpolago le trideset dni in smo le tu in tam ujeli kakšno podrobnost, iz teh pa smo si poskušali ustvariti celotno sliko. To naše poenjanje me je spominjalo na kaleidoskop, v katerem opazuješ kopico papirkov, fantazija pa ti ustvari dokončno podobo iz svojih otroških let se spominjam, da sem v kaleidoskopu

videl sliko, ki sem jo hotel pokazati svojemu tovarišu v igri, ta pa je videl nekaj čisto drugega. Tedaj tega seveda sploh nisem mogel dojeti, danes pa mi je vsaj to jasno. Povedati hočem s tem, da bi najbrž kdo drugi, ki bi videl iste slike, prišel do drugačnih sklepov. ZSSR je tako velikanska da res lahko vidiš vse, in če si prišel z namenom, da boš videl težke in grde stvari, jih lahko najdeš — če pa iščeš lepoto jo boš pa tudi našel toliko kot nikjer drugod na svetu.

Prvi vtis so vplivali name precej porazno. Z vlakom smo opazovali vasi neurejene in umazane

(Nadaljevanje sledi)

MILAN VIDIC:

Gruha šolarjev se je zadržala ustavila pred šolskim poslopjem. Močan rdečeličnej je prislomil ob zid torbo in izvelkel iz žepa rdeče barvano žogo, ki se ji je poznalo da jo lastnik krepko uporablja.

»Midva s Poldetom na eni. Tone in Mirko na drugi strani. Franci pa v gol.« To je povedal tako ukazovalno, da je tisti, ki ga je imenoval Franci, pogoltnil na pol izrečeno besedo in se postavil med ograjo in zidom.

Druščina se je zakadila v žogo. Hkrati z žogo je na vse strani letelo blato in se lepilo na njihove nogavice.

Hipoma je nastal živ klobčič. Začeli so suvati drug drugega. Rdečeličnej je nekdo podstavil nogo, da je splaval z glavo na trda tla. Zares. Prizor za bogove. Tisti v голу se je kar krivil od smeha. To je rdečeličnej razrežilo. Brez besede je vstal in se še bolj divje zagnal v klopčič. S telesom in rokami si je izsilil pot do žoge, jo dobil predse in pohitel proti golu. Vrata je skrilil telo, razširil roke in z napetim pogledom sledil njegovim nogam. Ta je očitno pripravljaval maščevanje.

I/PRAŠEVANJE ZA OCENO

Bliža se konec prvega polletja. Mlade glave se sklanjajo nad zvezki in knjigami. Vsak bi rad na koncu prvega polletja imel kar najboljše ocene. Tistim, ki so se začeli učiti takoj ob začetku šolskega leta, kot kaže, učenje ne dela posebnih glav. Toda precej je takih, ki so knjige in zvezke venomer odlagali in sami sebe tolažili, da bodo pred semestrom pohiteli. Sedaj se mnogim maščuje.

Matija danes ni pričakoval spraševanja. Toda ko je učiteljica odprla svojo rujavo knjižico, ga je zalila rdečica. Skril

UTRINKI

iz
šolskih
klopi

Reski! Tik pred golom je močno sunil žogo, skoraj isti hip pa še v vratarjevo nogo. Ta je spatil obraz od bolečine in vrnil udarec. Kot bi trenil, sta si bila v laseh. Kdo ve, kako bi se končal dvoboj, kajti na pomoč so prihiteli še ostali, da ni isti hip prišla na šolsko dvorišče učiteljica in končala jutranjo telovadbo.

Rdečeličnej pa je za učiteljicnim hrbtom stisnil roke v pest in jih pokazal vratarju. Ta mu ni ostal dolžan! Pokazal mu je osle in širil po stopnicah. Še isti hip je zateglo zazvonil šolski zvonec in šolsko poslopje se je potopilo v tišino...

Vendar je nevarnost mimo. Začela se je že druga šolska ura, ko zadnji dijak odda svojo nalogo. Ko je profesorica zapustila učilnico, se šele sprosti. Vsem je silno vroče in dijakinja ob prvem oknu odpre vrata in preostala okna. Svež zrak dobro de dijakom. Tisti v predzadnji klopi pa se nagne k tovarišu:

URA SLOVENŠČINE

Četrty razred hrastniške gimnazije ima uro slovnstva. Velika, svetla učilnica se na mah spreminja. Vidi se, da imajo radi slovnstvo, kajti takoj ko začne ravnatelj razlagati, se vsi obrazi obrnejo k njemu in dijaki z zanimanjem poslušajo njegovo razlaganje.

Potem se začne spraševanje. Dekle odgovarja lepo, zbrano, in pozna se ji, da se je temeljito pripravila. Tudi naslednja! Ravnatelj dodaja vmes posameznosti in že je ure konec. Kar prehitro je minilo. Seveda verjetno ne za vse, kajti morda vsi ne bi tako odgovarjali, kot sta obe dekleti.

Potem zvem še marsikaj zanimivega o hrastniški gimnaziji. To, da so sicer učilnice lepe, svetle, da pa žal nimajo prostora za delovanje pionirske organizacije in se morajo dijakinja in dijaki vključevati v

»Kako si bil tako neroden, da te je videla?«

»Sam si bil neroden. Medtem ko sem jaz pisal, bi ti lepo sklonil kumaro nad zvezek in ničesar ne bi opazila.«

Ta povesi glavo in zamrmra: »Hudiča vendar! Zdelo se mi je, da je bilo tako kot v bitki.«

Začne se druga šolska ura...

je v Zagorju. Med luč je brlela le še v dveh učilnicah gornjega nadstropja.

Vstopil sem v prvo učilnico. Imel sem srečo. Profesorji so bili ravno pri vajah za lutkovno igrice.

Naj razložim od kraja! »Svoboda Toplice II.« v Zagorju je sklenila z vodstvom topliške gimnazije dogovor za tesnejše sodelovanje. Šolniki so radevolje sprejeli, saj so vedeli, da lahko zelo pomagajo društvu pri njenih nalogah.

Med drugim je gimnazija prevzela tudi lutkovni oder.

Majda pa že rada opravlja gošpodinjska dela

Kaj pa učni uspehi? Ob prvi redovni konferenci je bilo brez slabe ocene kar 229 dijakov, kar znaša nekaj nad 61 odst. Sicer pa je znano, da prihajajo iz hrastniške gimnazije v višje razrede gimnazije zelo dobri dijaki. Iz izjav vodstva trboveljske višje gimnazije, ki so letos imeli priložnost spoznati znanje tistih dijakov, ki so se vpisali v peti razred, je videti, da so le-ti med najboljšimi v Zasavju. Lepo priznanje, kajne?

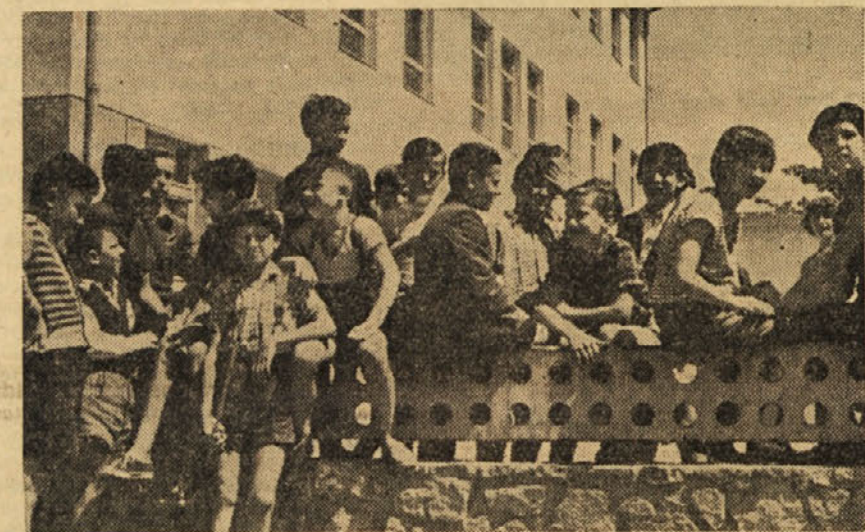
Težave na hrastniški gimnaziji niso majhne. Se vedno namreč opravijo posamezni šolniki 63 ur tedenskega honorarnega dela. Vendar upajo, da se bo sčasoma tudi to uredilo, ko bodo prišli še manjkajoči šolniki, bodo lahko profesorji še bolje da bo gimnazija še boljša, da dajati znanje mladim ljudem.

Lutkovne igrice za našo mladež

Zadnje skupine, in povsem se je zmrščilo, ko so zapuščale tesne učilnice topliške gimnazije.

Naloge delajo vedno skupaj

Do začetka šolskega pouka manjka še dobrih pet minut

je obraz za prednjim sosedom. Pod klop je dal zvezek in hitel prebrati snov.

Upal je, da se bo tudi danes izteklo brez nevarnosti. Pa se ni! Močno se je stresel, ko je slišal svoje ime in hipoma potisnil zvezek daleč pod klop.

»Matija, danes imaš priložnost popraviti si slabo oceno.« Matija se je zazrl v učiteljicin obraz in videti je bilo, da prosi milosti. Učiteljica pa, kot da ni videla, je postavila prvo vprašanje.

»Torej, povej, kaj veš o Savli? Kje izvira, koliko ima pritokov, in mimo katerih važnih slovenskih mest teče?«

Matija upre pogled v strop in napeto premišljuje. Na prvo vprašanje odgovori nepopolno. Nato utihne. Učiteljica mu pomaga. Razlaga, da je ta snov nova, saj so o tem govorili zadnje uro.

Matija se izgovarja, da tega še nima prepisanega, in da je moral doma nekaj delati. In ko tudi na tretje vprašanje ne zna odgovoriti, mora sesti.

Učiteljica brzkone dobro pozna Matijine navade in tudi starše, kajti obrnjena k ostalim pripoveduje, da je Matija bister, samo med poukom mu rojijo vsakršne druge misli po glavi. Ne verjame, da je imel doma kokršno koli delo. Nič ne pomaga. Učiteljica bo prihodnje dni povabila njegove starše v šolo.

To Matijo zmede. Zatrčno obljubi, da bo do prihodnje zemljepisne ure ponovil vso snov. Toda učiteljica ga zavrne, da bo moral popravljati še oceno iz zgodovine in slovenščine.

Matija bo moral resno zapeti in za dva, tri tedne pozabiti na vsakršne igre in razvedrilo. Sicer bo ob prvem polletju prinesel domov v spričevalu kar tri »eveke«.

VROČE KOT V BITKI

Profesorica ponovno razloži, na kaj naj dijaki pazijo pri sestavljanju šolske naloge. V grobih potezih ponovi vsako posamezno nalogo. Za tiste, ki imajo nalogo A, pridene še neke podatke.

Pet minut kasneje nastane v učilnici groba tišina. Vse se sklanja nad zvezki. Peresniki

Najmnožičnejša je dramska družina, ki se trenutno pripravljala na svojo igrice. Potem je tu še šahovska sekcija, namiznoteniška, mešani pevski zbor, ki šteje 90 mladih grl, prirodoslovni krožek, ki se spet deli na več skupin. Pa še druge skupine, ki so brez razlike vse delavne. Nič tujnega torej, če mnogi dijaki prežive po ves dan v šoli. In nič tujnega, če mladež pri izvenšolskem delu krepko spoznava društveno življenje. Ali ni to najboljši način, da bodo naše zagorske »Svobode« čez leta dobila dragocene pomočnike za vso svojo dejavnost? Mladi bodo lahko igrali, peli in opravljali kup raznih drugih dolžnosti še v ostalih društvih in organizacijah.

Zategadelj moramo želeli vsem tistim, ki vodijo mlade pri tem delu, in vsem tistim, ki jim pomagajo, še nadaljnjih uspehov. Pripravljeni pa sem, da so najbolj zadovoljni tedaj, če vidijo, da je njihovo delo padlo na rodovitna tla, in da mladi ljudje spoznavajo vedno nove oblike dela in razvedrila.

Ni tako zgodi v topliški gimnaziji. Nasprotno! Menda ni šole v Zasavju, ki ne bi imela množičnega in delavnega pionirskega odreda. Kaj vse so mladi ljudje v teh sekcijah in skupinah že napravili! Menda ni treba posebej poudarjati, da se nam v teh sekcijah, v teh odredih kuje nov kader ljudi, ki bodo že kmalu zamenjali tiste ostarele ljudi, ki so se pri raznih delih v organizacijah in društvih že dovolj nadelali.

PRIPADNIKI JILA ČESTITAJO

Malo je primerov, kot je na primer naš, kajti kar dvanaest Trbovelčanov nas je, ki skupaj v eni enoti služimo vojaški rok.

Ze doma v civilu smo si bili dobri prijatelji, tukaj se je pa naše tovarštvo še podvojilo v skupnem izvrševanju vseh vojaških obveznosti, kjer pomagamo drug drugemu.

V prostem času tudi zelo radi prebarimo »Zasavski tednik«. Iz njega vsaj malo zvedemo, kaj je novega v Zasavju.

Komaj čakamo trenutka, da se vrnemo v našo dolino, da se zopet zavrtimo z našimi dekleti ob veselih zvokih trboveljske godbe.

K novemu letu čestitamo vsem svojim dragim in bralcem »Zasavskega tednika«. — Jože Kovačič, Janez Seme, Ivan Vozelj, Franc Kotar, Marjan Uranič, Gusti Zupan, Anton Lesjak, Ivan Kuhar, Gusti Ledinek, Stane Veljčansek, Ivan Vresk in Rajko Lesjak. (Zemun, V. P. 9157/4).

Vsem domačim, sorodnikom, prijateljem, dekletom, znanjem in znankam ter ostalemu prebivalstvu mesta Trbovlje želijo srečno in veselo novo leto, polno uspehov pri delu za boljše življenje delovnega človeka, fantje, ki služijo vojaški rok v V. P. 3450/4-a na Reki. — Rajko JORDAN, Franc JEREB, Ivan ZUPANČIČ in Stane PODBREGAR.

Vsem delovnim ljudem v trboveljskem okraju pošilja borbene pozdrave in jim želi srečno, veselo in uspešno polno novo leto 1957 — LADO FRELIH, V. P. 5101, Velika Gorica, Hrvatska.

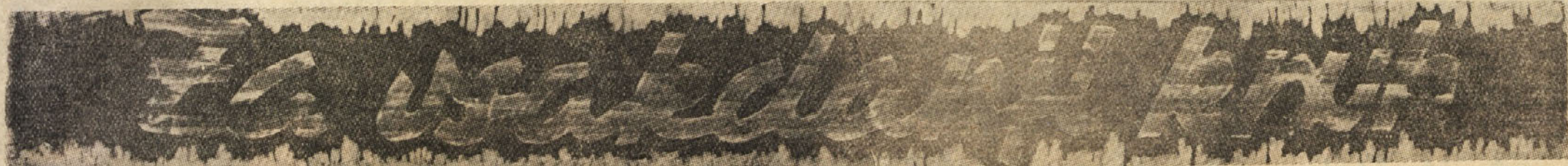
Pozdrave pošiljamo našim domačim, našim dekletom, kolektivim, in sicer Strojnemu mizarstvu in Obratu Hrastnik. Eadalje želimo vsem, kakor tudi vam, srečno in zadovoljno novo leto 1957 iz Dolnega Prizrena, kjer služimo kadrovske rok. — Mirko HLADNIK iz Trbovelj, Miha TRINKAUS, Alojz POVŠE in Franc EBERLINC iz Hrastnika.

Iz Beograda, kjer služimo vojaški rok, se vam oglašamo in vam želimo v bodočem letu mnogo uspeha pri graditvi socializma. — Tu nas je precej Slovencev in se kaj radi spomnimo na Vas, Zasavčani.

Prejmite tovaršiska pozdrave, posebno domači in znanci!

Podpisani: Drago Razboršek, Jože Logaj, Ivan Arh, Danilo Bajda, Danilo Pigec, Roman Krištof in Ervin Oplotnik — vojaki V. P. 9935, Beograd.

ADO NAGLAV:

V mračni enonadstropni stavbi ob cesti pri cerkvi je stari Zorman težko čakal jutra. Že skoraj mesec dni je poležaval, lenaril in tuhtal v celici, ki je z edinim omreženim oknom zrla na cesto. Bila je mračna in hladna. Na nasprotni strani je stala cerkev in s hrbtno stranjo zastirala še tisto bore malo svetlobe, ki je prihajala skozi rešetke. Samo v popoldanskem urah, ko se je sonce dvignilo nad Klečico, je skozi okno vrl v notranjost ozek curek sončne svetlobe in mu

spodaj na nasprotno steno zarisal še eno omrežje. Ob takih priložnostih se je pridušal, da se je slišalo na cesto.

»Bo hudiča, že konec tega lenarjenja... Kar na lepem te zaprejo, še sam ne veš dobro, zakaj... Zda pa trohnm v tej zatohli luknji, ki ji ni ne konca ne kraja...«

Pred štirimi tedni se ga je nekega večera pošteno nasekal, razbil nekaj kozarcev, preklel zaupnike, ravnatelja, paznike in sploh vse, kar mu je prišlo na misel. Tudi čez žandarje in oblast je zabavaljal, in ko so prišli v gostilno žandarji, ki so ob tistem času hodili tam okrog, je rekel z zasmehljivim, očitajčim glasom: »Bežite... oblast je prišla!«

Odpejati so ga s silo in zaprli. Sprva so ga pustili v miru. Naspal se je in bil je prepričan, da ga bodo drugi dan izpustili, kajti popoldne je moral na šit, ko je zjutraj zgodaj nekdo močno potrkal na vrata celice in ga spravil pokonci.

»Je tu Zorman?«

»Kdo pa drugi? Le brž odprl!«

Paznik je odrinil zapah in ukazal: »Z menoj!« Pokazal je na hodnik in z roko zamahnil v smer.

»Na šit moram!«

»Naprej!« je rekel policijski paznik, ga zgrabil za roko in potegnil iz celice.

»Ja, hudiča!«

Toda paznik se ni zmenil zanj. Počakal je, da je stopil pred njega in za njim šel po hodniku. Sta sta v pisarno in Zorman je spoznal, da se ne bo kar tako izmazal.

V pisarni, ki je bila preurejena iz celice in je še vedno imela na oknu rešetke, sta sedela za mizo dva policista. Po stenah je bilo obešeno orožje, nekeje v kotu je bila postavljena železna postelja. Na njej je sedel žandar, ki ga je prejšnji večer pripeljal v zapor.

»Sedi!« je suho ukazal policist in pokazal na stol pri mizi. Zorman se ni dobro vedel, čemu pravzaprav take ceremonije, ko ga je drugi policist nadrl: »Vi ste nevarni državni... Včeraj ste zabavaljal čez oblast... Sicer pa, kaj bi naštevati, saj gotovo veš, kaj si govoril.«

Začel ga je tikati, kakor da bi se že davno poznala.

»Po vseh postavah te moramo prijeti za jeziki!«

»Ali se sploh zavedaš, kaj si govoril, kaj?« je rekel drugi zasliševalec s pritaenim glasom. Zorman je rahlo upognil glavo.

»Kaj takega!«

»To je zakrknjen nasprotnik. Poznam ga, tudi pri zadnjem štrajku je veliko govoril... je trdil žandar, ki je sedel na postelji.

Zorman se je znašel in v njem je zavrelo.

»Seveda sem, hudiča... Kaj pa sploh hočete od men? Rad je gotovo nimam, saj živi tudi od mene... Jaz jo moram živeti, doma pa še kopico otrok, ki mi jih je sam hudič naložil na ramena...«

»Vi si upate?«

Po teh besedah, ki jih je stari Zorman izbruhnil iz svojih koščenih prs, se je zasliševanje končalo, ne da bi mu bilo treba še kaj pojasnjevati.

Ko so ga čez tri dni gnali na obravnavo, je sodnik, upoštevajoč da ima obdolženec otroke, sprevidel njegovo odkrito priznanje in milostno odločil: »Mesec dni strogega zapor!«

Prav danes mu poteče kazen. Vso noč ni Zorman zatisnil oči; hodil sem in tja po celici, se pridušal na vse višje in samo za hip obstal, kadar je na bližnjem zvoniku odbila ura.

Ko je ura odbila šest in se je skozi rešetke že davno videl svet novega dne, ni več vzdržal. Začel je tolči po vratih.

»Odprite, zeleni... pri nas knapih se dan začneja še pred šest!«

Nihče ga ni slišal ali pa ga ni hotel slišati. Šele ob pol osmih so po hodniku začeli podrsavati koraki in se bližali njegovi celici.

»Kaj je, Zorman?« je renčal pred vrati stari policaj.

»Odprl že vendar to smrdljivo kamro... Uro in pol imam že v dobru!«

Izpustili so ga šele ob osmih. Ko je šel skozi glavna vrata, je rekel nazaj: »Hvala za vašo čarbo... Tudi pri nas imamo tako... Le oglasite se ne kaj, rad vam bom povrnil...«

»Drži jeziki, Zorman!« so klicali za njim.

Zunaj je sijalo sonce. Med hišami je pihal veter in s prahom ceste vred odnašal meglo, ki se je vlačila po dolini. Še pred mostom pri Fricu mu je postalo slabo. Zavrtel se mu je pred očmi. Obstal je za trenutek, potem pa ves omotičen zavil po klancu navkreber.

»Salamensko slab sem... Kdo bi si mislil!«

Zgodnje sonce se je bleščalo nad meglo in se razlivalo po grapavih peščenih pobočjih v rudarske kolonije. Tam pod bukovno hosto nad dolino se je v redkem drevju videla bajta, kjer je živel s svojo družino.

Petero otrok, on in žena, so e komaj izogibali drug drugemu v dveh majhnih sobah, kamor je skozi razpoke pihalo vso jesen in pomlad. Če je Zorman zjutraj prišel s šitha domov, so se vsi porazgubili po gozdu, da se je lahko v miru naspal, vendar mu je najmlajši, ki ga je mati še dojila, brenčal na ušesa.

Zadna leta ga je vedno bolj zdelovalo. Peti križ, dvajset let dela v jami, zapor, stavke, glad in še kaj — vse je ležalo na njegovih plečih, ga upognilo in pritiskalo k tlom. Včasih je zasopel: »Pri kraju sem...«

Toda žena, ki je vse to videla, ga je nagovarjala: »Potrpi še... malo... Stanko in Miha bosta vpregla namesto tebe... Potem boš počival.«

Hudiča, saj tega si je ravno želel bolj kot vsega na svetu. Toda pokoj in pokojnina... O tem je mnogo razmišljal. Silili so ga, naj gre iz jame. Delal bi manj, zaslužil bi manj, in kar je bilo ravno zanj najvažnejše — tudi pokojnine bi bilo manj... Tega pa nikakor ni maral.

»Dokler bo šlo... bo šlo,« je včasih rekel ženi in spet ril pod zemljo. Na družino je mislil, na otroke, kdo bo skrbel zanje... »Le kaj počnejo doma?« je mislil tisto jutro, ko se je bližal domu. »Kaj prida gotovo ne bo!«

V grabnu pod hosto je srečal Kalčnikovega Matevža, svoj čas njegovega delovnega tovariša v jami.

»Pozdravljen, Zorman, kam jo rineš?«

Zorman je z glavo namignil proti hiši.

»Počasen si, počasen,« je kimal Matevž, ko ga je videl sopečega pred sabo.

»Kaj hočemo, leta so tu, leta... Nato ga je Zorman vprašal: »Kje ga kopljete sedaj?«

»Pod Bukovo goro... Na mokrem smo, na mokrem... Zasluži ti ne dajo... Pa saj veš, kaj ti bom pravil,« je tarnal prijatelj, potem pa ga je vprašal: »Kaj boš pa ti počel?«

»Ne vem... K staremu moram... Mora naj ga tlačiti, če me ne vzame nazaj! Potem mu pripeljem družino in naj jo on živi, kakor ve in zna... Jaz sem pri kraju...«

Matevž ga je hotel pripraviti na tisto, o čemer so po dolini že dalj časa govorili.

»Teško bo... prav bi bilo! Toda zadnje dni se sliši, da jih bodo spet nekaj odpustili. Saj veš: tem prokletim hudičem vse prav pride...«

Razšla sta se vsak na svojo stran. Zorman je že od daleč zagledal ženo, ki je z otrokom v naročju stala na pragu. »Čakali smo nate!« ga je sprejela, ga nekaj časa ogledovala,

nato pa zamrmrala: »Bled si videti... Pa ne da bi ti...«

Malomarno je zamahnil z roko, kakor da so stvari same po sebi umevne, nato pa stopil v hišo.

»Jesti mi daj!«

Prinesla mu je kruha in kave. Ko se je najedel, je vprašal po ostalih.

»Dva sta v šoli... Miha in Stanko pa sta že nekaj dni v Savinjski dolini... Hmelj obrata. Pravijo, da letos hmeljarji še kar za silo plačajo.«

Ker je še vedno molčal, je rekla: »Nekaj bosta že zaslužila.«

»Kaj pa z delom?«

Odkimala je. »Miha je prosil pri rudniku, ko so te zaprli. Dovolj je starejših, so rekli.«

Zorman se je zagledal v skledo pred seboj. Res je, da sta bila fanta šibka in suhotna, toda dela željna. Miha je bil leto dni starejši in kar dober bi bil za jama. Sicer pa so taki koščeni fantje po navadi še bolj žilavi in trdni.

Kako težko je čakal, da sta fanta dorasla.

»Trije bomo že poskrbeli za dom,« je rekel, »tudi če me hudič vzame, vam ne bo treba stradati.«

»Je govoril Zorman, preden sta fanta končala šolo.«

Sedaj je bil razočaran. Ze leto dni odprata vrata vseh mogočih pisarn, toda dela ni in ni...

»Truden si videti... Spat pojdi!« mu je rekla žena.

Ubogal jo je in stopil v sobo. Zormanika je spet odnesla otroka v hosto, tako kot druge dni.

Mož je bil potreben spanja, kakor berači, ki so tiste dni pogosto hodili po kolonijah in prosili za kruh. In res je bil popoldne, ko je vstal in prišel v kuhinjo, videti bolj čil.

Ona je prav tedaj govorila Franciju, starejšemu sinu v šoli: »Napravi se... V trgovino pojdi. Tu imaš knjigo... zapisala sem. Povej, da se je oče vrnil... Neka moka prosi in krompirja.«

Zorman je molče poslušal. Ko je sin odšel, je vprašal: »Koliko smo dolžni?«

»Osem sto dinarjev.«

»Ves mesec mi ni dal... gotovo je zvedel, kako je s teboj. Pri drugih sem dobila. Ko bomo plačali — mi je dejal — naj spet pridem, me je odpravil, ko sem bila sama pri njem. Zato sem poslala fanta proč.«

Uro kasneje se je vrnil sin.

»Nočejo dati,« je zajokal. Zorman se je oblekel in odšel z doma.

»Kam greš?« ga je zaskrbnjeno vprašala žena.

»K staremu!« Odšel je in ona je v skrbeh čakala...

Vrnil se je pred nočjo. Ko je stopil čez prag, je plamila v njegoga: »Kaj boš?«

»Dobro... jutri začnem na starem mestu!«

Oddahnila se je, da se je njeno telo streslo. Potem je stopila v sobo, kjer je jokaj najmlajši, in Zorman je spet slišal stari, že dolgo poznani glas.

»Ne jokaj, Ivanček... Vem, da si lačen. Na, tu imaš kavo... Črna je in tudi sladka ni... Pa nič hudega ti ne bo storila... Vsi jo pijemo že od mladih nog.«

In otrok je utihnil in počel je skral črno vodo. Ona pa je nadaljevala: »Tudi Stanko in Miha še prideta na vrsto... Delala bosta... Ne bomo več stradali, in ti boš zdrav in močan fant.«

Smehljala se je in se sklanjala nad sinom, zavitim v stare cunje...

Drugi dan je Zorman spet šel s svojo javsko sekuro na rami proti Tereziji. Zormanika je prav tedaj spodaj v grabnu prala plenice, ko je stopil iz hiše.

»Srečno!« je pozdravil v grapo in počasi odhajal proti koloniji. Samo pokimala je, potem pa je gledala za njim, dokler ni izgubil med drevjem.

Tako je obstala na mestu in se zagledala v potok, ki je žuborel pod njo.

»Vse bo dobro... Delal bo... Tudi s fantoma bom še poskusila... Morda pa se mi le posreči, da dobita delo.«

Kar vzklopelo ji je srce ob misli, da bi vsi trije hodili na delo. Kako srečna bi jim postregla zjutraj, vstajala bi zgodaj in jih odpravila. Kako vesela bi jih pričakovala popoldne!

»Ne, ne... To ni mogoče... Na stotine jih je v revirjih... Tudi ti mislijo tako...«

Sedaj se je spomnila svoje mladosti in zaneslo jo je v tista leta. Doraščala je med temi ljudmi, kakor sedaj doraščajo njeni otroci. Njen oče je bil rudar: dvajset let je ril pod zemljo. Neke sobote so ga prinesli domov, vsega krvavega in potolčenega. »Nič hudega ne bo,« so tolažili skoraj nezavestno mater. Zasulo ga je... Se pravi čas so ga rešili... Čez dva tedna bo dober...«

Tri mesece je ležal v bolnišnici in še ni kazalo, da bi se obrnilo na bolje. Doma pa so trije

otroci in prepuščeni sami sebi prosili, da bi se oče vrnil zdrav. Mati je šla na delo, otroke pa so milostno sprejeli v »Glazuto«, da so vsaj opoldne dobili jesti. Četrtri mesec so očeta nenadoma upokojili.

»Od hiše bo treba!« je rekla nekoč mati hčerkam. »Pomagaš te si, kakor veste in znate... Ne gre več!«

Prav tedaj je prišel Zorman, mlad in močan fant, ki je sila

bleščala iz njega. Stopil je pred njeno mater.

»Mati, ali mi jo daste?«

Ni mnogo premišljevala, kajti prišel je ob pravem času. Mesec dni pozneje sta se vzela in se odselila v bajto pod hosto.

Nekaj let je bilo vse v redu in živila sta, kakor se spodobi ljudem iz takih družin. Potem pa je prišlo hudičevo leto: rudarji so stavkali... Le trikrat na teden je šel na delo, draginja, in kdo ve, kaj vse je še prišlo nad bajto, ki je ječala v bedi. Pola nemira, razdražen in osoren se je potikal po dolini. Otroci so hiral in propadali, in tudi žena je komaj stala pokonci.

Sosedje, ki so že ob poroki nevoščljivo prerokovali nesrečo, so sedaj rekli: »Pri Zormanovih razsaja jetika... Vse bo pobralo.«

Potem so spet njene otroke poslali v Glazuto na kosilo.

V tem je teklo življenje in otroci so rastle. Iz leta v leto je nestrpnje čakala, da bi starjša dva končala šolo. Sedaj pa je razočarana... Pred nekaj dnevi jih je prvič poglala od hiše.

»Tako ne gre več... Oče je v zaporu... V Savinjsko dolino bajti pod hosto teklo življenje

bleščala iz njega. Stopil je pred njeno mater.

»Mati, ali mi jo daste?«

Ni mnogo premišljevala, kajti prišel je ob pravem času. Mesec dni pozneje sta se vzela in se odselila v bajto pod hosto.

Nekaj let je bilo vse v redu in živila sta, kakor se spodobi ljudem iz takih družin. Potem pa je prišlo hudičevo leto: rudarji so stavkali... Le trikrat na teden je šel na delo, draginja, in kdo ve, kaj vse je še prišlo nad bajto, ki je ječala v bedi. Pola nemira, razdražen in osoren se je potikal po dolini. Otroci so hiral in propadali, in tudi žena je komaj stala pokonci.

Sosedje, ki so že ob poroki nevoščljivo prerokovali nesrečo, so sedaj rekli: »Pri Zormanovih razsaja jetika... Vse bo pobralo.«

Potem so spet njene otroke poslali v Glazuto na kosilo.

V tem je teklo življenje in otroci so rastle. Iz leta v leto je nestrpnje čakala, da bi starjša dva končala šolo. Sedaj pa je razočarana... Pred nekaj dnevi jih je prvič poglala od hiše.

»Tako ne gre več... Oče je v zaporu... V Savinjsko dolino bajti pod hosto teklo življenje

bleščala iz njega. Stopil je pred njeno mater.

»Mati, ali mi jo daste?«

Ni mnogo premišljevala, kajti prišel je ob pravem času. Mesec dni pozneje sta se vzela in se odselila v bajto pod hosto.

Nekaj let je bilo vse v redu in živila sta, kakor se spodobi ljudem iz takih družin. Potem pa je prišlo hudičevo leto: rudarji so stavkali... Le trikrat na teden je šel na delo, draginja, in kdo ve, kaj vse je še prišlo nad bajto, ki je ječala v bedi. Pola nemira, razdražen in osoren se je potikal po dolini. Otroci so hiral in propadali, in tudi žena je komaj stala pokonci.

Sosedje, ki so že ob poroki nevoščljivo prerokovali nesrečo, so sedaj rekli: »Pri Zormanovih razsaja jetika... Vse bo pobralo.«

Potem so spet njene otroke poslali v Glazuto na kosilo.

V tem je teklo življenje in otroci so rastle. Iz leta v leto je nestrpnje čakala, da bi starjša dva končala šolo. Sedaj pa je razočarana... Pred nekaj dnevi jih je prvič poglala od hiše.

»Tako ne gre več... Oče je v zaporu... V Savinjsko dolino bajti pod hosto teklo življenje

bleščala iz njega. Stopil je pred njeno mater.

»Mati, ali mi jo daste?«

Ni mnogo premišljevala, kajti prišel je ob pravem času. Mesec dni pozneje sta se vzela in se odselila v bajto pod hosto.

Nekaj let je bilo vse v redu in živila sta, kakor se spodobi ljudem iz takih družin. Potem pa je prišlo hudičevo leto: rudarji so stavkali... Le trikrat na teden je šel na delo, draginja, in kdo ve, kaj vse je še prišlo nad bajto, ki je ječala v bedi. Pola nemira, razdražen in osoren se je potikal po dolini. Otroci so hiral in propadali, in tudi žena je komaj stala pokonci.

Sosedje, ki so že ob poroki nevoščljivo prerokovali nesrečo, so sedaj rekli: »Pri Zormanovih razsaja jetika... Vse bo pobralo.«

Potem so spet njene otroke poslali v Glazuto na kosilo.

V tem je teklo življenje in otroci so rastle. Iz leta v leto je nestrpnje čakala, da bi starjša dva končala šolo. Sedaj pa je razočarana... Pred nekaj dnevi jih je prvič poglala od hiše.

»Tako ne gre več... Oče je v zaporu... V Savinjsko dolino bajti pod hosto teklo življenje

bleščala iz njega. Stopil je pred njeno mater.

»Mati, ali mi jo daste?«

Ni mnogo premišljevala, kajti prišel je ob pravem času. Mesec dni pozneje sta se vzela in se odselila v bajto pod hosto.

Nekaj let je bilo vse v redu in živila sta, kakor se spodobi ljudem iz takih družin. Potem pa je prišlo hudičevo leto: rudarji so stavkali... Le trikrat na teden je šel na delo, draginja, in kdo ve, kaj vse je še prišlo nad bajto, ki je ječala v bedi. Pola nemira, razdražen in osoren se je potikal po dolini. Otroci so hiral in propadali, in tudi žena je komaj stala pokonci.

Sosedje, ki so že ob poroki nevoščljivo prerokovali nesrečo, so sedaj rekli: »Pri Zormanovih razsaja jetika... Vse bo pobralo.«

Potem so spet njene otroke poslali v Glazuto na kosilo.

V tem je teklo življenje in otroci so rastle. Iz leta v leto je nestrpnje čakala, da bi starjša dva končala šolo. Sedaj pa je razočarana... Pred nekaj dnevi jih je prvič poglala od hiše.

»Tako ne gre več... Oče je v zaporu... V Savinjsko dolino bajti pod hosto teklo življenje

bleščala iz njega. Stopil je pred njeno mater.

»Mati, ali mi jo daste?«

Ni mnogo premišljevala, kajti prišel je ob pravem času. Mesec dni pozneje sta se vzela in se odselila v bajto pod hosto.

Nekaj let je bilo vse v redu in živila sta, kakor se spodobi ljudem iz takih družin. Potem pa je prišlo hudičevo leto: rudarji so stavkali... Le trikrat na teden je šel na delo, draginja, in kdo ve, kaj vse je še prišlo nad bajto, ki je ječala v bedi. Pola nemira, razdražen in osoren se je potikal po dolini. Otroci so hiral in propadali, in tudi žena je komaj stala pokonci.

Res sta se na njeno začudenje vrnila Stanko in Miha.

»Prišla sva!« sta rekla.

»Prišla...« Ni ju še pričakovala, saj so druga leta tudi po deset in več dni obrali hmelj, če je bila letina dobra.

»Končali smo včeraj!« sta pokazala.

Stanko je na mizo položil dve sto dinarjev.

»Dve sto dinarjev!«

Tega ni mogla verjeti. V tako kratkem času in sedaj leži pred njo dve sto dinarjev. Toda kaj kmalu se ji je čelo razjasnilo in rekla jima je: »Tih... oče se je vrnil... Danes je napravil spet prvi šit... Na, Stanko, pojdi po pol litra... Potreben ga je!«

Kmalu nato je vstal oče. Za hip je obstal, ju pogledal z začudenimi očmi in rekel: »Prišla sta... Nekam zagorela sta!«

Zorman se je nerodno nasmejal. »Prav... prav... čas je že bil...«

Izpil je kozarec vina in spet začel: »Le poizkusita še... pa malo potpeti bo treba... Tudi jaz nisem takoj dobil dela... Tem prokletim hudičem se mora človek obesiti za vrat...«

»Kaj pa v steklarino?« Se tja bi šla vprašat, je rekla mati.

Prikimala sta.

Pozno na večer so sedeli v hiši in se menili. Stari Zorman kar ni mogel odnehati. »Prekletost, kako me greje... Kar čutim ga... Po žilah mi gre...«

Ko je bil dovolj zgovoren, kajti slab je bil in vino se ga je kar kmalu oprijelo in mu razvezalo jezik, je sedaj prvič govoril sinovoma: »Nisem ga pil, fanta... Dolgo ne. Vse je šlo po sreči... Potem so prišla hudičeva leta... Vidva sta bila še majhna in tega ne pomnite...«

Zdelo se je, da je v teh besedah očeta izpoved vse družine.

Razumela sta jo.

Drugi dan je Zorman doživel še neko presenečenje: popoldne sta se iz Hrastnika vrnila Stanko in Mi

ALBINA ROŠ:

Življenje in ljudje na Krškem polju

80 odst. vseh prebivalcev na Krškem polju je kmetov, ostalih 20 odst. pa je zaposlenih pri različnih gradbenih podjetjih in v Tovarni celuloze in papirja na Vidmu. Kmetje se ukvarjajo predvsem s poljedelstvom in živinorejo ter s perutninarstvom. Kljub temu, da je v vasi zaradi prodnatih tal skoraj vedno suša, se tik pred vasjo od časa do časa po dežju nabere mlaka, kjer čofota po umazani vodi tudi do 200 gosj in rac.

Vasi na Krškem polju imajo tudi do 80 hišnih števil. Pri tične hiše in gospodarska poslopja so povsod ograjena z lesenim plotom, da tako zavarujejo živino pred naglimi avtomobili, katerih na Krškem polju ne manjka.

SREDIŠČE KRŠKEGA POLJA BREZ SOLE

Sredi Krškega polja ležijo vasi Drnovo, Brege, Mrtvice, Vihre, ki so druga od druge oddaljene le po 1 kilometer. Iz vseh teh vasi hodijo otroci v šolo v Leskovec, ki je oddaljen do 7 kilometrov. Domačini si nadvse želijo novo šolo; prvič, da bi olajšali dolgo pot svojim otrokom, in drugič, da bi imeli kulturno središče ter kmečko-gospodarsko šolo, ki bi bila v tem predelu velikega pomena.

Pot v Leskovec je zlasti v zimskih mesecih zelo težavna. Krško polje je znano po hudem mrazu. Pogosto se sneg nakopiči in napravi velike zamete, ki so za malčke prvih razredov

Od Leskovca se proti jugu razprostira veliko Krško polje med Savo in Krko, ki je po njej dobilo svoje ime. To polje je bilo nekoč dno velikega Panonskega morja, kar nam zgovorno pričajo okamenine školjk in drugih morskih živali. Ta predel je znan že iz rimske dobe. Pri Drnovem je bilo najvažnejše rimsko mesto Neviodunum. Ze tedaj je preko Krškega polja držala rimska cesta, ki je vezala Ljubljano (Emona) s Siskom (Siscie). Neviodunum se je razprostiral od Krške vasi, Drnovega do Rake in je imel okrog 80.000 prebivalcev. Mesto je bilo bogato, saj so med najdbami našli nakit, orožje, denar in mozaik. Posebno pozornost pa je vzbudil vodovod, ki je bil speljan iz vzhodja Gorjancev pod Krko v mesto. Za napeljavo so uporabljali lončene cevi.

gah. Mrtvicah in Vihrah, kjer elektrike sploh še nimajo. Zadnje čase na vseh sestankih razpravljajo o elektrifikaciji, in kot vse izgleda, bodo tudi v teh vasi kmalu imeli to tehnično pridobitev.

Pot me je zanesla še k tov. Francu Žabkarju. Takoj je začel govoriti o gasilcih, iz česar sem sklepala, da imam opravka z gasilskim funkcionarjem. In

ne v drugo. Nič hudega sluteči delojemalec pride v sosednje »podjetje«, kjer svoj tovor od- da. Smeha in krohot je dovolj, kajti nova moč šele takrat ugotovi, da je prenašala kar lepo zalogo konjskih odpadkov.

Kot v vsakem podjetju je tudi tu delo natančno razporeje- no. Delajo od aprila do konca septembra, ko je toplo, da so lahko vsi bosi. Pa si oglejmo še njihova delovna mesta in ime- na. Prvi prevaža glino s samo- kolnico na določeno mesto. Ime- nujejo ga »kolarar«. To gneto je treba temeljito prenesti in premešati. Ker se pri tem delu precej umaže, imenujejo tega moža »blatar«. Tistega, ki dela opeke imenujejo »stampadur«. Pri enostavnejšem delu zaposli- jo mlade fante, ki odnašajo opeko v sušilnico. Po sistemati- zaciji sodi le-ta v grupo »pičul«. Čeprav so to redni in vestni de- lavci, se zgodi, da le kdo od njih za kak dan izostane. Pa ne le to, tudi delo se pri posamez- nih »oddelkih« nagrmadi. Zato potrebujejo še eno moč, ki ji pravijo »rezervist«.

S tem sem opisala vsa ime- na in delovna mesta v krško- poljski opekarni. Prepričana sem, da nimajo toliko opravka s tarifnimi pravilniki in siste- matizacijo mest kot v drugih podjetjih, čeprav imajo v svo- jem obratu cel kup nam nezna- nih imen.

SPRETNI LONČARJI

Na Krškem polju so štirje lončarji. Če hodiš po tem prede-

lu, kar težko najdeš te umetni- narje. Tu in tam te opozori le neznan napik ki naznanja lončarjev dom. Te hiše se prav nič ne razlikujejo od drugih.

Poleg hiš imajo navadno neko- liko večje »šupe«, ki jim služijo za delavnice.

Tudi lončarstvo je sezonsko delo. Zaprloša sem lončarja tov. Franca Kržana, da mi po- kaže svojo delavnico in izdelke. Delavnica je majhna, precej temna, kjer ima shranjen dro- bilec za glino, mizo za gnetenje in »stroj« za modeliranje. Svoj posel opravljajo lončarji bosi. Kržan se je usedel na svoje obi- čajno mesto, vzel v roke kosček gline in v nekaj minutah izde- lal precejšnji vrteček. Svojim očem nisem mogla verjeti, da gre to delo tako hitro od rok. Izdelano posodo potem osuši še v peči, ki je v istem prostoru. Končno poskrbi tudi za glazuro.

Letno porabi lončar približno 4 m³ gline. Roba gre še kaj do- bro v promet. V domačem kra- ju zamenjujejo svoje izdelke za žito. Trgujejo pa še na sejmi- h. Na velike lojtrske vozove nalo- žijo raznovrstno posodo, ki jo na sejmi- h razstavijo. Prav na sejmi- h pridejo lončarji in nji- hovo delo do izraza, kamor pri- peljejo od latvic, lončkov, vr- čev, do raznih vaz in igrač.

MUHASTA ŽIVINA

Preko poletja pasejo živino Poljanci na skupnih vaških paš- niki. Za to delo dobijo vaškega pastirja, ki prejme ob koncu pašne sezone kot nagrado od vsake glave živine določeno ko-

ličino žita in seveda tudi nekaj denarja.

Ze v zgodnjih jutranjih urah prebudi kmetovalce rog pastir- ja. To je znak, da spustijo svojo živino, ki gre potem s pastirjem v gmajno. Med pašo pastir ni- koli ne trobi, kajti zgodilo se je že, da so nagajivi fantalini po- snemali pastirjev rog. In krave so jo mahlele naravnost proti domačim hlevom. Se tako pri- zadevanje pastirja ni nič zale- glo. Živina je namreč navajena, da se do dvanajstih pase do konca gmajne, potem se obrne in proti večeru je v bližini vas. Včasih čakajo krave in konji

Velika gramozna jama iz katere črpajo z naj sodobnejšimi. Se malo in vrč bo gotov

tudi po cele ure pred vasjo, da pastir zatrobi. Takrat se kot prebujeni poženejo proti svojim hlevom.

PROMET NA KRŠKEM POLJU

Preko Krškega polja drži več cest. Povezuje z Brežicami, Kr- škim in Novim mestom je zelo dobra. Zadnje čase se prebiva- lci lahko poslužujejo avtobusne- ga prometa, ki jim precej olaj- ša stike z večimi središči. V glavnem so pa še navezani na vprežno živino in pa na kolo,

PRIMITIVNO PRIPRAVLJA- NJE REZANICE

Franc Kržan s svojimi izdelki

ki je v teh krajih najbolj raz- širjeno prevozno sredstvo.

Zadnja leta gradijo preko Kr- škega polja avtoceste, ki bo ve- zala Ljubljano z Zagrebom in Beogradom. O tej novi cesti Pol- janci mnogo razpravljajo. Eni so veseli, ker so dobili delo, drugi se pa jezijo, ker bo cesta delila Krško polje na dva dela. Marsikateremu bo otežkočen prehod iz ene strani ceste na drugo, ker so nad- in podvozji oddaljeni drug od drugega tudi po več kilometrov.

Negotovanja posameznikov so trenutno delno upravičena. Kljub neugodnostim morajo vendarle priznati, da bo Krško polje z novo cesto mnogo prid- obilo. Dvignil se bo turizem, ker bodo ljudje le spoznali ta pre- del, razen tega pa bo dosti laže spraviti pridelke na trg, kjer jih bodo draže prodali kot do- slej. To se pravi, da Krško polje v bodoče le ne bo več tako odrezano od sveta. Če že ni ob železnici, bo pa ob važni avto- cesti.

Poljanci se kaj radi pohvalijo o zračnem prometu in letališču. Vsak dan obletavajo ravno Kr-ško polje letala iz cerkljanske- ga letališča. Dvigajo se visoko v zrak, letajo v krogih in se konč- no spet spuste na zemljo. Po ce- stah stalno vozijo avtomobili, ki prevažajo živila in drugo iz kraja v kraj. Ropotanje avto- mobilov in brenčanje letal po- življa mirno življenje Krškega polja.

SREČNI POLJANCI, KI IMAJO TAKO RODOVITNO ZEMLJO (I)

Pred desetletji so nas učili v šoli, da je Krško polje eno iz- med najrodovitnejših predelov Slovenije. Ko sem prišla v ne- posredni stik s prebivalci, sem se nad to trditvijo silno razoča- rala. Krško polje ima zelo tan- ko plast zemlje, in sicer od 15 do približno 40 cm. Pod to plastjo so namreč ogromne ko- ličine čistega gramozja, katerega izkoriščajo prav sedaj za grad- njo avtoceste, drugi pa tudi za razna gradbena dela. Nehote se mora človek zamisliti o vredno- sti gramozja, če se ustavi ob ogromni jami v bližini Drnove- ga. V tej jami je več buldozer-jev, ki odkrivajo tanko plast sviznate zemlje, mešalci betona in avtomobili, ki neprestano razvažajo ta važni gradbeni material na cesto. In kakšna je ta zemlja? Ponekod je sviznata, drugod pa pomešana s peskom. Kmetje pravijo, da je prdelek (Nadaljevanje na 9. strani)

Tudi otroci pripravljajo drva za zimo

nepreločni. Drugo zlo pa je v res. Tovariš Žabkar je predsed- nik gasilskega društva Drnovo. Potožil mi je, da vreme zadnje čase ni nadejana, gasilcem. Ze dvakrat so pripravili vse po- trebno za veselico, a vedno jim je dobilek zaradi slabega vre- mena šel po vodi. Za denar se precej pulijo, ker imajo precejš-

Vse navedene vasi so, lahko bi rekli, precej zaostale. To pa ni krivda prebivalstva, pač pa pogojev, v kakršnih živijo. Ob nedeljah se zbirajo po gostil- nah, ker nimajo nikjer zaveti- šča in primerne kulture razvedrila. Mladina se že od nekdaj zanima za igre in se ra- da zabava. Vse to narekuje po- trebo, da bi za te vasi zgradili, če že ne moderno in sodobno, pa vsaj provizorično šolo, kate- ro naj bi postavili v bližini vasi Brege. Prebivalci bi nudili pri- gradnji vso pomoč. V njej se ne bi učila le mladina, ker bi bila šola kulturno središče, v kate- rem bi se sestajali vsi in izobra- ževali.

ELEKTRIFIKACIJO — PROBLEM TREH VASI

Na Drnovem že imajo dvofaz- ni tok. S tem pa ne mislim tr- dit, da vsi koristijo elektriko. Mimo nekaterih hiš so napelja- ne žice v hišah pa še vedno upo- rabljajo petrolejko.

Zglasila sem se pri tov. Ru- dolfu Račiču, ki je po moji pre- soji dober gospodar. On je že okusil dobre električne to- ka. V hišo je napeljal provizo- ričen električen vod. Pred štir- mi leti pa so mu odklopili tok, ker napeljava ni bila dovolj za- varovana. To je z razumevanjem sprejel, ker ve, da bi lahko pri- šlo do požara. Elektriko sedaj zelo pogreša, zlasti zato, ker ve, kako s pridom se uporablja. Ze večkrat je pripravil denar za hišno napeljavo, pa ga je vedno porabil za druge nepredvidene izdatke.

Z ročno slamoreznicjo je spret- no drobil krmo, pomešano z aj- dovo slamo. Akoravno nima v svoji hiši električne napeljave, se močno zanima za trofazni tok. Na splošno ugotavlja, da bi vaščani: mnogo prihranili na času še s tem, če bi delali re- zanico s pomočjo elektromotor- ja in žagali drva na cirkularno. Dosti na slabšem so v Bre-

nje skrbi, kako bi gasili, če bi prišlo v vasi do požara. Kadar miska usahne ostane Drnovo brez vode. Zato nameravajo v kratkem napraviti bazen, ki bo napojen z vodo za primer po- žara.

Vsak ima torej svoje težave. Tudi žena cestarja Zalokarja, ki je prav na robu vasi, je tarnala. Redi kravo, ušna po dovolj zemlje. Tudi kurjave še nima. V bližini ni gozdov, premog se pa ne izplača kupovati, ker je predaleč železniška postaja in bi bi predrag prevoz.

Pri vasi Pristava je precej gline. Ze v davnih časih so ugo- tovlili, da je iz te gline prav dobra opeka. Ostalo pa ni le pri besedah in ugotovitvah. Pod vodstvom tov. Longa in Pacita delujeta na Krškem polju kar dve opekarni. Delo v teh ope- karnah je primitivno, toda po običajih nadvse zanimivo.

Ko potrebujejo novo delovno silo, mora prosilec opraviti naj- prej sprejemni izpit. Odnesti mora »basama« iz ene opekar-

(Prenos s 7. strani)

so se ji jele postajati tesne okrog pasu.

Odlej je po trikrat na dan klicala družino k jedi. Zjutraj je že v zgodnjih urah kolova- tila okoli bajte, kakor da bi ji bil dan prekretek.

Tudi otroci so bili videti tr- dnejši. Lica je prevlekla lepša barva in čeprav so se jim še vedno poznale kosti, so njihove oči vendar dobivale milejši, sko- ro vedri izraz. Ljudje so priki- mavali: »Res, k Zormanu je pri- šla pomlad!«

Toda ne za dolgo.

Sredi julija, vročega poletne- ga dne, je nekoč Zormanica za- man čakala pred bajto na moža. Sele ob štirih je prikomastil z negotovim korakom. Ko je pri- spel pred hišo, je vrgel sekiró za klop, se vsedel in rekel s hrope- čim glasom: »Ne morem več...«

»Ježna!« je vzklila žena.

»Ne gre več... Prišla je ura, ki mi je kot mora ležala zadnja leta na plečih... Sedaj je tu... Vse mi je odpovedalo...«

Žena je žalostno gledala vanj.

»Ta prekleta sapa... Zadušilo me bo!«

Njegove globoko vdrté oči so obupno gledale v ženo, ki je ječala pred njim.

Od nekdaj so prihiteli otroci. Ob pogledu na očeta so zaslužili nesrečo in se spet porazgubili po hosti.

»Le ne ženi si tega preveč k- sruči,« se je končno znašla ona.

»Bolniški list vzemi... če ne gre drugače...«

Ko je sedel v hiši ves mra-

čen, skrušen in sopihajoč, je že- na rekla pomirjujoče: »Na Stan- ka še vedno upam... Pravijo, da jih bodo na opekarni nekaj vzeli v delo...«

Toda starega Zormanca je mo- rilo vse nekaj drugega, zato je v skrbih molčal.

Drugi dan ga je s silo spravila k zdravniku. Ta ga je pregledal, se čudil sapi, ki je prihajala iz njegovih prsi in ga poslal h ko- misiji za upokožitve.

Pozno v noč sta prišla z ženo trudna domov. Zorman je piskal in hropel, da je ženo zaskrbelo.

»Jojmene!« je vzklila. »Pa ne, da bi bil že pri kraju?« je rekla sama pri sebi. Njemu pa je trdila: »Pot te je utrudila... Saj ni čudno po teh bregovih... Tudi mene bole noge...«

Razumel je, da to ni tisto, kar je mislila.

Po večerji ji je rekel: »Otro- kom ne povej tega... Ne ma- ram joku...«

Tisto noč nista spala. Od časa do časa ga je napadel v pre- sledkih dušljiv kašelj, ki je ve- dno česče prihajal iz njegovih prsi.

Zjutraj so otroci vprašali ma- ter: »Oče je bolan... Kašlja je...«

Skrivaj si je obrisala solzo, ki ji je pritekla po licu, da je otro- ci ne bi videli. Rekla jim je: »Prehladil se je... Nekaj dni bo ležal, po bo boljši...«

Ta dan otroci zjutraj niso pro- silili za kruh.

Tretji dan je šlo Zormanu spet na bolje. Ze je vstal in hodil okrog hiše. Tudi zvečer je bilo

tako, le redko ga je zagrabil kašelj. In žena je spet trdila: »Vidiš, na boljše se obrača... Samo počivati moraš!«

Sam se ni dosti zmenil za nje- ne besede. Nekaj ga je grizlo in mu mračilo čelo.

»Je Stanko kaj proizvedoval?« jo je nekoč vprašal.

Pokimala je: »Vsak dan gre... Vse oblaži... Videl boš, da se mu bo posrečilo...«

Zadnje dni pred koncem me- seca je Zormanica spet poslala otroka v trgovino.

»Povej, da bom že poravna- li... Naj se ne boji,« je naroče- vala sinu.

Toda fant se je vrnil praznih rok...

Spet so se začeli dnevi, ko je Zormanova družina jedla samo po enkrat na dan.

Zormanica je šla na občno. Izprosila je, da so tud, drugega otroka sprejeli v Glažuto na hrano.

V hišo se je spet vselila mo- ra. Morila je starega, ki je po- stal vedno bolj osoren, morila je njo, ki je pričakovala rešitve in sleherni dan bodrila zjutraj Stanka in mu prigovarjala: »Po- di... polkus. šel!«

Nekoga jutra je Zorman že ob petih zjutraj zaslišal močno tr- kanje na vrata. Vstal je in od- prl. Pred vrati sta stala dva žandarja s puško in bajoneti.

»Kje je vaš sin?«

»Kater? Več jih imam!«

»Stanko!«

»Pred dobre pol ure je od- šel... Dela prosi... se je vmešala prestrašena žena, ki je

prišla v kuhinjo. »Mislim, da bo nekeje v dolini...«

»Kaj dela? Potika se okrog in se druži s tatovi!« je zavpil žan- dar. »Sinoči so vdrl v trgovino, nekaj hrane in blaga so odnesli! Gotovo je bil tudi vaš poleg!«

Žena je trdila: »Naš je bil doma... Vsi so bili doma, to ni res, kar pravite!«

Tedaj je žandar, ki je stal na vogalu, stopil pred presenečene- ga Zorman in mu zarenčal v obraz: »Poznam te... Pred le- tom si bil pri nas... Ni čudno, da hodiš tudi s novimi po takšnih poteh... Odgovarjati boste... Vi odgovarjate za fanta!«

Zorman je buljil v žandarija. V njem je vrelo nekaj, kar je že davno ležalo na dnu, kar ga je žalilo in peklo bolj kot ta pre- kleta sapa...

»Kakšna vzgoja!« je nadalje- val žandar, očito jezen, ker je stari molčal.

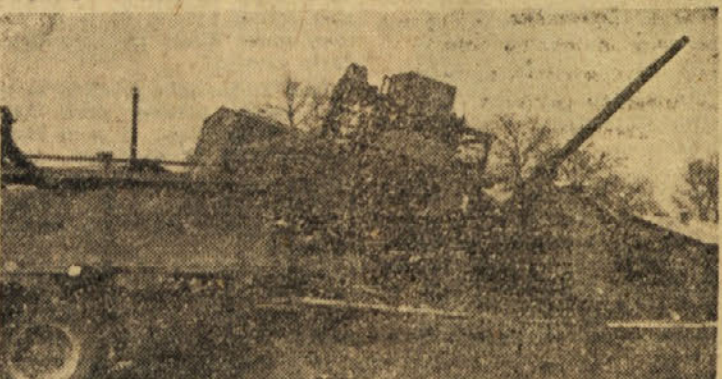
Zdaj je Zorman strlo. Iz nje- ga je bruhnila jeza, ki je že prehajala v blaznost. Pogol se je v žandarija, ga udaril po obrazu, in že je bil drugemu za vratom.

»Svinja! Kakšna vzgoja, pra- viš? Kradel je... Blago in hra- no, moj sin... Kaj pa delaš ti, umazanec? Krades na debelo, več kot moji sinovi... Kradeta ti in tvoj gospodar... Veliko več...«

S poslednjimi močmi ga je žandar pahnil od sebe in mu nastavil na prs. bajonet.

Do smrti prestrašena žena je kričala: »Pomagajte... Ubili ga bodo...«

To ni bilo potrebno. Tri dni kasneje ga je v zaporu zadela srčna kap...

Delo na avtocesti Zagreb—Ljubljana

Najbolj delovni ljudje v prostem času

OBISKALI SMO NEKAJ DELOVNIH LJUDI, DA BI NAM POVEDALI, KAKO IZKORISTIJO SVOJ PROSTI ČAS, ZVEDELI SMO ZANIMIVE STVARI, SAJ SO NAM MALONE VSI DEJALI, DA JE TA ČAS ZELO OMEJEN. PA VENDAR: VSI SE V PROSTIH URICAH UKVARJAJO S TISTIM, KAR JIH ZE OD OD MLADIH LET NAJBOLJ VESELI. PREBERITE IN VIDELI BOSTE...

Franc Jevšnik iz Zagorja:

»Zelo redke so proste urice«

Ko sem ga prvič iskal, je bil na sestanku občinskega odbora rezervnih oficirjev. Drugič na obratovodski konferenci (žena je morala dvakrat pregreti železno postano kosilo), tretjič spet na neki seji. Šele četrty je bil doma, vendar se je tudi takrat odpravil na sestanek.

Vprašanje, kako in kje preživi prosti čas, se je nasmehnil. Žena pa je namesto njega odgovorila, da je ta čas pri njem pač zelo skopo odmerjen. Navadno pri kosilu in večerji.

Tov. Jevšnik se je zresnil. »Posem to res ne do držalo,« je takoj odbil ženo, »res pa je, da lahko zadnja leta kar na prste preštejem tiste proste urice, ki sem jih presedel doma pri kakšnem branju knjig ali časnikov.«

»In še tedaj, ko sem doma,« je nadaljeval, »povabim ljudi na dom in se z njimi pomenim o raznem delu, ki nas čaka v raznih društvih ali organizacijah.«

Zanimalo me je, katero delo ga najbolj veseli. »V Svobodi,« je kratko odgovoril. Potem pa pristavi:

»To delo me je veselilo že od nekdaj. Od leta 1931 naprej sem vseskozi član kulturnih društev v Zagorju, oziroma Kisovcu. Predsednik Topliške »Svobode« pa sem že od ustanovitve delavskih društev.«

»Seve,« je dodal, »pa mi ves preostali čas vzejajo druge organizacije. Ne bi rad našteval funkcij in dolžnosti, ki jih sam opravljam, toda, ker že hočeš vedeti, naj omenim le najpomembnejše: delam v občinskem odboru ZB, kjer so me postavili za podpredsednika. Potem sem še član MK ZKS, okrajnega odbora Sveta »Svobod« in prosvetnih društev, predsednik komisije za varstvo spomenikov in tako naprej.«

»V nobenih teh organizacijah,« je nadaljeval, »dela res nikdar ne zmanjka. Sicer pa človek rad pride na sestanek ali sejo, in še raje odhaja z nje, če čuti v sebi, da čas ni bil vržen proč. Zaradi tega lahko rečem, da smo ravno v zadnjih letih v naštetih organizacijah opravili mnoga važna dela. To mi je v največje zadoščenje, kajti uspeh je vedno važen.«

Čutil sem, da mi pravzaprav ni povedal ničesar o tem, po kar sem pravzaprav prišel. In,

kot da bi uganil moje misli, prav prihaja včasih pozno domov in rad nekoliko pokramljam s tovariši pri kozarcu vina.«

Na kraju sem zvedel, da je te dni praznoval 45-letnico rojstva. Šel sem kasneje, da ga je preživel na delu, zvečer pa pri svojih Svobodarjih. (v)

Pol ure pri hrastniških steklarjih

Hrastniški steklarji so pri kupni, delavni in prijazni ljudje. Mlade in starejše može pa ženske najdete v tej tovarni, ki obratuje tam pri Savi, na začetku dolge hrastniške doline že sto let. Življenje se je po vojni tudi tem hrastniškim delavcem za precej obrnilo na bolje. Povsod, v tovarni in izven nje, se jim posveča večja skrb kot kdaj koli prej.

Kolektiv je precej velik. Delavci se med seboj dobro razumejo, drug drugega imajo radi. Seveda pride včasih med nekaterimi tudi do kakšnega majhnega prepirčka, toda kmalu je spet vse dobro.

Zbrali smo se v tesni sobici pri glavnem vratarju. Prijetna, skoro prevelika toplota, nam vsem ob pogledu na hudi snežni metež, ki divja zunaj, dobro de. Med nami je tudi eden najstarejših, še sedaj v steklarni zaposlenih delavcev — stara korenina Anton Delpin, ki dela tu že 41 let. »Kar dovolj je, ali ne,« pravi hudomušno proti meni.

Delavci smo se spustili v živahen pogovor. »Kaj delamo v prostem času, vas zanima? O, to vam pa lahko povemo!«

»Poleti, pa tudi pozimi večina izmed nas zelo rada izkoristi proste urice ob Savi pri

ribolovu. Veste, ukvarjanje z ribolovom je pri steklarjih že dolgo let navada. Tudi tisti, ki niso ribiči, pridejo k bregovom Save, kjer opazujejo svoje delovne tovariše pri tem lepem športu.«

»Mimogrede,« pripomni resno nekdo, »se seveda tudi ustavimo v gostilni pri Legarčku, kjer cuknemo malo »ta kratkega«. Pijemo v glavnem samo žganje, seveda pa tudi tega ne preveč. Z njim pa nam morajo postreči v posebnih, majhnih stekleničkah, »frakeljčkih« kot jim pravimo.«

»Da, res! Jaz sploh ne pijem žganja iz kozarca,« se je oglasil stari Delpin, ki se je že vrnil z doma, kamor je stopil po svojo sliko.

Pogovor teče naprej. »Jaz,« se je oglasil nekdo v kotu, »hodim zelo rad v kino.« Pa kegljači in nogometaši so dobri ti hrastniški steklarji. Marsikdo dela tudi v »Svobodi«. Njihovim ženam kar radi verjamemo, da so le malo prostega časa doma.

V prostih urah steklarji, pa naj opravljajo še kakšno delo, še tako lepo in zanimivo, le nikoli povsem ne pozabijo na »glazute«. V njej so, če že ne zares, pa vsaj v mislih tudi takrat.

V prostih urah steklarji, pa naj opravljajo še kakšno delo, še tako lepo in zanimivo, le nikoli povsem ne pozabijo na »glazute«. V njej so, če že ne zares, pa vsaj v mislih tudi takrat.

V prostem času zelo rad prebiram tudi časopise. Naročen sem na več časnikov.«

„Najlepše razvedrilo v prostem času - gasilsko društvo“

Franca Gučka iz Trbovelj smo zmotili pri njegovem vsakodnevem delu v delavnici. In kar tu smo ga tudi naprosili, naj nam nekaj pove o tem, kako preživi svoj prosti čas.

»Največ prostega časa sem nekoč in ga pravzaprav še danes preživim v gasilskem dru-

stvu. Gasilec sem že 49 let. Začel sem v Kozjem, mojem rojstnem kraju, sedaj pa sem že vseskozi v gasilskem društvu Trbovlje-mesto, kjer sem častni član.

V prostem času zelo rad prebiram tudi časopise. Naročen sem na več časnikov.«

„Pol prostega časa preživim na progi“

Ciril Prapotnik je progovni delavec. Doma je nekje v okolici Tezna. Do svojega delovišča se vozi dan z dnem z vlakom.

Po naključju sem ga v enem izmed teh mrzlih dni srečal na odseku proge, ki drži skozi naše kraje. Nekaj je popraviljal.

Na vprašanje, kako preživi svoj prosti čas, je odgovoril: »Skoro večino na vlaku. Vožnja je dolga in kar pošteno sem se je že naveličal. Kar mi še preostane prostega časa, ga preživim na domu, kjer redim tudi prav lepega pujsa. Dela je pri hiši pač vedno dovolj. Sicer pa grem vsak večer zgodaj spat.«

Alojz Jelovšek — papirničar iz Vidma-Krškega

Vse za plavalni šport

Že kot otrok sem silno rad plaval. Stanujem namreč ob Savi in sem bil vedno preko vsega poletja več v vodi kot na suhem. Plavalnja sem se naučil že z osmim letom.

Ko se je pri nas ustanovil pla-

valni klub, sem se takoj vpisal. Lanj sem začel z rednimi treningi. Vsak dan sem preko vsega poletja plaval, in to sistematično treniral po eno uro. Letos sem že tekmoval v Ilirski Bistrici, Slovenskih Konjicah. Že tri leta zaporedoma pa sem plaval pri športnih igrah papirničarjev. Najbolj mi leži prsi slog. Plaval sem na 200 metrov in dosegel 3:15.6. Pozimi redno telovadim, igrām namizni tenis in smučam.

Tako porabim ves svoj prosti čas za šport. Kot papirničar sem zaposlen v roto tovarni pri pravilni lesa Delam vsak dan po osem ur in to v izmenah. Že sedaj se veselim poletja, ko bom spet lahko začel z rednimi treningi, kajti to je moje največje veselje.

Pogled na železniško postajo v Trbovljah in njeno najbližjo okolico je porazen. Črnosiva koprena saj in dima visi dan in noč v tem predelu nad hišami in ljudmi — blato in prah pa še povečujeta to duševno ozračje. Pešci in železničarji v modrih uniformah, ki hodijo mimo ce-

Valter Masnik — komercialist v Vidmu-Krškem

Največ prostega časa porabim za popravilo motorja

Ker stanujem v Velikem Mrševu, ki je oddaljeno od mojega službenega mesta (Videm-Krško) 14 km, se vozim dnevno v službo z motorjem. Seveda ne morem trditi, da z vožnjo izgubim dosti časa, zato pa moram priznati, da izgubim dober del mojega prostega časa s tem, da si popraviljam vozilo Motor, s katerim se vozim, ni nov, zato mu vsak čas kaj manjka.

Vas Veliko Mrševo spada pod občino Kostanjevica-Podbočje. Akoravno sem dnevno osem ur v službi, me na občini tudi porabijo; sem v več svetih, prosvetnem društvu in upravnem odboru kmetijske zadruge. V moji vasi so v glavnem kmetje, ki ne znajo spisati raznih prošenj itd. Zato jim moram čestokrat priskočiti na pomoč, da jim napišem kako prošnjo, pomagam pri načrtih, pisal sem pa tudi že testamente.

Kot sem vam povedal, je to moje delo izven službe. Kot vidite, mi zase ne preostane prav nobenega časa, da bi se lahko ukvarjal bodisi s športom ali kako drugo stvarjo.

Beseda bralcev

Blato in prah v Sp. Trbovljah

Teden od 17. do 23. decembra smo v Trbovljah proglasili za Teden čistote. Prav lepa je ta zamisel, saj iz nečistoče izvira klice raznih nalezljivih bolezni in je zato v vsakem pogledu treba propagirati snago in red povsod. Zdravje je prvi pogoj za delo, za telesno in duševno razvedrilo.

Ob tej priložnosti pa ne morem kaj, da se ne bi dotaknil čistote v spodnjem delu trboveljske doline. Mislim namreč na predel Trbovelj ob Doma »Svobode-Zasavje« navzdol. Kolodvorsko cesto mimo cementarne in železniške postaje, in hiše in naselja ob železnici proti trboveljski elektrarni ob Savi.

Prva neprijetna slika je cesta. Tako slabe, neurejene, blatne ali prašne ceste menda nimamo nobeno mesto, vsaj tako mesto ne, ki se ponaša s tako imponentnim Delavskim domom. Vsakega domačina, ki ljubi svoj kraj in je ponosen na lepo razvijajoče se mesto, boli, ko tuji upravičeno godrnja nad prahom ali blatno cesto v Spodnjih Trbovljah.

Pogled na železniško postajo v Trbovljah in njeno najbližjo okolico je porazen. Črnosiva koprena saj in dima visi dan in noč v tem predelu nad hišami in ljudmi — blato in prah pa še povečujeta to duševno ozračje. Pešci in železničarji v modrih uniformah, ki hodijo mimo ce-

Obisk pri Setinčevih

Pot me je zanesla v vas Lenart pri Brežicah, koder doslej še nisem hodila. Koračila sem po blatni cesti, ali bolje rečeno — kolovozu, ki je vzbudil mojo pozornost obsežen, nad vse lepo urejen vrt, ograjen z lesenim plotom, sredi katerega je postavljen še nov silos.

Okoliški vrtovi so navadno v zimskih dneh vse prej kot urejeni. Na pol gnila stebela te ali one zelenjave so povešena, poti shojene, skratka, vrtovi počivajo in potrpežljivo čakajo pomladi in z njo pridnih rok, da jih bodo preobrazile.

Vrt, pravimo, je ponos sleherne gospodinje. In prav to mi je dalo misliti, da se tudi za tem vrtom skrbi dobra gospodinja, zato sem vstopila v hišo. Na vratih me je sprejela tovarišica Anica Setinč, katero dobro poznam iz raznih združbenih konferenc. Ko sva sedeli za mizo, sva se pogovarjali o tem in onem in med pogovorom sem izvedela vse, kar sem želela.

Tovarišica Setinčeva dela v več organizacijah. Največ časa ji vzame Zveza zadržnic, ki je predsednica. Je tudi članica upravnega odbora kmetijske zadruge Brežice, kjer dostikrat pomaga iz zagate s svojimi dobrimi predlogi.

Z morem, ki je star partizan, sta delala na postevu staršev. Garala sta od jutra do večera, toda njun trud ni dal tistega efekta, ki sta ga pričakovala. Hotela sta nekaj več, toda tako, ko je za vsako stvar treba toliko denarja.

V Brežicah je bilo iz leta v leto več vojaštva in s tem več prebivalstva. Trg je bil vedno slabše založen. Zelenjave je primanjkovalo. Skratka, kmet je prodal vse, kar je pridelal. Tako sta se zakonca Setinč odločila za kmetijsko vrtnarjenje. Najela sta posojilo, uredila pol hektara vrta in leta 1951 nasadila solato — ljubljansko ledenko. Pridelek je bil dober — in led je bil prebit.

Drugo leto sta posadila še zgodnji krompir, zelje, paradiznik in papriko. Solata se je razvila v lepe glave. Prodajna pogodba je bila zaključena, čakali so samo še na prevoz. Toda glej smolo! Nenadoma je začelo deževati in lilo je teden dni skupaj. Solata je ostala

zunaj lepa, notranjost pa je bila vsa gnila, tako da ni bila uporabna niti za svinje. In tako so šli po vodi lepi tisočaki, razen tega pa sta bila tudi sicer obupana. Tov. Setinčeva pravi o tem:

— Takrat enostavno nisem vedela, kaj naj bi počela. Jolkala sem in tarnala, edino mož me je tolažil. Izgubila sem vse veselje do dela in ko bi ne imela moža, bi vrgla puško v koruzo. Naslednje leto sem solato sejala z vso jezo. Med delom sem ves čas mislila na neuspeh, ki sem ga doživela. In pomislite! Tisto leto je bil pridelek nadpovprečen. Solato smo zlahka prodali po 40 in 50 dinarjev za kilogram, kar ni malo.

Ker so bile sadike paradiznika in paprike predrage, sta zgradila najprej eno, potem pa še drugo toplo gredo. Sedaj pridelata in prodata letno po 2000 teh sadik.

Lani sta imela najboljšo letino zgodnjega krompirja, saj sta ga pridelala okrog 15 ton. Tudi ostala zelenjava je dobro obrodila. Pridelke pri njih je lahko spravila na trg. Zelo veliko odkupijo na letališču v Cerkljah, ki pridejo po robo na dom s kamioni, sicer je pa Zagreb blizu, kjer se vse vnovči. Najprej sta prodajala svoje pridelke preko združnega trgovskega podjetja »Posavje«, sedaj pa preko Kmetijske zadruge Brežice.

S 1. decembrom so odprli v Brežicah poslovalnico KZ — trgovino z zelenjavo in sadjem, kjer bodo imeli vedno na razpolago svežo zelenjavo.

— To ni, kako bi rekla, težnja za denarjem, pač pa veselje, kar je prvi pogoj za uspešno kmečko vrtnarjenje — je na zaključku dejala tovarišica Setinčeva.

Na omari sem videla več izvodov »Sadjarja in vrtnarja«. Strokovno literaturo redno prebirata. Zemljo dajeta večkrat v analizo in tako imata pregled nad njeno kakovostjo oziroma izboljšavo.

Več okoliških kmetov si je letos pripravilo cele parcele za vrtnarjenje. To se pravi, da so Setinčevi dali tudi ostalim pobudo za kmečko, predvsem pa sodobno vrtnarjenje.

Tako sva se zaklepetali dlje, kot sem pričakovala. Sinova Lenart in Tinča, ki obiskujeta prvi in drugi razred, sta se že vrnila iz šole. Pripovedovala sta mi o šoli in pokazala svoje zvezke.

Tovarišica Setinčeva ni le dobra gospodinja in javna delavka, temveč tudi vzorna mati. Na kratko sem napisala o delu v Setinčevi hiši, kajti sama o tem ne povesta dosti, ker sta preskromna, da bi govorila o doseženih uspehih.

ZAGORJE

Skupščina občinskega sindikalnega sveta. — Nedavno je bila v Zagorju letna skupščina občinskega sindikalnega sveta. Razen voljenih delegatov so se skupščine udeležili tudi: predsednik OSS tov. Vili Skrinjar, podpredsednik OLO tov. Viktor Burkelje, predsednik občine Zagorje tov. Alojz Lukač in predsednik občinskega odbora SZDL tov. Bogomil Gostiša.

Skupščina je poslušala poročila predsednika, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora, nato pa so delegati razpravljali o sindikalnem delu v letošnjem letu. Spričo navedbe bogatega gradiva poročil in razprave bomo podrobno o skupščini poročali v naslednjih številki.

»Veseli večer« Svobode Toplice II v Zagorju. — Ne bi bilo prav, da bi povsem prezrili zadnji »Veseli večer«, ki ga je priredila topliška »Svoboda«. Splošno mnenje Zagorjanov je, da je večer lepo uspel in da so bile posamezne točke programa zares posrečeno izbrane. Malone vsi nastopajoči so se znali živjeti v svoje vloge in so tako pripomogli k splošnemu uspehu.

Seve: bile so pomanjkljivosti, ki bi se jim lahko izognili, vendar je to društvo priredilo prvi tak večer. Morda — to je želja vseh ljubiteljev sproščene zabave — bo naslednja prireditev še boljša.

Življenje in ljudje na krškem polju

(Konec z 8 strani)

odvisen od izdatnega gnojenja, predvsem pa od vremena. Ob sušnih letinah ni pridelka, ob deževju pa je žetev izdatnejša.

Ta odvisnost vremena spravlja kmetovalce v težak položaj. Slabšo zemljo bi se dalo izboljšati z namakalnimi napravami. Prav zaradi tega so pred tremi leti ustanovili Vodno skupnost Krško polje. Kanal od Malega Mrševa proti Kalce-Naklu do bližnje Pristave je že končan. V letošnjem letu bodo pričeli z izkopom novega kanala, ki bo tekkel od Jesenovec-Krčev do Velikega Podloga. Načrti za ostala dela so že pripravljani.

Takih kanalov bodo morali na Krškem polju napraviti še več. Iz njih bodo črpali vodo in škropili polja z brizgalkami. Vodo za namakanje bodo lahko dobili iz Save in od potokov, ki prihajajo iz gričevja nad Leskovicem. Kmetje pravijo, da bi bilo najbolje črpati talno vodo in o pošiljati po kanalih na vse predele polja.

Za to delo so potrebne še velike priprave in razumevanje prebivalstva. Zavedati se je treba, da bo nujno potrebno združiti zemljišča in sicer tako, da bodo kmetje, ki imajo raztresene parcele, dobili skupno zemljišče z enako površino.

Z namakanjem bo zemlja postala plodnejša. Prebivalci bodo lahko začeli gojiti rastline, ki dajo večji dohodek kot pšenica, koruza ali krompir. Na Krškem polju bodo lahko posadili sladkorno peso, tobak in povrtnine za preskrbo mest. Že samo delo namakalnih priprav bo zaposlilo mnogo ljudi. Poznejša dela na rodovitnejši zemlji pa bi zaposlovala pri gojitvi zahtevnejših rastlin vso razpoložljivo delovno silo.

Obeta se jim torej lepša bodočnost. Čez leta, kot vse kaže, ne bodo Poljanci zaostajali za prebivalci Spodnjega Posavja, ko bodo imeli svojo soljo, novo cesto in rodovitnejša polja, ki jim bodo omogočila lepše življenje.

Predstavljamo vam naše dopisnike

Prof. Miloš Poljanšek Brežice: Novo leto naj prinese odgovor

Sodelujem v vaši rubriki, ker to želite, vendar moram priznati, da vedno manj rad pišem. Mnogokrat se mi namreč zdi, da je veliko takega pisanja, a še bolj pogovor o rešitvi, skupek želja, idealno hotenje, neupoštevana resnica in ne tisto, kar je in kar se bo skromnega zgodilo. Beseda o naši šoli je beseda spoznanja o manj rožnatih rečeh. Tako spoznanje pa je tisto, kar človeka kroti, pa tudi užene. Mislim na neživi, materialni del naše okrajne ustanove, ki jo poimenujemo z besedama Gimnazija Brežice. Samostan je samostan, pa naj ga prekrstimo v kar koli. V mračnem, okolju debelega obokanega zidovja sanjamo dijaki in mi — kakor o nečem nedosegljivem — o zraku,

svetlobi in večji prostornosti. Dijaškega doma niti ne omenjam, saj je leta še temnejša senca. (Bliža gostilna savskih čolnarjev.) Morda si bo kdo mislil, da je v teh besedah mnogo tugovanja in pesimizma. Kar naj ga bo; toliko ga mora biti, da

se bomo kdaj pa kdaj zamislili tudi v okolje življenja in dela dozorevajočih ljudi v našem mestu in zadržali poleg koristni. In nekoristnih ambicij v našem okraju tudi v milje utripajočih človeških bitij mlade nastajajoče generacije. Mi smo odgovorni za njeno normalno rast.

Naša šola se o perspektivi za izboljšanje razmer ne more pohvaliti. Vse od osvoboditve tiži na istem mestu, čeprav je potrojila število učencev. Kakšna bo njena prihodnost? Nihče od odločujočih še ni spregovoril potrebne besede. O nujnosti in koristnosti našega zavoda pa govorijo zaostale razmere, v katerih živimo, številni absolventi, ki leto za letom večajo in krepe vrsto naše delovne inteligence, in končno ti, ki vsak dan polnijo premajhne hodnike ter prostore in si z nami vred želijo spremembe.

Na tako resno vprašanje bo potreben odgovor!

Strokovno delo in vzgoja sta v nemali meri odvisna od rešitve omenjenega problema. Kaj kmalu bo tu prvi semester šolskega leta 1956-57. Dijaki, mi in starši, vsi se vprašujemo, kako bo kaj to pot. Težko je reči kaj določnejšega, čeprav po podatkih, s katerimi razpolaga tajništvo zavoda, že lahko vsaj približno uganemo. Uspeh prve konference v letošnjem letu je v primerjavi z uspehom v lanskem šolskem letu boljši za 7,46%, samo v višji pa celo za 9%. Če bo razlika med prvo konferenco in zimskim semestrom enaka lanskega leta (29,25% — 51,78% je 12,53 odst., in višji celo za 17 odst.), potem bomo letošnje prvo polletje zaključili z okoli 60% in samo v višji z okoli 72% pozitivnih ocen.

Anton Kukovica, Trbovlje:

O dela prijateljev mladine okraja Trbovlje

V razvoju družbene skrbi za vse otroke in mladino odigrava svojo posebno vlogo Zveza prijateljev mladine preko svojih osnovnih organizacij. Društvo prijateljev mladine, ki jih imamo na področju našega okraja 17. Značilno za to organizacijo je, da predvsem razpravlja ne le o ozkih družbenih problemih in o drobnem delu posameznih društev, temveč razglablja globalna vprašanja s področja družbene skrbi za otroke in mladino.

Delo organizacije se je pričelo po letu 1952, ko je bila poleg Zveze prijateljev mladine oziroma društva prijateljev mladine na terenu ustanovljena vrsta družbenih organizacij in društev, kot so: taborniška organizacija, poštinska zveza itd. z naloge, da delujejo za blaginjo otrok in mladine.

Po tem letu je bilo za naše otroke mnogo storjeno. Prirejanje je bila vrsta akcij za udrženje zdravja naših otrok: ustanavljanje mlečnih kuhinj, zdravstveni pregledi otrok, letovanje otrok, tako zdravstvena kot ostala. Uveljavila so se razna otroška praznovanja, ki so jih organizirala in vodila društva prijateljev mladine s pionirskimi organizacijami na šolah: praznovanje rojstnega dne maršala Tita, Dan pomladi itd. Zadnje čase posveča naša zveza posebno skrb proučevanju metod dela z otroki v njihovem prostem času. V tej zadevi je bilo mnogo storjeno na uveljavljanju tradicionalnih praznovanj. Teden otroka po vsej naši državi in smo temu vprašanju posvetili posebno skrb tudi v našem okraju, kjer je postal ta teden revija našega dela z našo mlado rastočo generacijo. Prav tako je zveza posvetila preko svojih društev posebno skrb zdravi rasti naše družine. Organizirana je bila vrsta predavanj za starše. Predvsem smo to opravljali preko sestankov DPM in roditeljskih sestankov na šolah. Svoj vpliv so naša društva vnašala v socialno ogrožene družine, predvsem pa med vzgojno zanamernje otroke in starše. Z njimi smo imeli razne kontakte in razgovore, kako izboljšati položaj teh družin. Razen tega so društva nanizala vrsto vprašanj, ki so postala naloge naših ljudskih odborov in organizacij, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine. V tej zadevi smo imeli tudi razne koordinacijske sestanke v namenu, ka-

ko združiti vse moči za uresničitev enotnega smotra: VZGOJITI SOCIALISTIČNEGA CLOVEKA IN DRUŽINO.

V nakaznem delu in nalogah se zrcali tudi bodoče delo zveze in društev, ki se še vedno širi in veča ter zahteva nesebično delo aktivistov na tem področju.

CASNIKI BREZ DOPISOV SO NEZANIMIVI. POSEBNO VELJA TO ZA TEDNIKE. NAŠ ČASNIK IMA SVOJE DOPISNIKE SIROM PO ZASAVJU. OGLAŠAJO SE Z RAZNIMI SESTAVKI IN ČLANKI IN TAKO NEPOSREDNO OBVEŠČAJO PREBIVALCE SVOJIH KRAJEV Z VSEMI POMEMBNI MI DOGODKI NA TERENU. TI-LE PA SO NAŠI STALNI DOPISNIKI. DANES JIH VAM PREDSTAVLJAMO.

Drago Kastelic, Videm-Krško: Graditi in se graditi

Nedvomno je izmed perečih vprašanj občine Videm-Krško v ospredju stanovanjski problem. Na stanovanjski upravi občine se kopirajo prošnje za stanovanje, saj njih število presega

200. Žal trenutno ni izgledov, da bi se te prošnje v doglednem času ugodno rešile v zadovoljstvo prizadetih. To vprašanje je velik problem, ki povzroča nam vsem obilo skrbi in težav, da ne govorim in podrobneje analiziram številne spore, ki nastanejo ravno zaradi stanovanjske stiske. Sodi, da sestanki stanovanjske skupnosti ne morejo roditi želenih uspehov, ker razpoložljivih stanovanj ni. In vendar moramo biti optimisti, ker je rešitev le mogoča: treba je graditi in se graditi nova stanovanja. Občinski ljudski odbor Videm-Krško in stanovanjska uprava stopata v novo leto z željo, da bi bilo zadoščeno vsem tistim prošnicem, ki do sedaj še niso prišli, vendar bosta storila vse, kar je v njih močeh, da se čimprej reši stanovanjsko vprašanje.

Iarjan Lipovšek, Zagorje:

Kako se bo razvijalo društveno življenje v novem Domu SD „Proletarca“ v Zagorju

Naročili so mi: napiši kaj o tem, kako se bo razvijalo društveno življenje v novem Domu SD „Proletarca“. Pravzaprav je težko pisati o tem. Stvar je enostavna — do sedaj namreč v društvu še niso ničesar storili, da bi zblížali članstvo, posebno pa še aktivne člane, ki so danes tako rekoč prepuščeni sami sebi. Društvo se je moralo namreč vse do letošnjega leta potikati po raznih, za športnike nezdružljivih in neprimernih prostorih. Razumljivo je, da se v takih pogojih dela članstvo ni moglo zblížati, še manj pa, da bi društvo zanje skrbelo in jim nudilo primerno razvedrilo, zabavo in podobno.

Letos poleti je bil športni dom dograjen, a žal ne v celoti. Vsi športniki in ostali prebivalci so zato upravičeno upali, da se bo v jesenskem času začelo v Domu živahno društveno življenje. Temu pa ni tako. Kje so vzroki? Kdo je temu kriv? Ve-

ju, ki v marsikaterem vprašanju, ki so ga nakazali, sami še ne morejo najti rešitve, ker je to stvar vse družbe, vendar so na te probleme opozorili, ker je od njihove rešitve odvisen zdrav razvoj naših otrok in družin.

nomer in povsod poudarjajo člani društva potrebo, vendar do sedaj še niso uspeli. Tako je n. pr. nekaj diskutant na nedavnem občnem zboru košarkarskega kluba lepo govoril o možnostih za živahno društveno življenje v „Proletarcu“.

Prostori so sedaj na razpolago. Krivda je na upravnem odboru društva oziroma na tistih, ki so zadržani, da bodo skrbeli za članstvo. Izgleda pa, da so

Viktor Racki, Hrastnik:

Hrastniska Steklarna bo tudi letosnji plan uspešno izvršila

Ze skozi vsa leta po osvoboditvi je kolektiv Steklarne v Hrastniku uspešno izvrševal svoje planske naloge. Tudi v letošnjem letu je kolektiv svoj plan dosegal v predvidenem obsegu in je izgledalo, da ne bo posebnih težav za izpolnitev proizvodne naloge tovarne. Med letom pa se je izkazalo, da so novi gospodarski ukrepi, precej vplivali tudi na prodajo stekla in so se pokazale precejšnje težave v prodaji tako imenovane razsvetljavne stekla. Na drugi strani pa se je letos pojavila v tovarni nepričakovana

ovira v tem, da je steklarne utrpela veliko materialno škodo pri dveh precej velikih krajevnih poplavih. Delavski svet in upravni odbor podjetja sta morala poskrbeti za vse potrebno, da se položaj v tovarni popravi. Na srečo se je tržišče spet odprlo in je prodaja stekla spet prav dobra. — Plansko nalogo je kolektiv tovarne dosegel do konca meseca novembra v proizvodnji z 92,23%, v realizaciji pa z 90,04%. Po vseh izgledih bo steklarne tudi letos svoj proizvodni plan dosegla. V tej zvezi je delavski svet tovarne napra-

vi vse potrebne korake, tako na primer, da se skrajša remont I. kadne peči, nadalje so se v podjetju začeli sklicevati brigadirji zaradi izboljšanja steklenih izdelkov. Kolektiv daje sedaj vse iz sebe, tovarna obratuje skozi vse dni tudi ob nedeljah, tako da bi svojo dolžnost opravil navzlic vsem težkostem v starem obratu.

Vsa potrebna dela za rekonstrukcijo steklarne, ki je v načrtu, je podjetje do sedaj izvršilo z lastnimi sredstvi, s katerimi je že skoraj dogradilo novo brusilnico. Po izgledih pa bo tovarna dobila v letu 1957 potrebno posojilo iz splošnega investicijskega sklada za preureditev in modernizacijo tovarniških naprav. Omembe vredno je, da je kolektiv dosegel lep uspeh tudi s tem, da je uredil slikarnico za steklo, v kateri dela trenutno 11 ljudi. Pred nekaj dnevi pa je napravilo potreben izpit za sprejem v ta tovarniški oddelek 12 nadaljnjih mladink. Za te izdelke je na tržišču veliko povpraševanje. V slikarnici je zaposlena po večini mladina v starosti od 17 do 18 let.

V podjetju so nadalje sklenili, da bodo prihodnje leto spremenili način nagrajevanja dela. Tako bodo med drugim uvedli tudi premije za brigadirje, kar bo ugodno vplivalo na proizvodnjo.

Kakor vsa povojna leta, žele hrastniški steklarji tudi ob zaključku starega leta delati še nadalje z vsemi silami v korist in ponos naše celokupne družbe.

Janez Zahraštnek, Radeče:

MLADINSKO GLEDALIŠČE V RADEČAH

Ze sedem let obstaja v Radečah Mladinsko gledališče kot osek DPD „Svoboda“. Zanesljivo lahko trdimo, da so uspehi tega društva, doseženi od začetka pa do danes, res veliki. Desetine pionirjev, pionirk in mladincev je prvč stopilo na odrske deske v okviru svojega Mladinskega gledališča. Delavci, kmetje, dijaki in uslužbenec so jedro našega članstva. Občinstvo jih že dobro pozna. Kdo se ne bi spominjal Sneguljčice, Trnuljčice, Pehte, Jurčka, Cu-dežnih goslj in ostalih odskih del, ki so polnila dvorano radeške „Svobode“. Danes predstavlja naše gledališče jedro bodočih igralcev in zato ni strahu, da bi jih v Radečah kdaj koš zmanjkalo.

V letu 1956 ni bilo mnogo samostojnih prireditev, več je bilo skupnega dela z našim Mestnim gledališčem, in to skupno delo je bilo uspešno.

Načrti za prihodnost? Več igrati in skupno z Mestnim gledališčem pripraviti režiserski tečaj. Bolj podrobno o ostalih načrtih nam bo pa povedala letna skupščina, za katero že sedaj, zlasti med mladino, vlada veliko zanimanje.

Boris Kostanjšek, Senovo:

KMEČKI KRAJI, o katerih premalo pišemo

Koprivnica in Veliki Kamen sta dva kmečka kraja na skrajnem robu industrijske senovske občine. Ti dve vasi sta tesno povezani med seboj. V obeh je enako življenje, podobne navade, ljudje iz obeh krajev pa so v tesnih medsebojnih odnosih.

Koprivničani so precej ponosni na svojo preteklost, saj se njihov kraj omenja že v precej starih kronikah. Ze takrat so govorili o tem, da je koprivničani dobri kmetovalci, veliko jih je vključenih v kmetijski združki, ki ima svoj sedež v Velikem Kamnu.

Tudi za prostovoljno delo radi poprimejo. Ze večji potli so sami popravili, pomaga pa jim pri tem tudi občinski LO Senovo, da je treba finančna sredstva usmeriti tja, kjer so tudi pridne roke. V zadnjih letih so tu mnogo napravili: v Prevorju, tik ob Koprivnici so uredili vodnjak, pri popravilu občinske poti Veliki Dol—Leskovec pa so žrtvovali nad 130 prostovoljnih delovnih ur. Sedaj popravljajo občinsko pot, ki drži v Kladje, nameravajo pa urediti še poti proti Mrčnim selom in Vetrniku.

Med najživahnejše zbornice vo-

livecev v občini sodijo ravno koprivniški. Kmetje tu po navadi živo diskutirajo, poudarjajo potrebo koprivniškega kraja, in žele, da bi se kraj čimprej dvignil iz nekdajne zaostalosti. Predvsem žele urediti vodnjak, kajti neposredna okolica še vedno nima vode v njih kolicinah. Omenjajo tudi potrebo ureditve koprivniškega pokopališča, kjer bo treba več olepševalnega dela.

Drugače pa so v Koprivnici v marsikaterem boljšem kot prebivalci Velikega Kamna, kajti tu imajo šolo, pošto, trgovino, mesnico in tudi nekaj obrti. Prav gotovo pa je Koprivnica edini večji kraj v našem okraju, ki nima niti ene gostilnice. No — s tem ne smemo delati Koprivničanom krivice in jih obsojati, da so morda sami abstinenti. Morda bi se o tem sami lahko kaj bolj pohvalili. Sicer pa imajo zadružno gostilno v Velikem Kamnu, kamor lahko pridejo v goste, saj so si najbližji sosedi.

Na dve stvari pa so kaj ponosni: namreč na šolo, ki jo obiskuje 210 otrok, in na pošto. Šolski okoliš je precej velik, saj zajema celo del vasi Križe in Poklek, ter Vojško in Gorjane. Pošta se stiska v prostoru kakšnih 9 kvadrat. metrov, pod streho, ki je last privatnika. Ze dolgo se Koprivničani potegujejo za novo, samostojno pošto po-

slojpe. O tem so že nešteto krat govorili na zborih volivcev. Kot smo že pisali, so zadnje čase začeli marljivo zbirati prilglastve za gradbeni les, ki ga bodo posamezni kmetovalci darovali, ako bodo pričeli z gradnjo tega poslopja. Seveda so si zamislili to stavbo tako, da bi skupno s pošto gradili tudi prostore za zdravstveni dom z vsemi potrebnimi ambulantnimi oddelki, pri čemer pa izražajo željo, da bi končno enkrat zgradili tudi prosvetno dvorano. Koprivničani so namreč že večkrat pokazali, da znajo lepo organizirati razne kulturnoprosvetne prireditve. Tudi kader imajo za to, vendar so pri tem delovanju omejeni le na tesne šolske prostore. V Velikem Kamnu pa nimajo niti tega. Sicer pa so se Kamnjani znašli in so poletji priredili gledališko predstavo kar na prostem, v zimskem času pa jim je prisločila na pomoč KZ, ki jim je dala na razpolago zadružno gledališče. Težnja po kulturnoprosvetnem delu pa je močno razvita, zato so z nedavno ustanovitvijo kulturnoprosvetnega društva v Koprivnici obeta v tem pogledu še večji razmah. Seveda jim bo treba pomagati in jim končno zagotoviti primerno prostore.

Za razliko od Koprivnice pa je v Velikem Kamnu središče zadružnega življenja; tu je se-

dež KZ, ki je sicer vključena v skupno KZ Senovica-Brestanica. Zadružniki Velikega Kamna so se že večkrat pokazali kot dobri kmetovalci. Vse ta predel ima dobre pogoje za kmetijsko-gospodarski razvoj, predvsem za živinorejo, pa tudi sadjarstvo in vinogradništvo. V Velikem Kamnu obstaja žaga. Nekoč je tu obratoval tudi kamnolom, ki pa je pozneje prenehal. Obrtništvo je tu bolj razvito kot v koprivniškem kraju. Pred leti je bila tu celo večja delavnica za dobre gospodarske izdelke kot na primer krtače, obealniki, predpražniki in podobno, kjer je bilo zaposleno okrog 24 delavcev. Med vojno pa so s to obrtjo prenehali vendar ni rečeno, da se kaj takega ne bi spet obneslo.

Zadružno, kmetovalsko in tudi politično ter organizacijsko delo se v obeh krajih razvija v tesni povezavi. Poleg organizacije SZDL imajo tu tudi osnovno organizacijo ZK, gasilsko četo, Rdeči križ, kmetje pa so lepo zastopani v raznih občinskih in šolskih svetih ter se povsod dobro uveljavljajo.

Da, tudi na predavanja radi pridejo, če jih le kdo priredi v njihovem kraju. Nedavno predavanje o krivodajstvu je poslušalo za ta kraj kar rekordno število ljudi. Precej jih je tudi darovalo kri ob zadnji krivodajski akciji na Senovem.

Oba kraja pa sta prispevala pomemben delež k NOV. Sodi, da je od tu odšlo v partizane blizu 70 ljudi, skupno pa je sodelovalo s partizani nad sto prebivalcev Koprivnice in Velikega Kamna. V narodnoosvobodilni vojni je padlo za svobodo 28 žrtev, kar je za njihove razmere precej.

MILAN VIDIC:

IZ POROČNEGA URADA V

ŽIVLJENJE

Letos je v našem okraju sklenilo zakonsko zvezo skoro 500 parov. Na poročne uradne so prihajali ljudje vseh starosti, vseh poklicev, z eno samo željo ustvariti srečno družino.

Žal pa se je v letošnjem letu znašlo mnogo zakonskih parov tam, kjer razvezujejo zakone; odkoder odhajajo v največ primerih razdvojeni — dostikrat obupani in zagrenjeni, brez trohice vere v življenje in najmanjših izgledov, da bi se jim otegnilo obrniti na bolje. In o teh obojih ob zaključku leta nekoliko besed.

Oba sta nestrpna. Ona še bolj; prsti rok ji lahno trepetajo in pozna se ji, da ne ve, kam z zadrego. On ji z lahnim stiskom desnice nekoliko utiša naraščajočo nelagodnost. Toda le za hip. Ponovno se obrne in v obraz ji sili rdečica.

Priči se tiho smehljata. Bržkone jima ni tuja nevestina nervoza.

Slednjič je predsednik le tu. Nevesti hipoma odleže, pa tudi njemu se na obrazu pozna veliko olajšanje.

Začne se obred, ki je največjega pomena za oba mlada človeka. Čez nekaj trenutkov bosta kronala svojo ljubezen in jo požlahčila z zakonsko zvezo. Postala bosta mož in žena; nase bosta sprejela zakonske pravice in dolžnosti, ki jima jih nalaga ta zveza.

Prej sta mi v čakalnici pripovedovala, kako sta se spoznala. V pričakovanju slovesnosti trenutka nista morda niti pomislila, da razlagata svojo skrivnost neznanemu človeku.

Ah, kaj! Čemu ne bi razodela; srečna sta, tako srečna, kot nista bila nikoli prej.

On je hodil mimo njenega stanovanja na delo. Večkrat jo je videl na vrtu, cesti, v kinu, trgovini. Spoznala sta se. Iz spoznavanja se je rodila simpatija, ljubezen... Se le letos poleti sta sklenila, da se bosta vzela. Zdaj bosta nekaj časa pri njenih starših, dokler seveda ne dobita kje lastnega gnezdeca.

Predsednikove besede so polne topline in prisrčnosti. Mlada z zanimanjem poslušata.

Nato se sliši besedica »da«...

Predsednik jima prvi čestita, nato še priči. Potem se prisrčno poljubita. Zdaj sta zvezana. Zvezana za vse življenje. V sreči, nesreči, slabih in dobrih časih. Predsednik si z lahko kretnjo pogladil sive lase. Matičarka pa zapre debelo, v usnje vezano knjigo. Obred je končan.

V petih letih sta si docela opremila stanovanje. Vsakega prvega v mesecu sta od nič kaj preveč obilne plače dala nekaj denarja za pohištvo, perilo in druge potrebščine. On ni zamudil nobene nedeljske izmene. Zdaj sta se izkopala iz največjih težav. Največjih, kajti treba bo obleke, perila in — Mirče gre v šolo.

Na drugo vprašanje odgovori nekoliko sramežljivo. Do kaj vsega pride v zakon! Včasih ni vse tako, kot si želita. On pride iz izmene utrujen, potem namesto da bi počival, oddide na razne seje in sestanke. Po cele večere sameva in ga čaka. Včasih ji to preseda, vendar pride nasmejan in vsa tista nevihta, ki jo pripravlja, se ob njegovem nasmehu razblijni v nič. Otroka potrebuje vedno več, zaslužek pa je vedno isti. Vendar se ji obraz zjasni, ko pove, da v kočljivih trenutkih drug drugega mirita. Njuna značaja sta si zelo sorodna. In obojestransko strpljivost venomer pripomore do sprave...

Medtem obstane na pragu mož. Otroka, kot na povelje, zdrkne na naročja in že sta v objemu. Anica ne skriva zadovoljstva in radosti. Obraz se ji še bolj raztegne, ko jo mož lahno udari po rami. To ji očividno godi, bolj morda kot poljub. Sicer pa? Tudi UDGO RDGR.

Pomenek nadaljujemo v troje. Aničin mož je bolj odrezav. Povsem prostodušno in odkrito pove, da je zakon pač »loterija«, da pa je on dobil glavni zadenek. To rekoč se poredno nasmehe. Anica odhiti k štedilniku.

Kaj naj bi še vpraševal? Njun zakon je srečen. Oba sta se posvetila otroški vzgoji. To, samo to sta pričakovala od zakonske zveze. Dobila sta. Prepričan sem, da bo njun zakon čez deset, petnajst let enak. Vse tiste male in velike nesporazume bo-

skromen, miren. Upala je, da jo bodo ob otroku za vselej minile vsakršne neumnosti in da ga bo le življubila.

Toda otrok — to je strahoma spoznala — jo je samo oviral. Ni mogla več na izlete, zabave; vsega je bilo na mah konec. Namesto da bi se vsa predala otroku, ga je jela zanemarjati. Bolj so jo mikale zabave, prijateljice in družba. On ji je dolgo prigovarjal, toda nekoč se je povrh še spozabila. Ostala je dolgo v noč v veselji družbi. Otroka je dala svojim staršem. On ni vzdržal — pobral je otroka, svoje stvari in se preselil nazaj, domov...

Kaj bi! Vložil je tožbo za ločitev zakona. Ona bo rada privolila. Ostal pa bo otrok, ne-bogljena sirota.

Skrila je obraz v dlani in presunljivo zahlipala. Vsa je drgetala in se niti na toplotno sodnikovo prigovarjanje ni potolažila. Dolgo časa...

Toda ko je dvignila pogled, smo zagledali povsem drug obraz. Tog, odločen; v tej četrtni uri se je nekaj v njej pretrgalo. S stisnjenimi ustnicami je jela govoriti, pravzaprav je kar vrela iz nje, kot da se mora razodeti, povedati svetu svojo bolečino. Odvrči raz sebe vse spone preteklosti in začeti znova tam, kjer bi morala že zdavnaj začeti.

Ni bila več tako mlada. Toda sledovi lepote so ostali še zelo vidni. Vse na njej je razodevalo, da je bila nekoč polna življenja, rada vesela. Trpljenje pa je očividno jemalo svoje. In zdaj, ko je začela govoriti, so grobe poteze na njenem obrazu počasi izginjale.

»Kaj naj vedno prenašam to...« Požrla je na pol izgovorjeno besedo. »Ne, ne morem več. Saj imam vendar tudi jaz pravico do koščka sreče, čeprav tanke kot rezina!«

Sprva ji je lagal, da je v družbi. Naštevaj ji je razna poznana imena. Zakaj bi mu ne verjela? Se na misel ji ni prišlo, da bi se prepričala o resnici. Ostajala je doma in ni bila bolj srečna, če je lahko pospravljala in si dala opravka s stoterimi drobnimi malenkostmi. Dom je bil njen ožji svet, skoro svetišče, in on ji je velikokrat povedal, da je najbolj srečen doma v svojem kotičku.

Toda nekoč je slišala skozi odprto okno pogovor sosed. Strahoma je obstala. Stala je kot prikovana ob steni in čutila, kako ji sili v obraz rdečica. Sosedji sta se namreč menili o njenem možu, pravzaprav o...

Ni mogla verjeti, da bi jo varal. Sklenila je postati bolj čuječa. Nekeč — čistila je njegovo obleko — pade iz žepa droben listič. Že ga je hotela stlačiti nazaj, ko ji je pogled obvisel na pisavi. Instinktivno je čutila žensko pisavo.

Začela je brati... Ne, kar hlastala je, kajti razodetje je bilo silno.

Kaj bi! Če bi mu povedala, bi ji tajil. Sedaj je jela razumovati, da je bilo tisto o družbi gola izmišljotina.

»Potem« — glas ji je nekoliko zadržel; za hip je obstala, toda ko je videla pozoren sodnikov obraz, je nadaljevala:

»Nemudoma sem nabrala toliko moči in se ponižala. Šla sem tja, kamor je po pismu sodeč zahajal. Videla sem ju. Nekoliko sta postala, nato pa zavila v noč. Vsa sem drhtela, hotela sem krikniti od bolečine,

je vse temeljito premislila. Vsak poskus sprave bi jo verjetno le žalil. Poskušala je sama. Poskušala je odpustiti, pozabiti in začeti znova, pa je bila še bolj ponižana.

Molče sprejme popisan papir. Žena odhaja, po zraku pa še plove njen obtožujoči glas. Življenje samo piše romane...

★

Letos — tako smo zapisali v uvodu — se je v našem okraju vzelo skoro 500 parov. Le 10 odstotkov teh ima svoje lastno stanovanje. Pravzaprav večji del stanuje največkrat v večjih ali manjših sobah. Od prejšnjih let jih čaka na lastno ognjišče še približno 45 odstotkov. Največ seveda v industrijskih krajih kot v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in deloma tudi v spodnjih krajih okraja. Vsi drugi domujejo pri starših, ženinih ali moževih. Samo 2 odstotka novoporočencev, vstevši lanske, je še brez otrok, vsem ostalim se je povečala družina za enega, v nekaterih primerih pa tudi za dva družinska člana.

Kako živijo? V Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Videm-Krškem, na Senovem in v Brežicah ter še nekaterih drugih večjih krajih je več desetih družin, kjer se v dvo- ali enosobnem stanovanju stiska povprečno od šest do dvanaest družinskih članov.

Obiskali smo nekaj družin. Pričujoči primer nam kaže — so neznosnost razmer, v katerih žive mladoporočenci. Samo en primer!

★

Moževi starši so priletni, doma je še mlajši sin in priletna hčerka. In onadva, seveda. Zakonca J. L. Majdica je stara tri leta. Domujejo v dveh sobah. V eni so starši s sinom in hčerko, v drugi, mnogo manjši, onadva z Majdico.

Prvo leto so živeli složno. Mlada sta z dobro voljo prenašala vse vsakodnevne drobne slabosti in sitnosti staršev. Kdo bi jima zameril. Stara sta in

da bi jim ostal sin doma. Dobro zasluži in dokler bo doma, po še vedno kak stotak odrinil staršem.

Tovarišica L. še ni docela obupala. Živi le v mislih na naslednjo pomlad, ko bo — to pot zagotovo — dobila stanovanje. Če pa jo bodo spet naplitali? Potem sama ne ve, kaj bo. Kaj dobrega — gotovo ne!

★

Da, stanovanja! Koliko smo jih že zgradili v zadnjih letih po vojni. In koliko jih bomo še! Vendar prepočasno gradimo in predrago. Saj ni treba, da bi že danes imeli mladoporočenci kaj vem kakšna komfortna stanovanja, ko pa vsi razumejo, da nismo toliko bogati, da bi si kaj podobnega lahko že sedaj, komaj deset let po vojni, lahko privoščili. Vseh tistih sto zakoncev bi bilo resnično zadovoljnih, če bi imeli vsaj večjo sobo ali morda še kuhinjo zraven.

★

Vzela sta se zelo mlada. Njej je bilo komaj osemnajst let, njemu dvajset let. O zakonu sta vedela toliko kot nič.

Starši so jima branili, toda mladost je norost, kdo bi pomisljal — bolj ko so jima branili, bolj sta bila trmasta.

Začelo se je že v medenih dneh. Navajena je bila poležavati do poznega popoldneva. On pa je moral zgodaj zjutraj na delo.

Najprej so bitji to nepomembni preprički, ki sta jih po nekaj urah pozabila. Ščasoma so se prepriči ponavljali; prišlo je celo do očitkov. On ji je očital, da je doma niso ničesar naučili, da ne zna krpati, skuhati poštene jedi. Ona pa, da ima tako majhno plačo in da mora vsak dinar petkrat obrniti.

Ona je hodila tožiti k svojim, on k svojim. Starši bi ju morali podučiti. Ne! Verjeli so obema. In zaključek? Prišla sta pred sodišče. Sodnik je moral uporabiti ves svoj vpliv in vse svoje sposobnosti, da ju je ponovno združil. Kdo ve, za koliko časa...?

★

Epilog se razvija pri ženinih starših. Mlada žena ihti, on stoji mrko za njo. Zgane se šele, ko mu njeni starši prigovarjajo.

Takole je bilo: ko jima je umrl prvorojenec, je začel popivati. Nobeno delo ga ni več veselilo. Bil je več na cesti kot doma, v družini. Oprijel se je vseh mogočih in nemogočih slabih navad. Nekeč se je spozabil in ženo udaril.

Ona je pobegnila domov. Prišel je večkrat ponjo, ona ni hotela. Bala se je, da bi se ponovno spozabil.

Začel je še bolj popivati. In včasih je kar dvakrat, trikrat izostal od dela. Sotovaršiji v podjetju, zlasti odborniki iz sindikalne organizacije, so ga na sestanku kritizirali. Odstranili so ga celo od upravnega odbora.

Mož je docela iztiril. Nekeč pa, ko se je vračal domov, zagleda ženo s starši. Bil je pijan. Začel je siliti v njo in pretil staršem. Ogorčeni so stekli vsi domov.

Drugi dan se je streznil. Oblekel se je v nedeljsko obleko in se odpravil k njej.

Zdaj sta pred starši. Ni dvoma, da ga ima ona rada. In on njo. Vendar morajo pravne besede spregovoriti starši. Končno se mož omeči. Pripoveduje o zadnjih mesecih svojega življenja. Kar vre mu iz ust in ustavi se šele, ko se ga žena oklene. Takrat se je v njem porušilo tisto zadnje slabo.

Starši se umaknejo. Drugi dan gresta na svoj dom. France je spet v sindikalnem odboru in hvaležen je svojim tovarišem, ki so mu pokazali pot naprej. Njuna edina želja je: dobiti otroka in ga vzgajati v poštenega državljana.

★

Da! Res je — zdrava, srečna družina nas dela velike. Le zdrav in krepak rod nam bo dal nove zdrave družine. Ti bodo gradili našo veliko stvar.

★

Morda ni več daleč čas, ko se bodo vse tegobe mladih ljudi uredile. Ko bo zaostali stanovanj, ko bo zaslužek boljši in ko bosta mlada žena in mladi mož prej temeljito spregovorila o zakonski zvezi. In morda niti ni več daleč čas, ko se bodo vsa nesoglasja v družinah izgladila, kajti kot rečeno: zdrava in srečna družina je temelj naše bodočnosti!

toda iz prsi se mi je izvil samo grgrajoč vzklik.

Stekla sem za njima. Koliko bolj bi bilo, da bi ostala...

Nisem izbirala besed. Vrgla sem jima v obraz vse, kar mi je prišlo na misel. Čutila sem se prevarano. Sama ne vem, koliko časa sem govorila, potem — spet je zadržela — »pa sem se zgrudila od — studa!«

»No, vidite, tovariš sodnik« — visoko je vzdignila glas — »pripravljena sem bila na spravo, zaradi otroka. Nisem našla toliko poguma, da bi malemu vzela očeta. Obljubil je! Žal le za dva meseca. Začel je znova, tokrat drugod. Danes vem, da je drugačen, kot se je delal

dve!

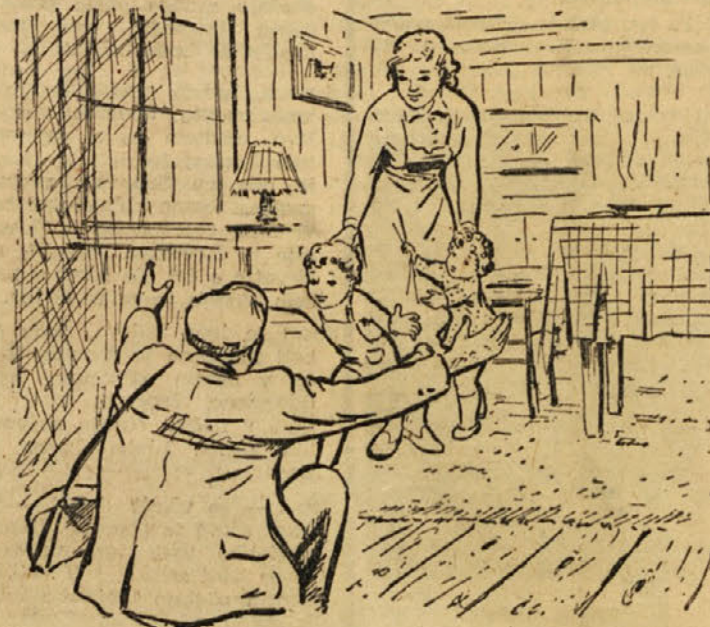
Zdaj je prekipelo. Stanovanja doslej nista dobila. V hiši ju je vse gledalo po strani. Majdica se ne sme niti ganiti — vsepovsod jim je napoti. On postaja čemerer, večkrat prihaja domov pozno v noč, včasih celo pijan.

Mladi ženi so stopile solze v oči. V teh zadnjih mesecih je večkrat bolehal. Boji se za moža, hčerko in — zase. Njen zakon je na nevarnem previsu. Malce čudno se sliši, toda ni dvoma, da bo njuna zakonska sreča v bodoče odvisna le od tega, če bosta dobila stanovanje. Zadovoljna bi bila z eno samcato sobo, samo da bosta sama zase. Da bi si lahko uredila življenje po svoje.

Saj nima ničesar proti moževim staršem. Samo ti je nočejo razumeti. Njenih lastnih želja potrebi in končno pravic. In kar je najhuje: boji se, da ji bodo starši odtujili moža. Saj čuti da mu pritrjujejo. Če jo včasih nokara in če proklinja tak zakon. Dobro ve, da starši želijo,

takrat, ko sva se spoznala. In — nič več — nikoli več ne bi mogla z njim živeti. Vložila bom tožbo za ločitev.

Sodnik jo je opazoval. Njegova dolžnost — navadno skuša uglasiti nesporazume — bi bila tudi tokrat enaka. Večkrat se mu to posreči. Danes je nem. Dobro pozna ljudi. Ta pred njim

Kasneje zvem, da je ona starejša od njega štiri leta. Sicer pa nič za to. Kdo ve, če ni to še bolje, kot sicer.

★

Anica M. je omožena že malone pet let. Zadnjič sem jo obiskal na njenem skromnem, a toplem domu.

Kar naravnost sem ji povedal, kaj bi rad zvedel.

Vprašanje je bilo zanjo nekoliko nenavadno; malce je zaradela, toda ko sta se je oklenila deklica in fantek ter ji zlezla v naročje, ju je z ljubko kretnjo pogladila, in na mah je izginila z obraza rdečica.

sta znala odpraviti. Dobro se poznata; z vseh strani dobrih in slabih.

Kdor koli bi poznal razmere tovarišice C., bi moral ugotoviti, da se njen zakon krha. Prekipel bo, kot prekipi mleko, če ne stojiš ob njem in paziš, da ne bo ušlo čez rob lonca.

Uporno iščem in vrtam, iskajoč krivca. Toda saj ga niti tovarišica C. ni našla! Tudi sama čuti, da so se vse tiste lepe sanje pravzaprav sesule v nič in kriva bosta le v toliko, ker sta nepremišljeno in brez temeljitega poznavanja pohitela na poročni urad.

Takrat se ji je zdelo vse tako enostavno, preprosto; vse pomisleke, kolikor jih je seveda bilo, sta omejila na to, da se bo pač pozneje v zakonu vse izgladilo. Pa se ni! Danes jima je jasno, da nobena stvar ne pride sama po sebi.

Ivana je spoznala v službi. Na nekem skupnem izletu sta izmenjala nekaj brezpomembnih besed; naslednji ponedeljek sta šla skupaj v kino. Po kratkem, komaj nekajmesečnem poznavanju se je zgodilo... Ko je zvedel, je bil srečen in nemiren hkrati. Čutil je v sebi toliko moza, da se je brž odločil. Ona sprva ni hotela poroke. Toda znal jo je pregovoriti. Nekaj

Našim športnikom

365 srečnih dni

Zopet smo končali leto dni, ga dogajanja v minulem letu, leto športnih tekmovalj v raz- kajti tega je toliko, da bi lah- nih športnih področjih. V krat- ko napisali kar več časniških kem podajemo nekaj misli in strani.

Se nekaj. Športniki — v bo- dočem letu sodelujete na športni strani »Zasavskega tednika« več, kot ste pa v preteklem le- tu!

V tem kratkem pregledu ni- smo mogli zajeti vsega športne-

Urednik

Na kratko po abecednem redu v preteklem letu

Ameršek, igralec trboveljskega »Rudarja«, se je lani v formi kar dobro popravil. V Celju je dal Ameršek v tekmi proti »Kladivarju« edini, dragoceni gol.

Bivic Mirko — to vam je tič! kar tri odlikovanja je dobil preteklo leto od Avto-moto zveze Jugoslavije-Slovenije, pokalov pa nič koliko! Samo na gorskih dirkah od Dimnika na Katarino v Trbovljah, dne 2. maja 1956 ga je »ne- sel« Drakster iz Hrastnika.

Celuloza v Vidmu-Krškem je pa od sile, a ne zato, ker pro- izvaja časniški papir za celo državo, temveč zaradi tega, ker ima najboljšo pionirje — plavalce v Sloveniji. Na prven-

Ubranič je

stvu Slovenije so ti dosegli 160 točk in prvo mesto. V na-šem okraju so pa daleč naj- boljši.

Češek v Zagorju se je resno za- vzel za vzgojo pionirjev. Kar dve moštvi je pripravil za tekmovalje. Pravi namreč, da morajo tudi v Zagorju nekaj pokazati, saj tamkaj niso bi- li v nogometu nikoli slabi.

Dobova, na meji okraja Trbov- lje, ima dobro avto-moto dru- štvo, toda »Partizan« se tam- kaj kar ne more razviti. Vča- sih so bili v Dobovi najboljši telovadci.

Eti tudi ni kar tako. Kljub te- mu, da je precej pridobil na teži, je vendar še kar uspeš- no igral nogomet v I. moštvi »Rudarja«. Kegljanje mu pa ni preveč ugajalo, čeprav je bil tudi tam uspešen — poleg tega je še dober šahist.

Foto krožek, ki je bil v Trbov- ljah-Hrastniku v prejšnjih letih tako razvit in delaven, spi danes spanje pravičnega — Hrastnik pa je celo pred- najčil med foto krožki v Slo- veniji.

Gorica je kraj, ki ga v Trbov- ljah ne morejo pozabiti. Miš- ljna je Nova Gorica, ko je v kvalifikacijskih tekmah za vstop v consko ligo premaga- la »Rudarja« s 5:4. En gol razlike je zadostoval za vstop. No, pa tudi Gorica ni ostala v coni.

Hrastničani so imeli smolo v tekmovalju varaždinske ma- riborske nogometne lige. V je- senskem delu tekmovalja so igrali v mariborsko-celjski ligi. Malo so imeli težav, a so kljub temu ostali na 5. mestu. Spomladaj bo, kakor kaže, drugače.

Ivo Butkovec je eden izmed uspešnih nogometnih trener-jev. Saj prav pridno vzgaja pionirje pri »Rudarju«. Za svoje delo je bil od trenerke zveze Slovenije pohvaljen.

Junčeva je v plavalnem klubu »Celuloze« v Vidmu-Krškem mnogo pripomogla, da so ta- ko napredovali v plavanju ter osvojili lansko leto prvo me- sto v II. razredu in I. mesto med pionirji Slovenije.

Kajkajši v Zagorju so bili tudi delavni. Med temi, ki so bili uspešni, so Hrastničani, a tu- di v Krškem imajo vse pogo- je, saj so lani uspešno orga-

HRASTNIČANI — MOJSTRI V ORODNI TELOVADBI

Kar lep razmah in uspeh so dosegli Hrastničani v orodni te- lovadbi. Tamkajšnje TVD »Par- tizan« ima v svojih vrstah kar dva državna reprezentanta, to sta Skaza in Urbanc Marino. Pa tudi drugi telovadci dosegajo lep napredek, tako na primer Senica in ostali.

PRI NAJBOLJŠIH PLAVALCIH V VIDMU-KRŠKEM

V letu 1956 so dogradili v Vid- mu-Krškem plavalni bazen, ki je med najlepšimi v državi. Po- goji, ki so jih v Vidmu-Krškem ustvarili so omogočili nagel raz- voj plavalnega športa v kraju. Plavalni klub si je zadal nalo- go, da bo vključil v svoje vr- ste čim več mladine in to iz vrst delavske in vajske mladi- ne. Plavalni klub je bil usta- novljen v juniju 1955.

Zasluge za tako hiter vzpon tega mladega plavalnega kluba in za dosežene uspehe v letu 1956, imajo nedvomno tudi trener- ka tov. Junčeva, ki je vsak dan vodila plavalno šolo, prvo v Spodnjem Posavju in sploh v okraju Trbovlje. Uspehi so bili tu: prvo mesta v II. razredu, pr- vo mesto v conskem tekmoval- nju, nadalje največji uspeh — prvo mesto v pionirskem tek-

movanju Slovenije s 160 točka- mi pred »Triglavom« iz Kranja, ki je dosegel 10 točk manj.

Plavalci v Vidmu-Krškem so sklenili skupno s tehničnim vodstvom da tudi preko zime ne bodo počivali, ampak da bodo, kolikor bodo dane možnosti, trenirali v telovadnici.

MARIBORSKO-CELJSKA MLADINSKA LIGA

V tej ligi sodelujejo mladins- ka nogometna moštva klubov, ki tekmujejo v mariborsko- varaždinski nogometni ligi. To so: »Branik« iz Maribora, »Ma- ribor« in »Kladivar«, »Sobo- ta« je s 3 točkami na zadnjem mestu.

Borbe v jesenskem delu pr-

Oster zavoj

nizirali kajaški slalom za za- savsko prvenstvo.

Lani so bili najboljši na »Teku osvoboditve« v Zasavju, ki so ga priredili v Radečah, člani TVD »Partizana« iz Radeč, vendar so bili samo za dve točki boljši kot Trboveljčani. Osvojili so prehodni pokal Radeč z 89 točkami.

Nogomet je še vedno najbolj najljubši priključen šport. »Rudar« iz Trbovelj se lahko pohvali, da ima naboljše pioni-rije v Sloveniji, saj so v fi- nalni tekmi za prvenstvo Slo- venije premagali prav dobre pionirje »Branika«.

Mirko Bizjak je bil pred vojno poznan kot dober orodni te- lovadec. Po osvoboditvi pa je svoje sposobnosti začel pre- nešati na naše mlajše telova- dce, vodi orodno telovadbo pri trboveljskem »Partizanu«. Je tudi stalni sodnik pri raz- nih tekmovaljih v jugoslo- vanskem merilu ter potuje večkrat z našimi jugoslovan- skimi telovadci v razne kraje na tekmovalja.

Ovnič je med dobrimi šahisti trboveljskega »Rudarja«, ki je imel preteklo leto zastop- nika, mladince Hinka Jazbe- ca, na državnem mladinskem prvenstvu v šahu. Tudi v Portorožu so bili trboveljski šahisti kar uspešni. Šah se le- po razvija tudi v Hrastniku, Brežicah, na Vidmu, v Dobovi in drugo.

Plavalni bazeni so prvi pogoj za dober razvoj plavalnega športa. Preteklo leto so tudi Trbovlje dobile moderen pla- valni bazen olimpijskih di- menzij, a tudi na Izlakah so si Zagorjani uredili nov, so- ben plavalni bazen. To je že četrti večji plavalni bazen v okraju — v Vidmu-Krškem, Radečah, Trbovljah in na Iz- lakah.

Rudar v Hrastniku ima vse po- goje za dober uspeh v športu v prihodnjem letu. Športniki hrastniškega »Rudarja« po- svečajo mnogo pazje pravil- nemu treningu, zato tudi uspehi ne bodo izostali.

Senovo, rudnik pod Bohorjem, ima razvito telovadno dru- štvo, medtem ko z nogome- tom tamkaj še ni tako. Lani je bila na Senovem propa- gandna tekma v hokeju na tra- vi med reprezentanco Slove- nije in Hrvatske. Zmagali so Hrvatje s 4:0. Ta šport v na-šem okraju še ni razširjen.

Šport je lepa zadeva, toda še bolj imenitna je športna sta- va v našem »Poletu«. Med udeleženci športnih stav je imel v našem okraju največ-krat uspeh Ljubo Juvan iz Zagorja.

Tenis — so včasih dejali — je šport samo za gospodo. Danes pa lahko tenis igra vsakdo, če se zanj zanima. V našem okraju obstaja teniška sekci-ja edino pri SD »Svoboda« v Trbovljah. Pionirji tega dru- štva so se letos udeležili tudi prvenstva Slovenije in do- segli kar zadovoljive rezulta- te. Prihodnje leto, ko bodo dogradili še eno igrišče, bodo imeli še lepše pogoje za raz- voj tega športa.

Urek iz Brežic je v Spodnjem Posavju eden izmed najboljših vozačev na motorju. V tek- u preteklega leta je sodeloval tudi na raznih dirkah in si priboril več pokalov.

Vaterpolo je igra, ki zahteva mnogo vzdržljivosti in dobro kondicijo. Trboveljski vater- polisti so se pokazali kar do- bro, samo preveč radi delajo prekrške. Ta veja plavalnega športa ima vse pogoje za raz- voj tudi v Zasavju.

Zakaj pa ne bi malo počivali — so rekli nogometaši iz Brežic, ki so zapustili igrišče v Ptuj-ju. Sedaj so zaradi tega na repu tabele. Vendar ta zade- va še ni končan in ne ve se še, kdo bo »kratko« včkel, ali NK Brežice ali tekmoval- na komisija mariborsko-celjs-ke nogometne lige.

Zelimo vsem športnikom, telo- vadcem, šahistom, motori- stom in ostalim v imenu vseh društev in organizacij srečno in v športnih zmagah uspešno Novo leto 1957!

Pod košem

IN NEKAJ MINUT PRI TRBOVELJSKEM »RUDARJU«

Ni treba posebno poudarjati, da ima najbolj razumevanja za vzgojo mladine mladih nogome- tašev ravno trboveljski »Ru- dar«. Kar s 7 moštvi tekmuje v nogometnih prvenstvih: prvo moštvo v mariborsko-varaždin- ski ligi, kjer je zasedlo 4. me- sto, II. moštvo tekmuje v Za- savski nogometni ligi izven kon- kurence. Mladinski moštvi tek- mujeta kar dve in sicer eno v skupini slovenskih klubov, ki tekmuje v mariborsko-varaždin- ski ligi, drugo moštvo pa tek- muje v zasavski skupini. Kar- tveje moštev pa tekmuje v pio- nirske skupini.

Preko 100 nogometašev je vključeno v vrste »Rudarja«. Ak- tivni so nadalje rokometarji, ta-

ko moški kot ženske. Košarkarji tekmujejo z manjšim uspehom. V lanskem letu so dosegli zna- ten napredek tudi plavalci. Bojski spijo spanje pravične- ga — prav tako tudi lahko at- letika. Odbojka je sekcija, ki je tudi bolj na papirju. Aktivni pa so v »Rudarju« kegljači, ki so si priborili vstop v tekmovalje v I. kegljaški ligi. Tudi šahisti so aktivni, manj pa igralci na- mznega tenisa. Kje so vzroki?

Preteklo leto so uspešno na- stopali tudi kolesarji.

Po svoji aktivnosti in množič- nosti lahko brez skrbi zapišemo, da je bilo v letu 1956 v našem okraju najbolj delavno športno društvo »Rudar«.

Moto-skoring pripravi trboveljsko avto-moto društvo skupno s smučarskim društvom navadno vsako leto

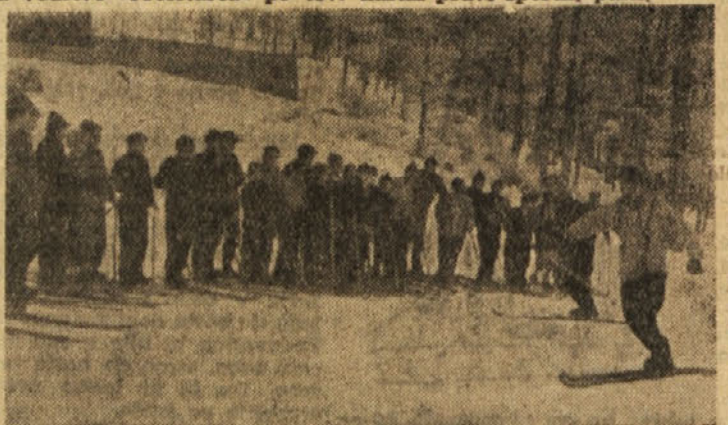
SMOLA »PROLETARCA« V LANSKEM LETU TER

Zadnje mesto na lestvici ma- riborsko-varaždinske nogomet- ne lige je, bi lahko rekli, vse- kakor smola, več kakor pa vse drugo.

Kot prvaki podzvezne lige, kjer so pustili za seboj velenjskega »Rudarja«, so se Zagor- jani vidjeli v tekmovalju mariborsko-varaždinske lige. To- meljito so bili pripravljeni, to- da ti igralcev ni zadostovalo. Pa še premalo zanimanja za vzgojo mladih nogometašev se je »Proletarcu« maščevalo. — Mnogo skrbi in volje pa posve- ča vodstvo »Proletarca« po tov-

Češku pionirjem. Kar dvojce mo- štev pionirjev ima društvo, in to dobrih. No, če bo šlo tako naprej, potem bo mladi kader kmalu uporaben tudi pri večjih. Zagorjani imajo v načrtu, da se bodo temeljito pripravili za spomlad, Upajmo, da bodo uspe- li in se odmaknili od zadnjega mesta.

Prav aktivni pa so v Zagorju košarkarji, kegljači, igralci na- mznega tenisa, a tudi rokome- taši. Svoj športni dom so dogra- dili. Se drugo leto tako naprej, pa bo na cesti proti Kotredžu nastal pravi športni park.

Mladi na smučarskem tečaju

»SVOBODA« JE DOSEGLA LEP USPEH

V športnem društvu »Svobo- da« v Trbovljah kar pridno de- lujejo. Najbolj so bili lansko le- to uspešni nogometaši, ki so do- segli v mariborsko-celjski nogo- metni ligi 3. mesto. Vodstvo no- gometašev skrbi tudi za nara-

ščaj ter imajo dobro mladinsko moštvo in več pionirskih.

Tudi teniška in šahovska sek- cija sta dobro delovali ter ima- ta za bodoče leto 1957 lepe na- črte. Nogometaši si seveda žele prvo mesto.

Igrišča so bila tudi v minulem letu navdušenih kibicev

ROKOMET

Vse bolj in bolj se razširja v igralci iz Brežic, Vidma-Krške- Zasavju rokomet. Igrajo ga v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Brežicah in Vidmu-Krškem. Lansko leto še ni obstajala za- savska rokometna liga v tem smislu, da bi sodelovali vsi, ki goje rokomet na področju okra-ja Trbovlje.

Najbolj je rokomet razširjen v Trbovljah, kjer igra v »Ru- darju« moška in ženska ekipa, ki je osvojila v svoji skupini prvo mesto. Igralkam rokomet v »Rudarju« je pripisati v letu 1956 še dve pomembni zmagi in sicer osvojitve prvenstva Slo- venije v velikem in malem ro- kometu. Prav tako so bile igral- ke »Rudarja« tudi končno pred- stavnice Slovenije v malem ro- kometu za tekmovalje »Jugocu- pa«. Uspele niso več, saj so na- letele na prvega nasprotnika, »Lokomotivo« iz Zagreba.

V Zagorju so se rokometarji orientirali v glavnem na igranje malega rokometu. Zgradili so si tudi svoje igrišče za mali roko- met, ki bo služil svojem na- menu že prihodnje leto.

Za popularizacijo te športne discipline bi bilo prav, da se osnuje zasavska rokometna li- ga, v katero bi se vključili

Mlada padalka

KAKO PA V RADECAH?

Športno in telesnovzgojno ži- vljenje v Radečah je kar živah- no. Najboljše delajo seveda pri »Partizanu«, pa naj si bo to v Radečah samih ali pa v Papir- niki, Hotemežu, Loki, Zidanem nem Tajništvu za nožanje na- mostu in Podkumu. Vso skrb posvečajo v Radečah mladim

kadrom in da se kraj čim bolj poveže z okolico.

V Radečah deluje tudi SD Ra- deče, ki goji nogomet, kegla- nje in tudi lahko atletiko. Prav tako ima v Radečah tradicijo namizni tenis. Radečani so lani dosegli lepe uspehe predvsem v okviru športnih iger Industrije papirja, ki so bile v Vidmu- Krškem. V skupni oceni so bili tretji, medtem ko so bili v kegl- janju prvi, v lahki atletiki tretji in v nogometu drugi.

Nogometni klub Radeče sode- luje v zasavski nogometni ligi. Drugače pa so Radečani navdu- šeni planinci.

mika Tone »Zagar mi ne da trebeža, je rekel, če mu ne pridem kolit v vinograd.«
Vrankar se je začudil.
»Rekel si vendar, da boš trebež užival tri leta, za trud, za delo, ki ga boš opravil.«

saj je naša posadka padla prav med zadnje, a za dva ne morem sam.«
Tone je vedel, kaj pomenijo prijateljeve besede. Ugovarjati mu ni mogel. Bodel ga je občutek in sram ga je postalo. Ali ni bil

»A v rudnik? V rudnik ne misliš?«
»Pojdem, nocoj pojdem zanesljivo,« ji je odvrnil mož in se bledel nasmešnil svoji lastni misli: »Se ena kravica, druga...«

že, danes sem skončal v trebežu. Zda bo morda vendarle bolje...«
Tedaj ga je zgrabila žej. Segel je po posodi, toda bila je prazna.
»Hajne, skoči po vode, strašno

(DANE JAVORŠEK)

Kopač Jože Vrankar je za trenutek odmaknil vrtno kladivo od prenogovnega sloja in se poslušal oči na tovariša. Kdove kaj mu je hotel poreči, ko mu je beseda naenkrat zastala na jeziku in ves se je začudil. Njegov pomočnik Zemljan je, naslonjen na stojko, pošteno zadremal.

S Tonetom sta bila prijatelja že iz otroških let. Skupaj sta pasla, krepčila pse in stikala za prižigalnimi gnezdi. Niti Vrankarjevi ne Zemljanovi niso bili večji kmetje. Težko so se približali skozi življenje in se ubadali kot črna živina, ne da bi kaj dosti zaleglo. Ko je Jože odrasel, je sprevidel, da mora z doma. Odsel je v Belgijo, poln

»A če delaš zase, Jože, delaš vendar vse drugače, z veseljem...!«

Vrankar je sprevidel, da prijatelju, zaljubljenemu v siromašne lehe nerodovite prsti, ne bo mogel zlepa do živga. Spoznal je, da vidi pred sabo le svet tridesetih arov, in te je hotel za vsako ceno razširiti. V srce se mu je zasmilil, smilil vsak dan bolj. Dve uri je imel od rudnika, dve nazaj — osem ur v jami, doma pa še drugi, še hujski napor. Jožetovo stanovanje pa je bilo oddaljeno le nekaj streljajev od jame.

»To ni življenje, Tone,« mu je nenehno prigovarjal. »Ti se ubijaš, žena s teboj, otrok pa nima prave nege.«

»Saj je res,« je v zadregi gnjocal Zemljan. »Toda prodati mi ga noče drugače, kakor da mu pomagam tudi na njegovem gruntu.«

Jožeta je razpalilo.
»Tone, zemlja te bo izsesala kakor pijavka! Kaj ti je treba trebeža? Ali res ne moreš brez Zagarja, ko vidiš, da te samo izžema?«

Tone pa se je že pregloboko zaril v zemljo. Zaradi nje je pozabljal na rudnik. Izostajanja se ga je prijelo kakor smola. In za njim so prišle posledice. Poleg jame in trebeža, v katerem se je ubadal dan in noč, ga je klical Zagar, zdaj na njivo, zdaj v vinograd ali v košnjo, da se od naporov v jami ni mogel oddahniti. Zvečer mu je nalival, češ, bo prihodnjič raje prišel. Drugo jutro je bila Tonetova glava težka, telo zbitno do smrti. Zbal se je dveurne poti in vročine v jami, in znova je izostal.

»Tako ne more dalje,« ga je ogorčeno grabil Jože. »Rudar sem in hočem poštenega zaslužka. Ti pa mi ga kvariš. In vozaču tudi. Če je tista krtina zares vredna več kakor jama, prav, pa pusti rudnik!«

Tone se je zgenil, kakor bi ga zbadel s šilom.

»Kako pa naj potem živim?«
»Vidiš! Sam priznaš, da te tista revščina ne more preživljati. Kaj potem visiš na njej, ki ti samo krade moči. In če dokupiš tudi trebež, ne boš postal kmet, pa čeprav si kmečki sin.«

Zemljan je sklonil glavo, na mah pa jo je trmasto dvignil, kakor da je Jože tisti, ki mu ogroža načrte, ki se jim je ves predal. Se z večjo verno se je gnil v trebežu, izčrpan že iz jame. Temni kolobarji so mu obrobili oči, pred njimi se je sumljivo bliskalo. Žena, ki mu je pomagala, ga je v strahu pogledovala. Ves je bil shajšan, ves izžet.

»Tojko pa se ti le ni treba pehati,« je rekla svarače. »Saj zaslužiš v rudniku, bomo že kako.«

On pa je sanjal o prostorni hiši, o dokupljenih njivah in dveh kravah, sanjal je celo o volih. Pri vsaki pedi obrnjene zemlje ga je toplo pobožalo pri srcu: »Glej, tole bo enkrat tvoje! To ga je priklepalo k nji z neznanjsko močjo.«

Telo pa, kakor bi bilo nenehno na natezalnici: Trebež — Zagar — rudnik. Da, rudnik. Vedel je, da brez njega ne more. Tja je bilo treba po denar. Toda moči so mu pohajale — počitka nobenega. Vročina na odkopu mu je pritiskala v glavo in prsi. Ni se še prav naslonil na lopato, že so mu veko vlekle težne trudne oči. In to se je ponavljalo venomer. Zda se je proti njemu prižigal tudi vozač.

»Zal mi je,« ga je oprl Jože. »Toda kakor delaš, si za skupino mrtva številka. Sram me je,

Jože prizanesljiv, mu ni bil vedno dober? Bi ne bilo hudo, če bi moral iz skupine?

Napel je vse sile in se lotil dela. Izmučene mišice pa so nedolžljivo terjale počitka. Glava mu je klonila, roke ohlapne obstajale na lopati, vozičku, kjer koli. Iskati je začel skritih kotičkov v jami, za hip počenil in zadremal.

Joži je pohajalo potrpljenje, toda ni se mogel odločiti, da bi zaprosil, naj razbijejo skupino. »Tone ni neumen,« si je dopovedoval, »sprevidel bo in zakoreninil.« Zemljan pa je rigolal in videl pred seboj le svoje velike cilje: trebež, njegov trebež, zemljo, grunt! Zagar ga je zdaj podžigal in ga vedno česče klical na delo, čeprav ga je bilo vsak dan manj v hlačah. V rudniku pa so se vrstili izostanki in kazni.

»To ni prava pot,« mu je začela očitati žena. »Drži se rudnika, drugače boš ugonobil nas vse. Vsak dan slabši, iz rudnika pa prinašaš zmiraj manj. Prosim te, Tone, zastran otroka te prostim!«

»Saj bo bolje, kmalu bo bolje,« se je opravičeval. »Počakaj! Prihodnje leto boš govorila. V trebežu bo zrastle krompirja, da ga bom polovico prodal.«

Tako je prišlo, kar je na neki način pravzaprav moralo priti. Julijska vročina je pritiskala v trebež in razbeljen zrak je trepetal nad razrito zemljo. Tone se je boril s koreninami in trnjem že od osme zjutraj, ko se je vrnil z nočnega dela. Bilo je popoldne — še štiri ure in spet bo moral v rudnik. Legel pa še ni.

»Spat pojdi,« ga je prosila žena. »Takšen izčrpan vendar ne moreš v jamo.«
»Nak, Minka,« je odkimal in pokazal proti grmovju pred seboj. »Danes bom zdelal trebež. In še malo in moj bo. Potem izkrcim nov trebež — Zagar mi ga je že ponudil, in nepravil bom travnik. Nato pride k hiši druga kravica.«
Ona pa vsa zaskrbljena:

MOJCA

Bil je pust jesenski dan. Vetr je zavijal okrog oglov, mrzlo je vedno huje pritiskal. Otroci so hiteli v šole. Niso se zmenili za mrzlo. Hodili so večinoma v gruclah. Tu so se smejali, tam pričakali, tretji pa govorili kar vsevprek.

Ob robu ceste je počasi, plašno hodila deklica. V eni roki je tiščala oguljeno aktovko. Videti je bilo, da gre nekoliko s strahom. Imela je pšenične lase, spletene v kite, ki so ji padale preko ramen. Plašek ji je bil tesen. Lička deklice so bila blede, oči pa so živahno gledale iz malce prevsokega čela. Solariji so jo nekako pomilovalno gledali, ali pa se zanj sploh niso zmenili.

Upravitelj jo je poslal v 2. a razred. Obstala je pred vrati in ni upala vstopiti. V razredu je bil velikanski hrust. Učitelja še ni bilo, zato so fantje krepko razgrajali, deklice pa vresčale. Kočeno je prišla za ključko in plašno odprla vrata. V razredu je pokukala njena glavica. Naenkrat so vsi utihnili. Toda kmalu je mesarjev Binčel tam iz četrte klopi zakričal.

»Kaj bi ti ti rada? Koga iščeš?«

Drugi se je oglašil: »Izgini, smrkljaj! Kaj stikaš tod okoli?«

nika glava že kinčila skoro do kolen.

V odkopu je Jože zavrtal, pripravi mine in jih prižgal. Ko se je razvlekel dim, so prišli za lopate in prvi voziček je bil v trenutku poln. Tone si je na moč prizadeval, da bi ga delo ne zvilo. V srcu se mu je oglašala dolžnost do prijatelja, to noč z nekim posebnim ognjem. Ne, ne smem ga razočarati, zdaj celo ne. Ali mu ni ves čas odpuljal zavojilo prijateljstva? Tudi njemu je bilo to prijateljstvo nad vse drago.

Jože ga je skrivoma opazoval in spet je začel upati, da njegovo pričakovanje ne bo zaman. Ta misel mu je bila neizrekljivo prijetna. Ko pa je vozač odpehnil prvi voziček proti jaski in sta s Tonetom pohnila drugega, je opazil, da so tovariševi metljaji čedalje redkejši, da njegova lopata zajema manj in manj. Naenkrat pa je obstala — pomočniku so se zapletle noge, opotekel se je in ujel ob stojki. Jožeta je prevzelo nekaj grenkega...

»Pusti delo, Tone, res, saj vidim, da ne moreš,« je rekel in stopil k njemu. »Sedi in odpohaj si, ta čas bova pa midva bolj z vozačem. Glej, saj Hajne se že vrača.«

Toda Tone prav zavojilo teh toplih besed ni mogel sprejeti. Odklonil je in prijel za lopato. Brž pa se je obrnil k prijatelju, kakor da se je spomnil nekaj čisto novega, in dejal: »Veš, Jo-

sem žejen. Medtem porinem jaz voziček k jaski.«

»Nikar, Tone, oddahni si, pravim,« ga je skoro prosil Jože. Pomočnik pa se je že uprl v polni voziček, ga premaknil in stekel za njim. Da, stekel, za hip. Kakor hitro je privozil v temno prog, mu je glava začela lesti niže in niže, dokler ni obstala na mrzli železni steni vozička. Z rokami je držal za roče na voziču, noge so se premikale same, drsale in se odrivale čez prage. Oči so trudno opazovale svetlobo od karbidarice, ki je pisala pod kolesi in metala gorostasne sence po stenah in stropu. Naenkrat pa je izginilo vse to. Zaprl se je nekam za trdne veke in se prelilo na znotraj, v dušo, ki je bila prav ta čas tako čudovito razpoložena za sanjarjenja. Trebež je njegov — hiša, nova in svetla se beli za hribom — njegova je Zagarjeva košenica — v hlevu mika druga kravica — In, o, glej! Na njegovem travniku se pasajo voliči — Voliči! Zena se smeje in kipi od veselja, sinko lazi za njimi in mahlja s šibo, mahlja — — —

Od prekipevalojče sanjske radosti se je zdrnil in zdrnil. Noge so mu domala obmirovale. Vzvoljen se je uprl v voziček in ga pognal dalje... Le nekaj usodnih korakov. Svetloba je mahoma utonila, roke so se mu krčevito odenile roč na vozičku, ki so ga naprej dvignile nekam navzgor, potem pa z demonečjo močjo potegnile za sabo v brezno. Krik groze je zadušilo zlohotno treskanje, ki je gremelo navzdol in končalo z zamolčim, strašnim udarcem.

Zla vest je hitela po odkopih, švigala je iz prog v nadkope in splohvala na plano. Na dnu jaski so se zbirali rudarji in odrednivali pred prizorom. Z iznakaženega trupla ni bilo moč spoznati človeka.
»Kdo je vendar to?« si je usodil prvi.
»Saj ga je domala raztrgalo na kose,« se je zgrozil drugi.
»Vidiš, v kamolcu mu je odbilo roko...«

Vtem so za razbitinami vozička našli levo nogo. Vsem je zastal dih.
»Dve sto metrov — — —!« je dahnil nekdo. »Se dobro, da je kaj ostalo.«

Vsiljivo glasno je nekdo vprašal:
»Pa — ali ni videl ograje?«

Toda vprašanje ni bilo vredno odgovora. Ali ni dovolj vplila podoba same?

Takrat se je skozi gručo pripril kopač Vrankar z vozačem. Zanj ni bilo dvoma: ograja odprta — človeka nikjer — — —

»Tone —, prijatelj moj nesrečni!« Zastokal je in skril obraz v dlani.

»Kaj ga poznaš?« je zletelo skozi gručo. »Tvoj pomočnik? Zemljan — —?«

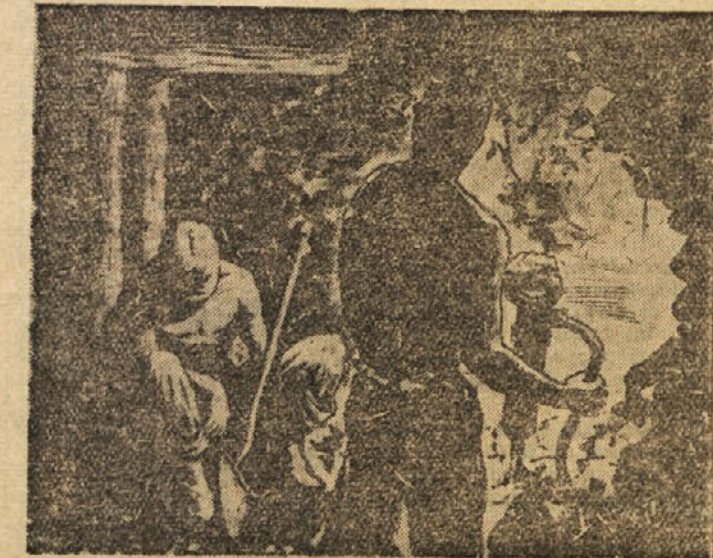
Le Hajne je prikimal, Jože ni slišal nikogar. Strahotna bolečina mu je zalila prsa in se zadrgnila v grlo. Notri pa se mu je trgalo, ga stiskalo in lomilo. Toda najhujše žalosti ne zadrži noben oklep. Prijatelj je zajel, zatulil je kakor na smrt zadeta žival — in odprla se je solzam pot. Kopač Vrankar je jokal kakor otrok.

Okoli njega pa je šušljalo:

»Zemljan —? Tisti? O, saj ni čudo! Glavo stavim, če ni spotoma zadremal. Kaj pa mislite, vsak dan »tiri ure hoda!«

»In takšen v jami!«
»Pa še garati na zemlji, na gruntu? Saj se ni moč raztrgati.«

Jožetove desnice se je oprile dvojce toplih rok. Dober, pošten (Konec na 14. strani)

volje, da se priklopi do boljkega kruha. Zemljanov Tone pa bi za nobeno ceno ne storil koraka v svet. Sel je v najbližji rudnik in od doma hodil na delo.

No, zdaj se je Jože vrnil z ostalimi, ki jih je poklicala domovina, in spet sta bila skupaj, skupaj v istem rudniku in celo na isti številki. Tudi Tone ni mogel ostati doma na tesnem gruntu, ki ga je prevzel brat. Priženil se je k bajti, ki je komaj redila kravico. V rudnik je sploščkal zabajal, da bi si prislužil za življenje. Toda kmalu je oživila v njem želja, ki je že dolgo tiela, in ga prevzela z vso močjo. Prišel je garati in skopariti, da bi si za prihranke dokupil zemlje.

Na to se je spomnil zdajle Jože, stopil k prijatelju in ga nejevoljno stresel za ramena, da se je ta zdrnil in zmedeno pogledal okoli sebe.

»Doma počivaj! Nič ne bomo zaslužili, še norme ne bomo dosegli.«

Tone je vedel, da prijatelj govori resnico.

»Vem, Jože,« je odvrnil. »Toda ne dami. Vražje sem zdelan. Do ponoči sem kopal pri luni-

nem svitu. Zagar mi je dal lep kos rebri, da iztrežim trnje in zato tri leta uživam zemljo.«

»Pri delu v jami pa dremlješ,« mu je opomnel Jože.

»Saj veš. Če si zdaj ne pripraviš, si ne bom nikoli.«

»Kaj bi si pripravil? Rudar si, delo imaš in drži se ga, pa boš zaslužil, da preživiš sebe in družino. Jama terja mnogo, celega človeka.«

»A domačija?« se je branil Tone. »Brez truda je ne spravim nikamor naprej.«

»Na tisoče nas je, ki je nima,« Pa le živimo,«

bilo nikdar zlobe. Toda zakaj ga potem noče razumeti?

Prišla je pomlad. Sonce je z nezadržno močjo zganilo sokove. Oživele so gorice, v razoranih brazdah je kipele zemlja in se pripravljala za novo rojstvo.

Tone je zaprosil v rudniku za izredni dopust. Niso mu ga dali, rabili bi celo še več ljudi. Rednega dopusta pa ni hotel; hranil ga je za sajenje krompirja in nešteto drobnih del. Drugi dan je prvič samovoljno izostal. Ko se je vrnil na delo, ga je Jože trdo zgrabil.

»Ne morem drugače,« se je iz-

Novi Dol veste

O Dolu se zadnje čase mnogo razpravlja, kar ni nič čudnega, saj gradijo v bližini več rudarskih objektov, hkrati pa raziskujejo nahajališča premoga.

Idilična vas Dol, ki leži nad Hrastnikom, je zelo znana izletniška točka. Posebno pozornost

Tudi za rudarska stanovanja bodo poskrbeli. Načrti so že v izdelavi. Novi stanovanjski blok bodo na levem bregu potoka Brnice, nasproti pokopališča. Zgraditi nameravajo okrog 200 stanovanj z vsemi komunalnimi napravami. Povečati bodo mo-

da bodo lahko zagotovili nemo-

ten pouk. Ze pred leti so nameravali na Dolu zgraditi plavalni bazen. Kljub prizadevanju niso uspeli, ker ni bilo denarja. Z dotokom novih ljudi in s pomočjo novega rudnika se jim bo morda ta želja uresničila, tako da ne bodo imeli na Dolu le aktivne telovadce, temveč tudi plavalce.

Dol je od železniške postaje Hrastnik oddaljen okrog 4 km.

Albina Roš

Danes začnjam objavljati novo slikanico!

Se precej vozičkov bo tereba zvoziti, da bo prostor pred delavnicami splaniran

v tem kraju vzbujala lep, moderna šola, ki ji ni enake daleč naokrog. Ljudje se tu ukvarjajo v glavnem s poljedelstvom in živinorejo. Čez nekaj let se bo pa ta kmetiča vas spremenila v industrijsko središče, saj bo v novem rudniku rjavega premoga zaposlenih okrog 700 rudarjev. Zadnja leta je na Dolu zrastle precej novih hiš, ki si jih postavljajo hrastniški rudarji in delavci ter uslužbenci kemične tovarne. Iz ozke hrastniške soteske si ljudje čestokrat zaželijo ven, da se naužijejo čistega zraka, in Dol je kot nalašč za-

raje. Lepa, široka cesta, ki se je nekoč močno vzpenjala ob dolskem pokopališču, je danes položnejša. Posebno lepo je urejeno pokopališče, ki služi za Dol in Hrastnik.

Levo od Dola je svojčas mimo sejmišča držala kolovozna pot proti dolski gmajni in Kalu. Kakih deset minut od vasi je med gozdovi bilo le nekaj hiš, zato so muhasti Dolanci nadeli tem zaselku ime »Meksiko«, ki se je ohranilo še danes. Včasih so tod mimo hodili le vneti planinci in lovci, sedaj pa je tu prav živahno, ko gradijo nove rudniške objekte. Ni več ozkega kolovoza, po katerem so vozili težko breme kar po štirje konji. Napravljena je lepa cesta, ki je zaradi stalnih prevozov že močno zdelana. Od jutra do večera vozijo kamionje gradbeni material na novo gradbišče, nazaj grede pa so natovljeni s premogom.

Gmajno ali Meksiko so preimenovali v Novi Dol, kjer bo nov rudnik nudil mnogim rudarjem stalno zaposlitev. Gozdove so posekali, na istem mestu pa postavili delavnice, odprli dva rova, nasproti njim grade zaviralnico in kristalodolski jasek. Zaviralnica je dolga 230 metrov. Uporabljali jo bodo za transport premoga iz vzhodnega sektorja obrata Dol k šah-tu, po katerem bodo spuščali premog na savski horizont ter ga potem spravljali preko hrastniške jame na separacijo v Trbovlje. V jami poglobljajo šaht, katerega premer je 4,40 m. Ta bo segal od kote 403 na koto 257. Nov šaht bo betoniran in opremljen z enoletnimi kletkami po 1 hunt.

Betonirajo še municijsko skladišče in kristalodolski rov, ki bo segal preko vsega vzhodnega sektorja od Dola do Marnege, ustavil pa se bo ob meji za laškim rudnikom. Doslej so zbetonirali okrog 200 metrov, ves rov pa bo dolg 1500 metrov. V zahodnem sektorju poglobljajo šaht in raziskujejo sloj, ki se vleče proti Hrastniku. Iz te raziskave so že dali vso produkcijo in sicer 1400 ton rjavega premoga, k so ga odpeljali s kamioni v Hrastnik.

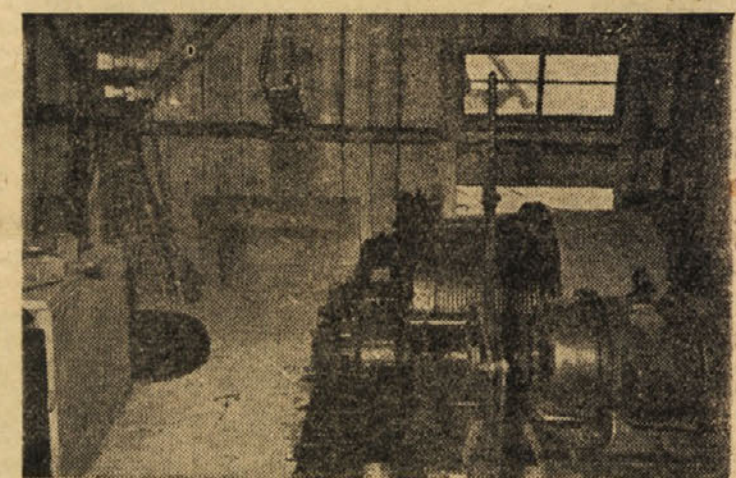
V tem obratu je zaposlenih 140 ljudi. Dve tretjini jih dela v jami, ostali pa delajo zunaj na cesti in na zaviralnici.

Za sedaj je še vse zasilno. Kopalnice nimajo zato morajo rudarji umazani in mokri domov. Na srečo to ne bo dolgo trajalo. Se v letošnjem letu bodo zgradili novo kopalnico, podaljšali delavnico in zgradili novo upravno poslopje.

Novi Dol se iz dneva v dan spreminja. Svojestveno lice bo dobil v letu 1958, ko bodo v tem kraju postavljali novi, veliki obratni prostori. Vsak dan se bo napotilo proti Novemu Dolu na stolne rudarje, ki bodo iz novih lamskih obratov črpali črno zlato.

rali še vodovod, kajti sedanjí zadostuje le za obstoječe naselje.

Iz vsega tega je razvidno, da se bo življenje na Dolu precej spremenilo. Vsekakor bo sčasoma treba misliti tudi na večji prosvetni dom, v katerem bi poleg prostorne dvorane imel tudi čitalnico in knjižnico. S porastom prebivalstva se bo povečalo tudi število šolskih otrok. Zato čez nekaj let ne bo dovolj prostora v šoli. Solo bodo morali dvigniti za eno nadstropje,

Motelo za zaviralnico

Pred dvanaajstimi leti na Menini

V temni noči, zadnje dni decembra, se je pomikala dolga kolona partizanov tiho in nemo proti Savi pri Kresnicah. To so bili borci Zidanškove in Slan-drove brigade, ki so se vračali iz Dolenjskega na Stajersko.

Ze na hribu nad Kresnicami je bil po partizanskem telefonu sporočen ukaz: »Stroga tišina!« S puškami, pripravljenimi za strel, smo se skoraj neslišno približevali bregu Save. Hitro je bilo treba postaviti zasedo proti Litiji in Kresnicam, da bi nas šabvi ne presenetili. Colnarji z velikimi čolni so nas že čakali, da bi nas prepeljali na drugi breg. Prva se je prepeljala naša zaseda, da zavarujejo položaje na drugem bregu. Nismo si bili povsem na čistem, ali so na drugem bregu Nemci ali ne. Stali smo na bregu in spremljali lahne udarce vesel ob vodo. Pričakovali smo da bo zdaj zdaj »počilo« ... Toda predhodnica je srečno prišla na drugi breg Save in postavila zasedo. Celo noč je varovala prevoz dveh brigad na drugi breg. Colnarji so vozili celo noč. Ob zori je bil zadnji borec prepeljan na drugo stran Save. Deroča in ledena mrzla Sava je s svojimi šumenjem preglušila naš ropot in nam tako omogočila varen prehod.

Kolone partizanskih vojakov so se pomikale proti Vačam. Po težki in naporni poti, ki smo jo prehodili prejšnji dan in ponoči, smo si zaželeli dva dni počitka v prijazni partizanski vasi Vače. Ker nam je pred pohodom na Dolenjsko neki Litijčan pobegnil v belo gardo, smo se hoteli priprejati, če ni mogoče prišel za praznične domov. Hoteli smo ga »obiskati«. Zvedeli smo pa tudi, da hodi k njegovi sestri vsak večer oficir iz postojanke pri mostu pred tunelom. Postojanka je bila nad kresniškim železniškim predorom, smer našega obiska pa je

bila železniška čuvajnica v bližini tunela.

Takoj smo se dogovorili. Dva mitraljeza in še šest partizanov je odšlo nazaj proti Savi v vas Hotiče. Spremljal nas je komisar Jože, ki je bil tu domačin. V vasi so nas pogostili s čajem in potico. V strogi tišini smo se približevali hiši. En mitraljez smo postavili na progo, drugega pa smo naperili proti tunelu. Ostali smo obkolili hišo. V hišo smo šli le vodnik, še en drug partizan in jaz, medtem ko je Jože čakal zunaj, da se ne bi izdal. Trikrat smo nalahno potrkali na okno. Bilo je okrog ene ponoči. Noč je bila tiha in mirna, le žuborenje Save se je slišalo na naše položaje. Iz hiše slišimo. »Kdo je?« Komisar Jože odgovori s ponarejenim glasom: »Deutsche Soldaten!« — in še dodaja: »Machen sie die Tür auf!«

Vrata so se odprla. Hišni gospodar je na naš poklic dvignil roke. Z bliskovito naglico stopimo v hišo, toda nemškega oficirja ni bilo v njej. Verjetno je slutil, da so to noč partizani v bližini, zaradi česar se ni premaknil iz postojanke niti on niti njegova patrulja. Napravili smo preiskavo. Našli smo nekaj nemških slik, puško, ki je bila skrita v omari, in velik zavitek, namenjen v Ljubljano za sina, ki je bil v beli gardi. Hitro smo se umaknili, ker se je v nemški postojanki prižgala luč. Mogoče se je Nemcem čudno zdelo, zakaj je sredi noči pri sosedu luč. Postojanka je bila namreč oddaljena od te hiše samo sto metrov.

Na povratku so nam kmetje v Hotiču dali še dva koša kruha in potice, ki smo jih prinesli v brigado in razdelili.

Dne 26. decembra je kolona odrinila proti Moravčim. Črešnjicam, od tu pa proti Miklavžu nad Moravčami. Tu smo morali sprejeti odločno borbo z Nemci. Ker nam je primanjkovalo mu-

Avtobusno zvezo ima s Celjem in Hrastnikom. Prometne zveze zveze z novim industrijskim krajem bo treba izboljšati.

Z novim rudnikom se bo Dol gospodarsko in kulturno-prosvetno znatno opomogel. Ta pridobitev pa ne bo v korist le tej vasi, temveč bo velikega pomena za našo industrijo, ki bo dobivala premog iz novega rudnika.

tudi veselje. Začenja se čas kolon in zasluženega počitka.

Se posebno v teh dneh mnogokje koljeje rejene pujske in zadovoljstva ne manjka. Iz hiš pa prihaja tudi vonj po pravkar pečenih pogačah in okusnem suhem mesu. Blizu se Novo leto.

Iz vaše gostilne se je oglasila harmonika in poskočna pesem. Pozna noč je že, zadnja v tem letu. Zunaj je na nizko pokril deželo bel sneg. Mesec, ki je že visoko na jasnem nebu, radodarno razliva vso milno na prikupno dolino majhnih koč.

Pri Andrejevih se je zbralo precej ljudi iz sosese. Mladi fantje in dekleta, pa tudi stare mamiče in moške. Otroci se stiskajo na veliki krušni peči, kjer jim mrz ne more do kosti. Na mizi je vsega dovolj. Gosti in domačini pojo in se pogovarjajo. O vsem dobrem in slabem, kar je bilo pač v starem letu, je beseda.

Ko sta kazalca na veliki uri na steni le še za enkratno pot oddaljena do 12, predlaga Janez s Hriba: naj bi šli ulovit svinec. Svinec? Saj res, svinec ulovit, so vsi za to.

Prva je na vrsti Minka. Roke se ji tresejo, ko greje kos temne kovine. Kaj bo pokazala? Posoda, kamor bo vlija vročo tekočino, je že pripravljena.

»Daj, daj, saj je že dobro,« jo priganjajo radovedni tovariši. Zašumelo je in tekočina je bila že spet trda stvar. — Glejte,

okroglo je, obliko srca ima!« je vsa srečna izpovedala Minka. To pomeni, da bom letos vendarle dobila fanta!

Na vrsto so prihajali še drugi. Topili so in ulivali. Temu se je naredilo to, drugemu ono. Vse pa je pokazalo, kaj bo s človekom v novem letu.

V krčmi sva se dobila s starim Francijem. »Danes je že vse manj in manj novoletnih običajev,« mi žalosten toži, ko se spušča v pogovor o tem. »Tehnika in nov čas prihajata tudi sem gor.«

O običaju, ki ti ga bom povedal, dvomim, da je še kje v navadi. Vidi pa, da tudi včasih ni bil pri ljudeh najbolj priljubljen.

Nekdo od gostov je na prigrizni silvestrski pojedini, združeni s plesom in petjem, predlagal, naj bi šli gledati v bodočnost.

Ce je bila ta njegova želja sprejeta, je moral vsak natanko opolnoči okoli hiše in pogledati v prazno sobo. Ce je videl, v mistih seveda, v njej samega sebe, je pomenilo, da bo v novem letu umrl. Ce že ne sam, pa nekdo od njegovih najbližjih. Ako pa je dekle pri tem uzrlo v sobi fanta, je bil to znak, da se bo v tem letu omožila, ali pa vsaj dobila fanta.

Komaj se na Novega leta dan zdani, že hite nekatera dekleta naskrivaj k vodnjakom, v kate-

rih vodno gladino neka časa napeto zro. Ali bodo ugledale v nji bodočega moža? Pri nekaterih je fantazija res tako močna, da opazijo notri svojega dragega, največkrat pa se seveda zgodi, da vidijo le svoj obraz. Škoda. To leto torej ne bodo dobile fanta.

Nazaj grede srečujejo prijatelje, ki ravno tako hite k vod-

njakom. Druga drugo sprašujejo, če je kaj videla. Včasih se katera pošteno zlaže...

Zjutraj gospodar in gospodinja komaj čakata, kdo bo prvi stopil čez hišni prag. Če sosed ali druga ženska, bo pri hiši že vse leto križ. Krava ne bo teletila, sploh ne bo sreče pri živini, bolezen bo v hiši in Marija najbrž tudi ne bo dobila fanta.

Na vratih nekdo potrka. Vsi se zdrznejo. Gospodar gre odpirat.

»Srečno novo leto, oče!«
»Srečno, srečno, stopi no notri vendar.«

V sobo je pripeljal sosedovega Tonča. Vsi so veseli, še posebno Marija.

»Ali pojdeš nocoj z mano na ples,« se obrne Tonč k nji. Marija pokima in se nasmeje.

Morda bo res srečno in veselo to leto!

Jano Kopriec

Na razpotju

(Prenos s 13. strani)

obraz starega rudarja se je naglil čisto k njegovemu.

»Pomisli, Tomaž, takšen konec!« je zalpilal Jože.

»Ne jokaj! Dedec si la sto smrti si že videl v jamah.«

»Vem,« je stokal Vrankar.

»Toda da bo tudi ta, ta — Tone, prijatelj!...«

Stari je šel globoko po sapo.

»Hudo je, vem. Toda jama in zemlja sta nespravljivi. Ena ali druga. Na razpotju ne vzdržiš. Ne zmoreš! Glej, tega tukaj je pogotitil rudnik. Zavoljo kmetije, Jože!«

Kdo je to bolje vedel kakor kopač Vrankar. Toda ali ni težko verjeti, kadar gre za prijatelja, ki ga je bilo samo poštenje in so bile njegove dani en sam velik žulj. — Življenje pa izpričuje dan za dnem nove, čudne stvari, in besede starega rudarja so odmevale na dnu jame na moč žalostno in resno.

Zagorje

Glasbeni večer mladih — V domu TVD »Partizan« je bil v nedeljo lep kulturno-glasbeni večer mladih pevcev in godbenikov Svobode-Center iz Trbovelj. Obisk Zagorjanov na tej prireditvi, žal, ni bil najboljši. K. N.

KULTURNI TEDNIK

Jubilejni koncert trboveljske „Zarje“

V soboto, 15. decembra, je pevska družba »Zarja« (sedaj v okviru »Svobode-Center«, Trbovlje) praznovala pomemben jubilej: 25-letnico obstoja in delovanja.

1931. leta se je začelo v mali, skromnih razmerah na Dobri, v revolucionarnem sručenju Trbovelj. Leta 1944 so vsi fantje — »Zarjanec« odšli v partizane in bili dodeljeni kulturni ekipi XIV. divizije. Po osvoboditvi se je zbor pognal k novim ciljem in sodeloval pri vseh pomembnih prireditvah poleg rednih sa-

mostojnih koncertov. Njegov pevski izraz so oblikovali: najprej Jože Rotar, v partizanih Radovan Gobec, dvajset let mu je posvečal svoje moči Rudi Dolničar, zadnji čas pa vodi pevski zbor Jože Skrinjar. Varo so ga vodili od skoro služajnostne formacije da udarne grupe in ga privedli do funkcije umetniškega organa zasavskih revirjev.

Sporod spominskega koncerta je obsegal v prvem delu pesmi, ki so jih najuspešneje, najraje in najpogosteje prepevali v do-

di 25-letnega delovanja, v drugem delu pa tiste, ki so jih zboru posvetili skladatelji. Tako so se zvrstile v prvem delu koncerta pesmi, ki so dokument časa in pravilnosti refleksov zbora na razmere in okolje. Izvajane so bile z rutino verziranega, discipliniranega in neskončno marljivega pevskega kolektiva. V drugem delu koncerta pa je visoki umetniški nivo zbora prišel nesporno in zmagovito do zavirljive interpretacije. Katero izmed odpetih pesmi naj navedemo kot dokaz za to trditve? Morali bi podpreči analizi vse, in pri vseh bi bil isti rezultat: moški pevski zbor »Zarja« je ob svojem srebrnem jubileju pokazal že zlate rezultate; odlike ubranosti glasov, harmonije pianissimo, prepričljivi fortissimo, jasni in zanesljivi prehodi, igrivost pripovedovanja, slovesnost občutja — prav osem so kos. Se posebno se različe ob epski, domoljubni in baladni tematiki. Patina verziranosti številčno že mnogokrat izvedenih pesmi jih ni motila v enkratnosti doživljanja.

55-članski zbor je na višku svojih moči. Znal je ohraniti kontakt s časom, znal je prilagajati svoje naloge, vedel je in ve za pravilno pot, ve, da v umetniški rasti ni časa za počitek, ni časa za samozadovoljstvo, da je ob svoji 25-letnici še vedno mlad, še vedno poln moči in mi mu ob tem samo čestitamo z željo, da bi šel svojo začetno pot naprej.

KONCERT MOŠKIH ZBOROV
Naslednji večer je nastopilo šest moških zborov, gostov »Zarje«. Pripravili so nehaletnim Trboveljčanom (nerazprodana dvorana, nobenega fotografa itd.) odlično revijo moške zborovske pevske kulture.

Na prvo mesto se je postavil ta večer pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja, ki je, kot vsi ostali, zapel tri pesmi. Drugo mesto je zasedel moški pevski zbor »Svoboda I« iz Hrastnika pod vodstvom Viktorja Malorha, tretje mesto moramo prisoditi oktetu »Kremen« (Videm-Krško) pod vodstvom pevopodje Straska, četrto mesto je osvojil moški zbor trboveljske »Svobode-Zasavje« pod vodstvom prof. Weingerla, peto mesto pa sta si razdelila zbor hrastniški »Svoboda II« pod vodstvom Bajla in zbor in Lok-Kisovca pod vodstvom Nika Skrabarja.

Sicer to ni bil ocenjevalni večer — je že tako, da se v takem izboru ne more razdeliti mesta po zmogljivosti, dognanosti, skratka — po kvaliteti. Če naj utemeljimo zgornjo razporeditvo, moramo ugotoviti, da je ta končni rezultat — kvaliteta — odvisen od mnogih činiteljev: dirigent, splošen izobrazbeni nivo, krajne razmere, število in starost zbora, število nastopov, izbor pesmi in še kaj. Vse kaže, da so vse te in še druge postavke absorbirane prav v rezultatih zgoraj navedenega vrstnega reda. Naj mi zbori oproste, da se ne morem na tem, v časopisu vedno tako skop odmerjenem prostoru podrobneje pomuditi pri vsakem posebej. Za splošno tolažbo: kdor se bori, napreduje, če je dovolj močan — odnehati pomeni kapitulirati. Kdor je aanes zadnji, je jutri že lahko prvi, a tudi obratno.

V predzadnji točki koncerta sta nastopila pevska zbor »France Prešeren« iz Kranja in trboveljska »Zarja« pod vodstvom Petra Liparja, za konec pa združeni pevski zbori pod vodstvom Viktorja Malorha. Žal je bil efekt te množice glasovno slabši kot vizualno. Nenehno nivo zborov je preprečil kaj več kot množično prepovedanje.

Joža Zagorec

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 51. ŠTEVILKE

Tudi na uganke, ki smo jo objavili v predzadnji številki našega lista, smo prejeli lepo število pravih odgovorov. Rešitev uganke se glasi: ROKAVICA.

Zreb je prisodil prvo nagrado za rešitev uganke Marti ZGORŠEK, učenik III. d razreda osnovne šole Trbovlje-Vode, ki naj pride v naše uredništvo po knjižno darilo — drugo nagrado pa dobi po odločitvi Zreba Jerko TOMŠIČ, učenec II. razreda osnovne šole, pošta Studence pri Sevnici, vas Zavratec št. 9, kateremu bomo knjižno darilo doposlali po pošti.

Vsem ostalim marljivim pionirjem in pionirkam za pošto in pozdrave prisrčna hvala.

UREDNIŠTVO

Tovarna keramičnih izdelkov na Izlakah sprejme v službo 2 ključavničarja-odrođarja, prosta vojašnice, in enega ključavničarja, ki se razume tudi na varjenje. Nastop službe takoj. Reflektanti naj se prijavijo pri upravi podjetja osebno ali pismeno. Plača po tarifnem pravilniku in po dogovoru.

„Svobodnjari“ z Javornika pišejo

Naše zadnje srečanje v rudarskih Trbovljah nam bo ostalo v trajnem spominu. Ne najdemo primernih besed, s katerimi bi se zahvalili vsem tistim, ki so v tej ali oni obliki pomagali, da je bilo bivanje naših pevcov in članov igralne družine kar najbolj udobno. Ne morete si misliti, s kako prijetnimi občutki in vtisi smo zapuščali vaše mesto. Odločili smo se, da preko vašega krajevnega lista »Zasavski tednik« povemo tisto, kar smo vam hoteli povedati že večkrat. Javorničani smo trdno prepričani, da v Trbovljah žive ljudje, ki ljubijo delo in v svojem vnuemu utrjujejo kulturnoprosvedno dejavnost, skratka — to so res pravi prijatelji in tovariši, ki so vredni »mernik« zlata in ne bi jih našli enakih daleč naokrog. O tem smo se prepričali v zadnjih treh letih, ko smo prihajali k vam v goste in skupno z vami tako lepo in hkrati veličastno slavili rojstni dan nove socialistične Jugoslavije — Dan republike.

Dragi tovariši! Kakor smo povedali že v uvodu, smo bili z našim obiskom pri vas navdušeni zadovoljni in tudi prijetno presenečeni. Posebno iznenadeni smo bili, ko smo po enem letu spet slišali vaše mlade godbenike. Tokrat so igrali za razliko od lanskega leta kakor prerojeni. Naš namen ni, da bi v svojem zahvalnem pismu to ali ono pretiravali, vendar moramo povedati to, da je vaša mladinska godba iz dneva v dan in iz meseca v mesec boljša in da se lahko meri ali kosa z marsikatero drugo godbo v Sloveniji.

Vašim godbenikom lahko samo čestitamo k doseženim uspehom v zadnjem letu ter jim želimo še lepši razvoj v prihodnosti. Pevopodja tov. prof. Stane Ponikvar je na večer pred državnim praznikom na slavnostni akademiji lahko brez strahu in tudi s ponosom stopil pred svoje pevce. IX. rukovet Stevana Mokranjca je navdušila slehernega izmed nas, zato je naša želja, da bi jo iz njihovih ust slišali.

Dr. V. M.

Vremenska napoved

Proti koncu tekočega tedna in v drugi polovici prihodnjega tedna ponovne snežne padavine, v ostalem suho in poostretev mraza, v jasnih nočeh hud mraz.

Dr. V. M.

OBJAVA

V času od 1. januarja 1957 do 31. decembra 1957 se bo opravila zamenjava osebnih izkaznic tujim državljanom, stalno naseljenim na območju FLRJ. Zamenjavo osebnih izkaznic tujim državljanom bo opravilo tajništvo za notranje zadeve. Tajništvo za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora, na katerega območju ima tuji državljan stalno prebivališče. Vse podrobne informacije lahko zainteresirani dobijo pri pristojnem tajništvu za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora. Po 31. decembru 1957 bodo sedanje veljavne izkaznice tujih državljanov prenehale veljati. (Iz pisarne TNZ Trbovlje)

PRODAM posestvo v okrog 4 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem v bližini Kostanjevice. — Alojz Zibert, Kladje 9, pošta Blanca.

SADOVNJAK s hišo in gospodarskim poslopjem ob glavni cesti v ožji bližini Krškega prodam. Ema Bratuž, Vrtojba 8, Sempeter, Nova Gorica.

GOSPODINJO na malo poselstvo iščem. Prednost imajo upokojenke (vdove srednjih let). Naslov v upravi lista.

PLATONSKI VOZ, nosilnosti 3000 kg, in 500 litrov prvovrstnega jabolčnika naprodaj. Drstvenšek, Sevnica, »Koledvorska 49.

šali prihodnjo pomlad, ko nas bodo obiskali na Javorniku.

Povejmo še to, da smo bili z našim obiskom zadovoljni kljub polomiji z avtobusom vrh Trojanjskega klanca. Ne zamerite nam, če smo bili zaradi tega nekoliko nerodni — mi pa vam obljubljamo, da bomo storili vse, da bo vaš obisk na Javorniku vsaj približno tako zadovoljiv, kakor je bil naš v Trbovljah. Res je, da imamo pri nas mnogo večje težave z društvenimi prostori, medtem ko je to vprašanje v Trbovljah rešeno bolj solidno kakor pri nas. V mislih imamo novi Delavski dom pri vas. Kljub temu, da smo si ga le bežno ogledali, je na naše »kranjske Janeze« napravil mogočen, nepozaben vtis. Če bi imeli na razpolago samo majhen del tega velika, ki ponosno stoji sredi rudarskih Trbovelj, pa bi bili veseli in zadovoljni.

Ko končavamo naše pozdravno pismo, želimo, da bi tako vi v Trbovljah, kakor tudi mi na Javorniku še peti in igrali in še v večji meri kakor doslej utrjevali kulturnoprosvedno dejavnost — želimo pa tudi, da bi naši medsebojni stiki postali še bolj trdni.

Ob zaključku vam kličemo: Na svidenje na Javorniku! Upravni odbor DPD »Svobode«, Javornik-Kor. Bela

Kinematografi

POTUJICI KINO Sveta »Svoboda« in prosvetnih društev okraja Trbovlje predvaja od 28. do 31. decembra amer. film — risanka »NABI ZVESTI PRIJATELJI«. 28. decembra ob 13. uri v osn. šoli v Čeah; 29. decembra ob 9. uri v osn. šoli Sevnica, ob 11.30 v osn. šoli na Studencu; 30. dec. ob 8. uri v osn. šoli Tržišče, ob 16. uri v osn. šoli Krmelj in osn. šoli Sentjanž — skupno v kinodvorani v Krmelju; 31. dec. ob 8. uri za osn. šolo in gimnazijo Dol pri Hrastniku.

KINO BREŽICE: 29. in 30. decembra ameriški film »Stekleni čevljiček«; 1. januarja jug. film »Slab denar«; 2. jan. amer. film »Vlomilec«; 4. in 5. jan. amer. barvni film »Bohni preko reke«; 6. jan. amer. film »Ko pride zima«; 9. in 10. jan. nemški film »Lažni Adam«; 11. in 12. jan. amer. barvni film »Osvetniki«.

KINO BRESTANICA: 29. in 30. decembra ameriški barvni pustolovski film »Na daljnem severu«; od 31. decembra do 2. januarja ameriški barvni kavbojski film »Človek iz Alama«.

KINO »DELAŠKI DOM« v Trbovljah bo predvaja 29. in 30. decembra ameriški barvni film »Poslednji sem videl Pariza«; od 1. do 3. januarja amer. barvni film »Velika noč Casanova«; od 4. do 7. januarja franc. film »Stopnice za služinčade«; od 8. do 9. jan. amer. barvni kavbojski film »Trojantec opoldne«; od 11. do 14. januarja amer. barvni film »Dama s kamelijami«.

KINO »SVOBODA TRBOVLJE« II bo imel na spored 29. in 30. decembra amer. barvni kavbojski film »Krogla čaka«; od 1. do 3. januarja francoski film »Kadet Rusele«; od 5. do 7. jan. amer. barvni film »Pustolovski Don Juan«.

KINO SEVNICA: 29. in 30. decembra ameriški barvni film: »Stekleni čevljički«; 1. januarja jugoslovanski film »Slab denar«; 2. januarja ameriški film »Vlomilec«; 4. in 5. jan. ameriški barvni film »Bohni preko reke«; 6. januarja ameriški film »Ko pride zima«; 9. in 10. januarja nemški film »Lažni Adam«; 11. in 12. januarja ameriški barvni film »Osvetniki«.

Pionirski kotiček

Kje je dedek Mraz?

Sredi gozda so sani dedka Mraza z darili za otroke, dedka Mraza pa ni. Kam se je skril?

Ce ga boste na sličici našli, jo izrežite in nam jo prinesite ali pa pošljite po pošti do nedelje, 6. januarja 1957 opoldne na naše uredništvo. Na sliki mu tedaj s svinčnikom poenite skornje, v katere je dedek Mraz obut, da bomo vedeli, da ste ga našli.

Pet izžrebancev bo dobilo za nagrado za rešitev uganke po odločitvi žreba po 1 lepo mladinsko knjigo.

Pri odgovoru ne pozabite navesti poleg svojega imena in priimka tudi razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem našim marljivim pionirjem in pionirkam želimo lepe novoletne počitnice. Istočasno vam želimo v novem letu najboljše učne uspehe, vam v prid, staršem in učiteljem pa v ponos!

Uredništvo

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITA K NOVOLETU 1957 KOLEKTIV

AVTOPREVOZNIŠKEGA PODJETJA, TRBOVLJE

OPRAVLJAMO VSE VRSTE USLUGE V TOVARNEM IN POTNIŠKEM PROMETU.

KOLEKTIV

želi vsem delovnim ljudem

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1957!

Obiščite našo zajtrkovalnico na Trgu revolucije!

SLASČIČARNE IN PEKARNE TRBOVLJE

VRAGI NA FUATINU

1. Tisto noč, o kateri pripoveduje naša povest, je plul skuner »Rattler« — jahti podobna ladja devetdesetih ton — po mirnem morju. Bilo je tako malo vetra, da si ga komaj mogel čutiti in da ni mogel razpeti velikega jadra, ki je viselo čisto ohlapno s prečnika. In vendar je skuner defal brez truda svoje štiri milje na uro. David Grief, ki se je že celo uro sklanjal spredaj v zavetju čez ograjo in opazoval vodo, ki jo je rezala ladijska hrbenica, je bil ves navdušen nad odličnimi lastnostmi svoje ladje, ki jih celo po 40 letih neprestanih voženj ni izgubila.

2. »Kajne Taunte, da je res lepota!« se je obrnil proti Kanaku, ki je stal v bližini na straži. »Da, da,« je odvrnil Kanak s svojim krepkim zvenim glasom. »Že trideset let se vozim po morju in vem, kaj je dobra ladja, ali take, kot je tale, še nisem videl. Na Rattlerji pravimo Fanauao (V jutru rojena).« Taunte je umolknil. Nena doma je jel napeto strmeti. Grief se je obrnil in pogledal, kaj naj bi bilo tam. »Kopno,« je rekel Taunte. Na obzorju se je pokazala temna lisa. Fuatino. »Sporočiti moram kapitanu,« je dejal Grief. »Rattler« je drsel dalje. Zdaj so se že videli temni obrisi otoka.

Kapitan Glass je bil zamisljen in pazil na kolo pri krmilu, ki ga je bil krmar pravkar na vso moč zasakal.

3. Imeli so še dobro miljo do obale, ko se je skuner obrnil proti vetru, da bi počakal zore in šele potem poskusil priti skozi nevarni preliv k otoku. Mornarji so legli k počitku; tudi kapitan, krmar Brown in David Grief so si pripravili skromna ležišča. Leže so si tiho pripovedovali vse, kar so vedeli o Mataari, kraljici otoka Fuatino, in o ljubezenski zgodbi njene hčerke Neumoe in mladega mornarja Motuara.

»Koliko let je že od takrat, ko vam je bil odkrit,« je vprašal Grief.

»Enajst let,« je jezno zagodnjel kapitan Glass. »Od takrat

ni nikoli več zapustil Fuatino.« »Povejte no še dalje,« je tiščal Brown. »To je vsa zgodba. Zal mi ga je. Takšnega mornarja kot je on, bi težko našli.«

4. »In to vam povem, mladi mož,« je narahli kapitan Glass z grozečim glasom svojega krmarja. »Ali ste morda kaj romantični? Če ste, potem mi boste ostali lepo na krovu. Fuatino je otok, kjer evete romantična prismojenost. Kar je na njem ljudi, so v koga zaljubljeni. Žive samo za ljubezen. Morda je to v kosu kokosovega oreha ali v čem drugem. Vem, da je tako. In če vas zasačim na obali...« Njegove besede so zaostale. Vsi so se zazrli mimo velikega jambora k ogri.

Upravi

ZASAVSKI TEDNIK

TRBOVLJE

Trg Revolucije štev. 28

Znamka

7 DNI PO SVETU

Približuje se Novo leto in z njim za pomembne in pereče. njim novi up, miroljubnega človeštva. Ali se bo treznim državljanom in politikom posrečilo odstraniti one pregrade, ki še umetno ločijo svet med seboj, razdeljen na blokovsko opredeljene dežele? Ali bo mogoče izbrisati posledice krvavih dogovorov v Egiptu in na Madžarskem tako, da pri tem ne bo znova izbruhnila hladna vojna, ki je dolga povojna leta vzdrževala napetost med Vzhodom in Zahodom?

MISIJA INDIJSKEGA PREMIERA

Sueška avantura se približuje h koncu. Zadnji francoski in britanski vojak napadalec je zapustil egiptovska tla. V izrael-skem glavnem mestu obljublja, da se bodo sčasoma umaknile tudi izraelske čete s Sinajskega polotoka. Jugoslovanskim enotam, ki so doslej edine zavze-male v imenu Združenih narodov sinajsko ozemlje, so se sedaj pridružile še norveške, kolumbijske in indijske. Poročajo, da so posebne ekipe pod vodstvom Združenih narodov že pričele čistiti Sueški prekop, da bi ga čimprej usposobile za plovbo.

Toda še večjega pomena za položaj na svetu sta dva obiska, o katerih obširno poročajo svetovni tisk in ju komentira. Pred dnevi je indijski premier Nehru obiskal Washington in se s predsednikom Eisenhowerjem menil o vseh perečih svetovnih vprašanjih. Vendar sta po splošni sodbi posvetila največ časa kitajskemu vprašanju.

CU EN LAJ TUDI NA POTI

Medtem ko skuša Indija zblizati dve največji državi na svetu, je kitajski ministrski predsednik Ču En Laj prevzel drugo poslanstvo. Zanj je obiskuje jugovzhodnoazijske dežele in ureja s tamkajšnjimi državniški prijateljske stike. Kakor sploh v zadnjih dveh letih, velja vsa skrb načelom miroljubnega sožitja.

Posebne pomena je njegov prihod v pakistansko glavno mesto Karači. Znano je, da sta si Pakistan in Indija v laseh zaradi kneževine Kašmir. Trenjem, ki jih povzročajo verske razlike (Pakistanci so muslimani, Indijci bramani) in pa razmejitve med obema deželama, se pridružuje še kašmirska mržnica.

V Karačiju se kažejo razlike. Novi premier Suhraavadi je že z dejanji dokazal, da želi odpraviti kamen spotike s svojo veliko sosedo. Sešel se je že s Nehrujem, pred nedavnim pa celo obiskal Kitajsko. Ko se je pred dvema dnevnoma pojavil v Karačiju Ču En Laj, so si bili komentatorji enotni v zaključku: prišel je posredovat med Indijo in Pakistanom. S tem se je oddolžil premieru Nehruju za njegova prizadevanja v ZDA...

KORISTNI STIKI

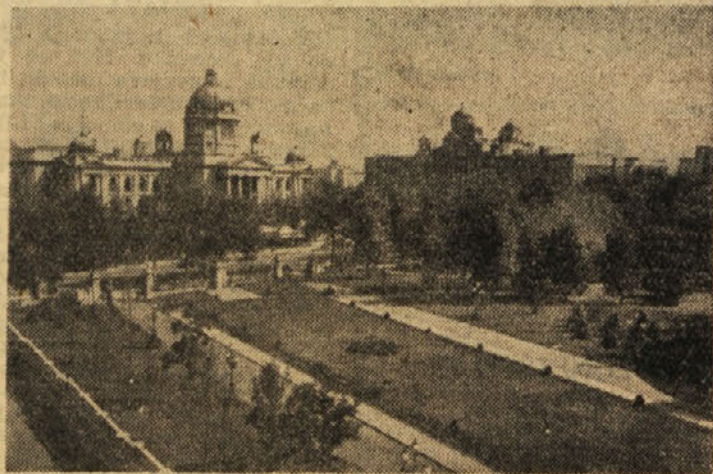
Predstavniki Zveze komunistov Jugoslavije so pred dnevi obiskali italijanske tovarše in se z njimi pomenili o vseh zadevah, ki jih smatrata ob str-

Koliko časa že niste bili v Beogradu? Eno leto, dve ali več? Če se sedaj odpeljete tja, gotovo ne boste spoznali kakšne ulice, trga, in presenečeni boste morda ob pogledu na vitki kovinasti most, ki je rdeče pobarvan elegantno razpet nad ledeno mrzlo Savo. Ni še dolgo, ko so ga skotčili, in ves Beograd je govoril o njem kakor o majhnem otroku, za katerega je vsa soseska v skrbeh, kako raste. Ko je zavijala košava po strmih ulicah, je bil prazen, miren, brez delavcev. Ko pa je spet začelo svetiti pomladno sonce, jih je zbudilo in takrat je bilo spet slišati hrup strojev in vpitje: »Dvigni, potegni, daj!«

Morda v nobenem jugoslovanskem mestu ne grade toliko kot v Beogradu. Sestnadstropnice rastejo povsod sredi mesta, kjer so bile do nedavnega še majhne, neznatne hišice, zagazdene med velikane, ki so zrastle še pred vojno ali pa v prvih letih po osvoboditvi. Povsod se dvigajo odri, in na vsakem koraku opozarjajo napis pešce: »Pozor, gradbišče!« Kamor koli se obrnemo, naletimo na sveže pobarvane fasade z balkoni. Vsaka hiša je drugačna, v vsaki najdemo nek poseben čar moderne arhitekture. Najlepše pa je urejen trg Marxa in Engelsa, kjer so ob palači CK ZK in uredništva »Borbe« zgradili mogočno, polkrožno palačo sindikatov z dvoranami, pisarnami in predavalnicami. To bo najbolj moderno urejena hiša v Jugoslaviji. Da, tovariši, ko boste prišli čez nekaj let v Beograd, ga skoro ne boste spoznali.

Danes živi v Beogradu že nad 600.000 ljudi. Polmilijonsko mesto, in ritem tega mesta, množino te velike množice ljudi čutimo ob vsakem koraku, v prelivanju ljudskih valov na širokih pločnikih Terazij, v ozkih ulicah, na bulvarjih, v gruclah na tramvajskih in trolejskih postajah in še dalje v beograjskih predmestjih.

Ta predmestja so pravo nasprotje mestnega središča. Res

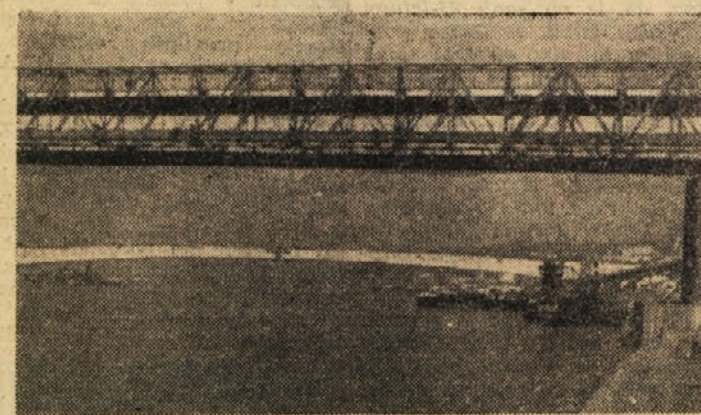

Obdana od parkov in drugih poslopij stoji v Beogradu mogočna zgradba Zvezne ljudske skupščine, kjer se skozi vse leto sestajajo na pomembna zasedanja poslanci iz vse domovine

BEOGRAD

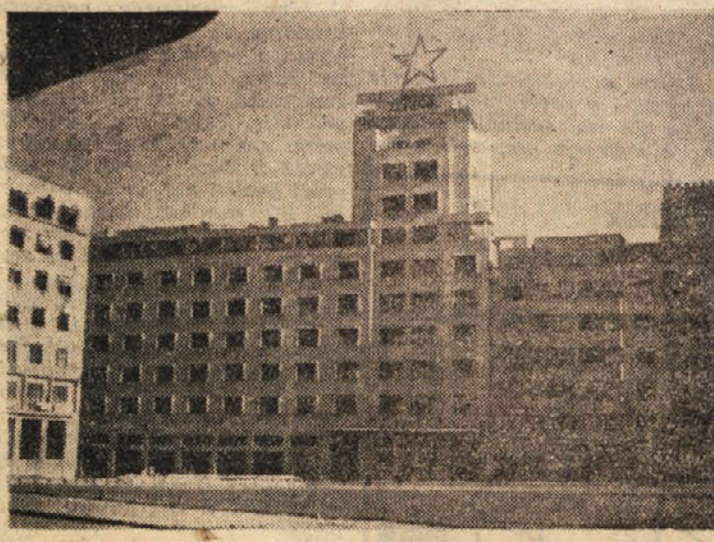
je, tudi tu rastejo majhni in veliki stanovanjski bloki kot gobe po dežju — rdečijo se nove strehe majhnih hišic, ki so si jih zgradili delavci sami, ruši se zloglasno umazano naselje Jagatana-Mala, in mnogi prebivalci so bili preseljeni v druga stanovanja. Toda na tem vzvalovanem svetu beograjske okolice so se naselili premnogi, ki jih niti tesna stanovanja ne morejo sprejeti: stanujejo v šupah, v naglici zbitih zasilnih prebivališčih — vsepovsod tisoči ljudi v pravem neorealizmu. Zakaj, čemu to?

Oblasti imajo v Beogradu velike težave s temi ljudmi, ki prihajajo z dežele. Velika večina teh bi lahko dostojno živela v kakem malem mestu in delala v tovarni ali kjer koli. Toda veliko mesto privlači in privablja mnoge v svoj živahni krog: ljudje prihajajo in upajo, verjamejo, da bodo tu živeli bolje, da bodo imeli srečo in našli kakšno odlično službo. Končno je mnogim vseeno: glavno je,

Preko Save je elegantno razpet novi most v Beogradu.

da so v Beogradu, kjer je vedno kaj novega in ni dolgčas. Veliko mesto jih je omamilo s svojim živahnim ritmom: in bliščem. Ni jim mar za težave in nevednost, ne za slabo in neprimeren stanovanje — samo da so v mestu. Ko možje najdejo zaposlitev, pridejo za njimi še žene in otroci, stanujejo kjer koli, delajo in se mučijo... Zakaj? Samo zato, da lahko žive v Beogradu. Prav zaradi tega je Beograd ve-

V palači, ki jo vidite na sliki, teče delo noč in dan. Tu so prostori »Borbe«, največjega jugoslovanskega dnevnika, kamor se stekajo poročila njenih stalnih dopisnikov iz vsega sveta in vseh večjih krajev domovine. Poslopje je bilo zgrajeno šele pred nekaj leti in mnogo prispeva k lepi vnanjosti tega dela našega glavnega mesta

krvi na vse strani, košava tuli in skozi večer kriče kolporterji svoj večni in nespremenljivi — važne, važne novice! Iz njih odvetra pretrganih besed izvemo, da je nekje v svetu nastal upor, da je nekje ženska vrgla otroka iz brzovlaka, da so ujeli nevarne špekulante... Povsod, v dnu teh strmih ulic na vseh vogalih, kakor dogorjeno kriče svoj program in dajejo beograjskemu večeru neki poseben, dinamičen, res velemesten pečat.

Da, beograjski večer! V svitu fluorescenčnih luči se razliva množice po bulvarjih in hite na vse strani — ne domov, kajti beograjski večer je bogat: desetine kinematografov, kaj pojejo v Narodnem gledališču, kaj je na sporedu v Beograjskem in v Jugoslovanskem dramskem gledališču, v »Komediji«? In izredno bogat spored obeh ljudskih univerz — Kolarčeve in Delavske, ki imata dnevni program in cikluse »predavanj«, domači in tuji literaturi, geografiji, gospodarstvu, filozofiji, glasbi, medicini, predvajajo dokumentarne filme — za vsak okus se najde nekaj. Lahko odidete tudi na zdravstveno ljudsko univerzo ali na »visoko solo za starše«, kjer so skoraj vsak večer predavanja o vzgoji in negi otrok. Ta predavanja so dostopna tudi tistim, ki ne morejo v kino ali v gledališče vsak dan, že zaradi cen. In moramo reči, da znajo Beograjčani izkoristiti to; vsa predavanja so vedno dobro obiskana.

Tako prihaja kratka beograjska noč, nekaj ur med polnočjo in zoro, ko prvi trolejski prineso iz predmestja naraščajočo ljudsko reko, ko se prvi danasnji srečujejo z »včerajšnjimi«, ki hodijo v črtah in tonejo v množici, ne opiti samo z vinom, temveč tudi s pesmijo pevk v malih, zakonitih kavarnah, kjer vztrajno živi del tistega starega bohemskega življenja, ki je ves prežet z jokom ciganskih gosli, ki večno tožijo za tistim Beogradom pred petdesetimi leti, ko je bila to majhna balkanska pa-

RADIO

V TEM TEDNU

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 radijski dnevnik ter ob 22.10. Oddajo »Zelena ste — poslušajte!« ob delavnikih ob 14.35, ob nedeljah pa ob 14.15. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30. »Naš jedilnik«, vsak delavnik ob 7.20. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci!« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00.

NEDELJA, 30. DECEMBRA

6.00—7.00 Nekaj domačih poskočnih in narodnih za prijetno nedeljsko jutro. 8.30 Otroška predstava — Leopold Suhadolčan: Čudežna srajca. 9.20 Narodne in domače pesmi za ples in dobro voljo. 9.45 Še pomnite tovariši... Andžur Kovač: Grenko slovo. 11.15 Oddaja za Beneške Slovence. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.30 Za našo vas. 18.05 V zabavnem ritmu. 20.00 Kulturni razgled. 22.15 Nočni koncert.

PONEDELJEK, 31. DECEMBRA

7.10 Zabavni zvoki. 10.15 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 11.00 Za dom in žene. 11.15 »Veselo in okroglo!« (Pester spored narodnih pesmi in poskočnic). 12.40 Poje kvintet Niko Stritol. 13.30 Srečno novo leto vam žele delovni kolektivi. 18.00 Sport v letu 1956. 20.00 Veseli večer. 22.15 »Prijetno silvestrovanje!« (pester silvestrski spored v besedi in glasbi). 24.00 Novoletni pozdrav maršala Tita.

TOREK, 1. JANUARJA 1957

6.00—7.00 Za dober začetek (jutranji glasbeni spored). 7.15 »Veselo in uspešno 1957!« (novoletne čestitke delovnih kolektivov). 8.00 »Srečno!« (Stara in nova novoletna voščila). 8.30 »Vsa eno...« (revija narodnih solistov in ansamblov). 9.30 Otroška predstava — Wolker-Zupan: Dimnikar in sreča. 11.30 Narodi, podajte si roke! 13.15 Pester glasbeni spored. 15.15 Zabavni zvoki. 15.40 Kraki se spreminjajo... 16.30 »Zima, zima bela (zima v besedi in narodni pesmi). 18.30 Za razvedrilo in ples. 20.00 Za naših javnih zabavnih prireditelj v letu 1956 — 1. del.

SREDA, 2. JANUARJA

7.35 Delovni kolektivi vam čestitajo za novo leto. 8.50 Za dobro voljo vam igrajo zabavne melodije. 10.00 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji. 15.30 Dobro voljo in veselje (Vesela reportaže od tu in tam, zabava pa Anisikov ansambel). 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.30 Slovenske narodne in umetne pesmi. 22.15 Našim rojakom v tujini ob novem letu.

ČETRTAK, 3. JANUARJA

11.00 Pesnice za najmlajše. 11.15 Cilibanom — dober dan! (Leopold Suhadolčan: Mesec v Kleci). 12.00 Jožef Kostin: Vedež. 12.40 Nekaj opoldnevnih glasbenih spored. 12.40 Nekaj odlomkov iz opere »Prodana nevesta«. 14.20 Pionirski kotiček. 15.40 Utrinki iz literature — Ilas Venezis: Beg. 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.00 Radijska univerza — Prof. Karel Dobovšek: Moderna gasilna sredstva. 18.30 Reportaža. 18.45 Umetne pesmi poje Zenski zbor iz Beograda. 19.40 Utrinki iz literature — Petar Liparj. 20.00 Tedenski notranje-politični pregled. 20.10 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 4. JANUARJA

8.00 Nekaj skladb iz svetovne zoroške literature. 8.50 Dopoldanski koncert. 10.15 Popolnoč in ritmi. 11.00 Za dom in žene. 12.00 Na Gorenjskem je fitno (narodne pesmi z Gorenjske). 13.15 Od melodije do melodije. 15.40 Utrinki iz literature — Anton Ingolf: Ugasla dolina. 17.10 Sportniki, pozor! 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.00 Okno v svet. 18.15 Umetne in narodne pesmi poje Zenski vokalni kvartet. 18.45 Igra Tambaraški orkester Matka Sijakovića. 20.00 Veseli večer. 21.00 Iz naših javnih zabavnih prireditelj v letu 1956 — II. del. 22.15 Oddaja za naše izseljence — na vlni 327,1 m.

SOBOTA, 5. JANUARJA

11.00 Igra trio Dorka Skoberneta. 11.15 Dober dan, otroci! (Hans Fallada: Zgodba o Petru Momljaču). 11.30 Domače naprave igrajo mariborski ansambli. 12.40 Operetne melodije. 13.15 Pred mikrofonom so zadovoljni. 13.15 Pred mikrofonom so zadovoljni. 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 15.40 Novi filmi. 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.00 Okno v svet. 18.15 Umetne in narodne pesmi poje Zenski vokalni kvartet. 18.45 Igra Tambaraški orkester Matka Sijakovića. 20.00 Veseli večer. 21.00 Iz naših javnih zabavnih prireditelj v letu 1956 — II. del. 22.15 Oddaja za naše izseljence — na vlni 327,1 m.

lanka, v kateri so se kotalili vozovi po neravnih kaldrini. Nikomur ni ta spomin napoti, beograjsko jutro vstaja kot ogromna plima, srka vase vse melodije preteklosti, z močno roko briše podobe včerajšnjega dne, se odločno razprostrira in širi kot kakšne sanjske podobe...

V OBJEMU HUERTO LOPEZ ZELENEGA PEKLA

ROMAN 51 Priredil Vlado Pečar

Prihitela sva do reke in preplašila aligatorje. Strbunknili so v vodo in se potopili, midva pa sva nehote obstala in preplašeno zrla za njimi. Aligatorji so pomenili, da niti s splavom niti s čolnom ne bo varno pluti po reki.

Ugibala sva, na kateri reki se nahajava. Bila je lahko Rio Tapajoz, lahko pa tudi Madeira ali eden izmed neštetihih pritokov Amazonke, ki jih ne najdemo na geografskih kartah, ker ti

NAROČILNICA

Naročam »Zasavski tednik« in prosim, da mi ga začnete

oceljati s _____

Naročnino nakažem takoj po prejemu položnice.

Ime in priimek _____

Kraj _____, ulica _____, št. _____

Pošta _____

V _____, dne _____

Podpis: _____

kraji še niso raziskani. Ugibala sva zaman. Za Rio Purus se nama je zdela reka preširoka in premogočna. Komaj sva opazila njeno nasprotno obrežje.

Najino naslednje vprašanje je bilo, ali se nahaja kje v bližini kaka hacienda? Bilo nama je jasno, da brez čolna ne bova mogla nadaljevati poti. Z najinima nožema je bilo nemogoče izdolbsti enodebelnik, dovolj varen, da bi mu prepustila najini življenji. Lahko pa bi napravila splav, toda brez sekire tudi na to možnost ni bilo misliti.

Zgodilo pa se je kot v pravljici. Narava sama nama je priskočila na pomoč. Takega viharja še zlepa nismo doživeli. Dobro privezvana sva vedrila na nekem košatem drevesu, kamor sva se zatekla pred prvimi debelimi kapljami. Preko naju so vršile bežale opice.

Nenadoma se je učila taka ploha, da sva bila v hipu premočena do kože. Od silnega groma se je potresalo vse ozračje, blisk za bliskom je sekla nebo in kljub sivini, ki je mahoma zavladovala, sva pod seboj v razpenjenih valovih razločevala grbasto glave krokodilov, ki so z nama vred čakali na konec tega vesoljnega potopa. Kakor da se podirajo svetovi, so padala okoli nas trhla drevesa in tudi najino je jecalo do korenin, se zibalo in pripogibalo, da sva resno mislila: zdaj, zdaj bo po naju. Tako hitro kot je začelo, se je neurje sprevrglo v najlepši dan. Zemlja je izpuhtevala vodo, nad reko se je širila prelepa mavrica, opice so veselo kričale po palmah, krokodili so se splazili na obrežje in razpetih žrel čakali ptice, ki so jim obirale ogrce s kože; ptički so žvrgoleli in tudi drugače je postal gozd živ in vesel, midva pa nisva imela drugega posla kot da sva nosila taniša debela k reki in vsakokrat prepodila kakega kajmana, ki se je hotel polastiti najinega zasilnega pristanišča.

S pomočjo lijan sva v nekaj urah zvezala splav, spravila nanj najine reči in odrinila od obrežja. Jaz sem krmaril, Ortega pa je z dolgo vejo uravnaval kretanje najinega okornega, čudno zibajočega se splava. Se vedno naju je obdajal z obeh strani Zeleni pekel, le pred in za nama je bila široka vodna gladina prazna. Krokodili so se držali plitkejših mest. Imela sva s seboj kose pečene opice, vode pa sva imela itak v izobilju

na razpolago. Medtem ko je Ortega prigrizoval, sem jaz prevzel njegovo mesto in narobe. Kljub temu sva vsakokrat grdo klela, kajti splav se je začel sukati in vrtinčiti na enem mestu in ni hotel ubogati. Brez krmlila na njegovem zadnjem koncu je bilo nemogoče veslati v pravilni smeri.

Opazila pa sva še nekaj drugega — nekatere vezi so popustile in kmalu je ves zadnji konec splava, neenakomeren, ker debela niso bila enake dolžine, tonil v vodo. Kakor hitro sem poskusil krmariti levo ali desno od tonečih debel, sem moral pri priči prekiniti delo, kajti splav se je obračal, zdaj sem, zdaj tja, kamor sem pač pomočil svoj drog.

Ortega me je nekaj časa divje gledal, nato pa izgubil živce. »Neroda nerodasta!« je zavpil. »Ne vidiš, kaj počenjaš?« To me je razkačilo. Hotel sem se zadržati nazaj in šele tedaj sem spoznal, kaj pravzaprav misli. Hotel je doseči obrežje, toda jaz nisem znal pravilno krmariti in moje okorno krmarjenje je gnalo našin splav ravno v nasprotno smer. Potegnili sem voje k sebi, drgetal od slabosti in strahu ter se splazil k Ortogi. Pomočil sem vejo v vodo ter tako podvojil tovarišovo prizadevanje doseči obalo.

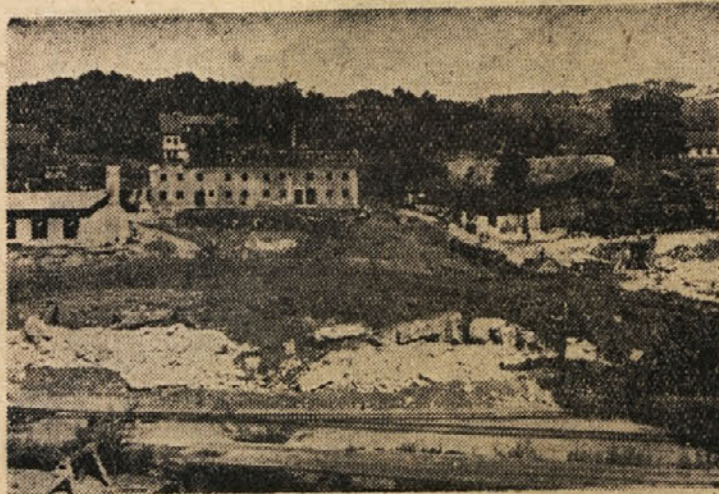
Obala je bila močvirnata. Obletavali so naju roji nadležnih komarjev. Bil sem že ves opikan in srbelo me je, kakor bi bil natrosil žerjavice v tisočero drobnih ranic po telesu.

Na kaj neki naj bi privezala najin nerodni, šibki splav? Napijevala sva možgane, se otepała drobnih krvososov, dokler nisva naposled dosegla tisto razčvečano zemljo, ki bi se naj imenovala »suha«. Z lijanami v rokah sva počasi brozgala skozi blato, ki nama je segalo do kolen, uravnavala pri tem splav, tako da bi ga v primeru potrebe lahko spravila na suho.

»Zabodi vejo, kožliker globoko moreš!« mi je rekoč zapovedal Ortega. Pogledal sem ga in potem sledil njegovemu navodilu. Kaj se je pravilo »globoko«? Komor koli sem jo zasadi, poskušal sem na nekoliko mestih, nikjer ni bilo mogoče doseči dna. Blato je bilo mehko in se je pod vsakim korakom vdajalo, to pa je pomenilo, da sva hodila po golih naplavinah, po blatu, ki ga je bogeno od kod prinesel in ga bo ob prvi priložnosti spet bogve kam odnesel naliiv...

IZ MALE - VELIKA TOVARNA RUDARSKIH STROJEV

(STROJNA TOVARNA V BESEDI IN SLIKI)

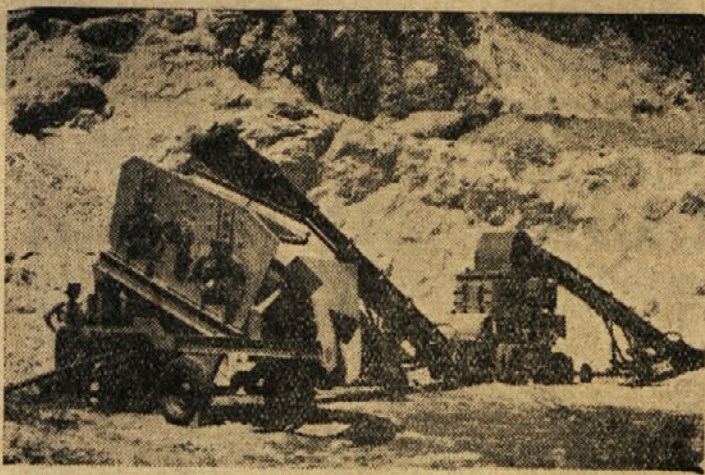

Skromni so bili prvi začetki gradnje nove tovarne, ogromno delo je bilo izvršeno. Na sliki se vidi razkopano mesto, kjer je danes nova tovarna rudarskih in ostalih strojev

Dvajset let po odkritju premoga v Trbovljah so postavili prve temelje današnji tovarni za rudarske stroje. Sprva je bila to majhna delavnica. Leta 1828 je bila zgrajena prva samostojna delavnica. Vse do prve svetovne vojne je bila delavnica majhna. Po prvi svetovni vojni pa so se iz male, skromne delavnice zgradile Osrednje delavnice v Trbovljah. V sklopu rudnika so bile Osrednje delavnice samostojen obrat, ki je lepo napredoval. Takoj po prvi svetovni vojni je delal v teh delavnicah tudi Franc Leskošek. Po drugi svetovni vojni pa je zahtevala obnova naših rudnikov stroje in še stroje. Veliko vlogo prva leta po osvoboditvi so opravile Osrednje delavnice, ki so se l. 1947 preimenovala v Centralne rudarske delavnice. L. 1948 je

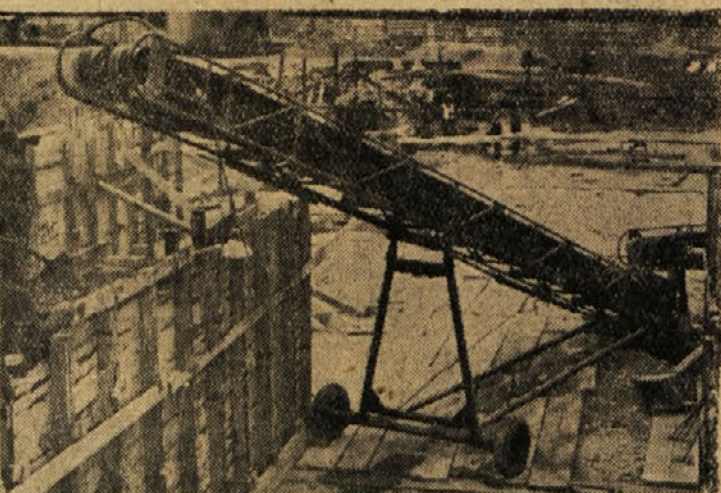
Nova tovarna, ponos kolektiva Strojne tovarne, pa tudi Trbovelj. — V ozadju rudarska kolonija

Droblilni in sejalni agregat, prevoznik, za drobljenje in sejanje, kompleten, je namenjen predvsem v gradbeništvu za pripravo sortiranega drobljenca. (Proizvod Strojne tovarne Trbovlje)

jitev CRD, od 1. januarja 1949 pa je obrat CRD postal samostojno podjetje. Zahteve po strojih, posebno po rudarskih, so bile vedno večje, zlasti še v času znane blokade od leta 1948 do 1953, ko smo se naslonili predvsem na lastne sile. Iz Centralnih rudarskih delavnic do današnje moderne tovarne rudarskih strojev nas loči kratko razdobje, toda uspeli so.

Pričelo se je z gradnjo nove tovarne; prva etapa izgradnje nove tovarne se je zaključila leta 1953. Veliko montažno dvorano so pričeli graditi junija 1952 ter jo končali leta 1954. Vzporedno z gradnjo velike montažne hale so gradili tudi upravno poslopje ter vse ostale pripadajoče objekte, kot remontni oddelek, skladišče težkih profilov, most pred upravo, podporni zid, trafopostajo,

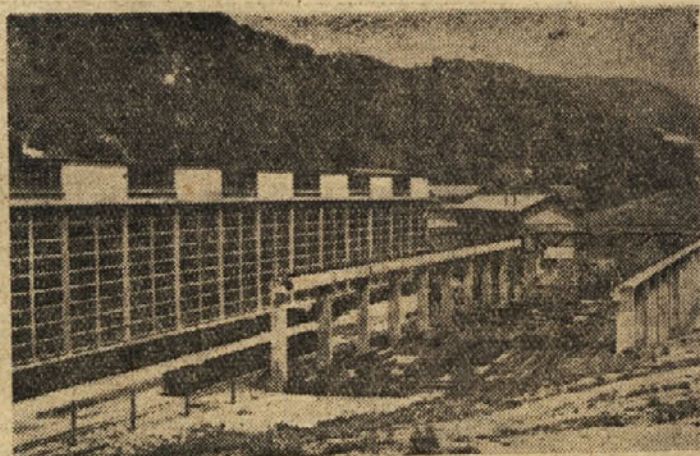

Gumijasti transporter za donosanje materiala, prav tako pa tudi za odnašanje. Zelo praktičen izdelek, ki se uporablja pri velikih gradbiščih in podobnih delih

skladišče tehničnega materiala in še vrsto drugih manjših del. Tovarna danes še ni dograjena v celoti, vendar pa bodo dela še nadaljevali.

V glavnem tovarna izdeluje stroje za premogovnike. Samo v letu 1955 so zaključili naslednja večja dela:

Dvižne mize in opremo za valjarno Železarnice Jesenice, transportne naprave za Železarno Store, mostne žerjave za Jugohrom Skopje, transportne naprave za Vulkan Reka, izvozni stroj in transportne naprave za Cementarno Beočin, drobilno napravo za Solin-Majdan, deponijo premoga za Tovarno rotacijskega papirja Videm-Krško, »Distl-Susky« grebač premoga, elevator za Elektro projekt Sarajevo oziroma za Termoelektrarno Kakanj, mostno dvigalo za Atomski inštitut R. Boškovič, transportne naprave za Termoelektrarno Soštanj, kompletno opremo za mokro separacijo Pičan, kompletno strojno opremo za skipovsko polnišče, drobilno in sejalno napravo ter jamske trakove za rudnik Velenje, transportne naprave za Sisak-Vlečera za tovarno vijakov Knin, dele transportnih naprav za Cementarno Trbovlje. Vsi navedeni objekti so bili kljub raznim težavam zgotovljeni in dobavljeni. Tovarna pa je opravljala v letu 1955 montažo vseh naprav v Tovarni rotacijskega

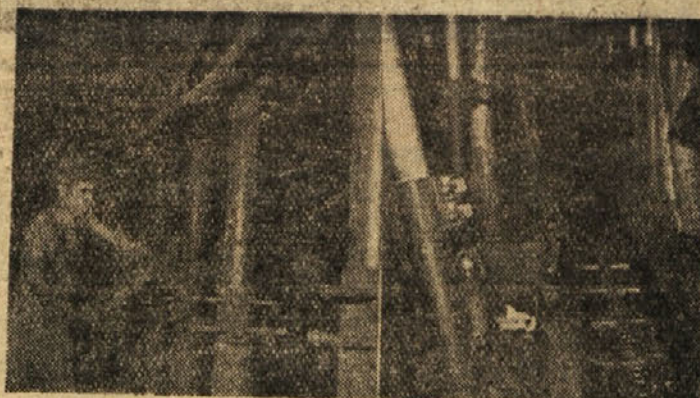
Pogled na del montažne hale

je tudi ključ njihovega uspeha. In to IZ MALE — VELIKA TOVARNA RUDARSKIH STROJEV.

In na kar je še dati poseben poudarek: z domačo izdelavo oprem po rudnikih in ostalih podjetjih so prihranjene naši državi dragocene devize. Z dokončno izgradnjo pa bo ta tovarna lahko zaposlila še nove kadre in s tem dajala zaslužka novim in novim mladim kadrom, ki jih je v Zasavju dovolj.

Grabuljasti transporter v jami, na katerem se pomikajo tone in tone črnega zlata

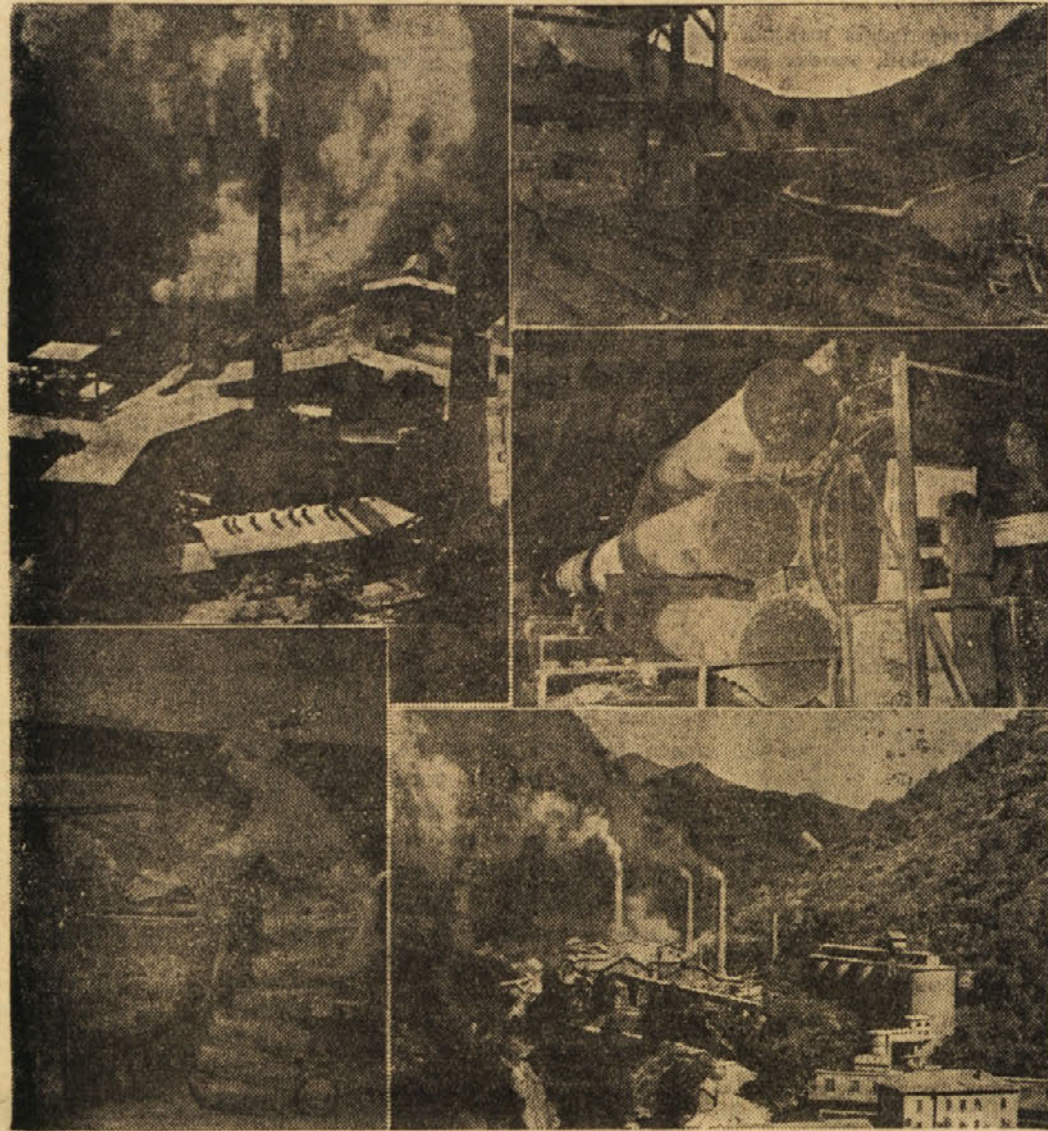
Železne stojke se proizvajajo v veliki meri v Strojni tovarni v Trbovljah ter so dragocen produkt, še posebej pa zato, ker bo s tem storjen velik korak v prihrankih na lesu. Do sedaj so bile v delu Schwarzove jamske cevne stojke, ki pa so zaradi materiala precej drage (cevi in zatvorni obroči). V načrtu je izdelava domačih stojk; izdelani so že prototipi — poskusi pa so še v teku. Z uvajanjem železnih stojk po naših rudnikih bodo slovenski rudarji, pa tudi po ostalih rudnikih Jugoslavije prihranili na tisoče in tisoče kubikov lesa, ki ga bomo lahko koristno porabili drugje. S še večjo mehanizacijo rudnikov pa bomo na drugi strani povečali proizvodnjo ter olajšali delo našim rudarjem. Strojna tovarna v Trbovljah se je pa v svoji proizvodnji specializirala predvsem na proizvodnjo rudarskih strojev in se zato upravičeno imenuje tovarna rudarskih strojev

Strojna tovarna Trbovlje je s svojimi proizvodi znana širom po državi in tudi že izven naših meja. V letošnjem letu je sodelovala na več razstavah ter dosegla velik uspeh pri ponovnih naročilih. — Slika prikazuje razstaveni prostor na jesenskem mednarodnem velesejmu v Zagrebu

CEMENTARNA

proizvaja priznani trboveljski Portland cement najboljše kakovosti

TRBOVLJE

Ze 80 let izdeluje trboveljska cementarna sivo zlato — cement — za naša gradbišča. Ne samo doma, tudi izven meja naše države zahtevajo danes odlični trboveljski cement. Ta sloves je zahvaliti sposobnemu strokovnemu kadru, s katerim razpolaga podjetje, in dobremu materialu. Ob teh pogojih je tovarni z znanjem njenega kolektiva uspelo doseči kvaliteten cement, ki mu ga ni enakega. Prvovrstni trboveljski Portland cement zahtevajo povsod, saj je tudi res najboljši.

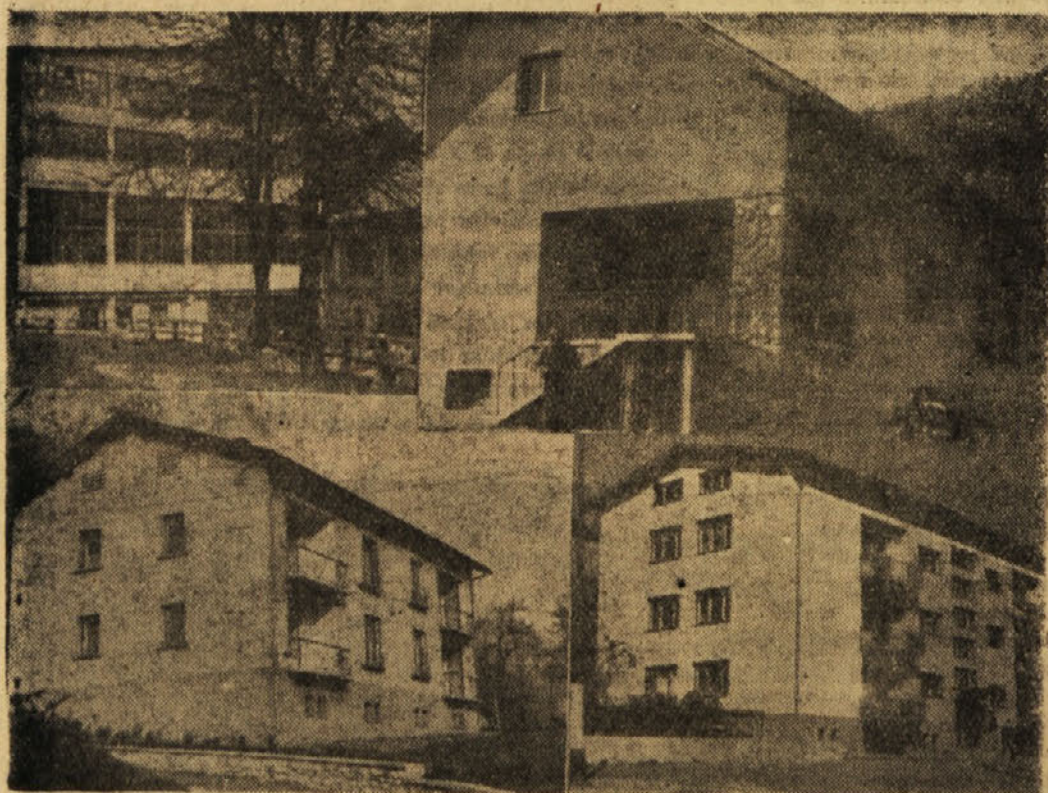

Trboveljska Cementarna proizvaja že sedaj dnevno preko 300 ton cementa. Če pa se ji bo uresničila zamisel rekonstrukcije njenih strojnih in ostalih naprav, bo produkcija te tovarne narasla na preko 500 ton cementa dnevno. Obnovitev tovarne je prepotrebna, saj je cementa treba vedno več. Surovinska baza cementarne je tako velika, da vprašanja rentabilnosti obnove tovarne ni treba postavljati.

KOLEKTIV CEMENTARNE TRBOVLJE SE PO TEJ POTI ISKRENO ZAHVALJUJE VSEM SVOJIM ODJEMALCEM TER JIM ZELI V BODOCEM POSLOVNEM LETU NOVIH USPEHOV V IZGRADNJI SOCIALIZMA.

SGP „Zasavje“ - Trbovlje

opravlja vse visoke in nizke gradnje vseh vrst

Na slikah od leve proti desni: ureditev nove hale v Steklarni Hrastnik, nova šola na Mlinšah, stanovanjski četvorček v Hrastniku in 12: družinska hiša v Trbovljah

Vsa dela opravlja v zadovoljstvo investitorjev — solidno in po najnižjih cenah

Za naročila se priporoča kolektiv

Avtotrgovina Videm-Krško

VAM NUDI
VSE VRSTE
AVTOMATERIALA,
DVOKOLESA, MOTORNA
KOLESA
IN DRUG POTREBEN
MATERIAL.
CENE NIZKE IN SOLIDNE

Trgovinska zbornica za okraj Trbovlje

Z VSEMI SVOJIMI CLANI V OBCINAH ZAGORJE, VIDEM-KRŠKO, TRBOVLJE, RADECE, SENOV, SEVNICA, HRSTNIK IN BREZICE čestita vsemu svojemu članstvu k doseženim uspehom in želi v bodočem letu 1957 še mnogo nadaljnjih uspehov na področju trgovine

„Grosist“

IRGOVSKO PODJETJE
NA VELIKO
Videm-Krško
IMA VEDNO V ZALOGI
VSE ARTIKLE SIROKE
POTROŠNJE NAJBOLJSE
KAKOVOSTI
PO NAJNIZJIM
DNEVNIM CENAM.
SVOJIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM SE
TOPLO PRIPOROČAMO!

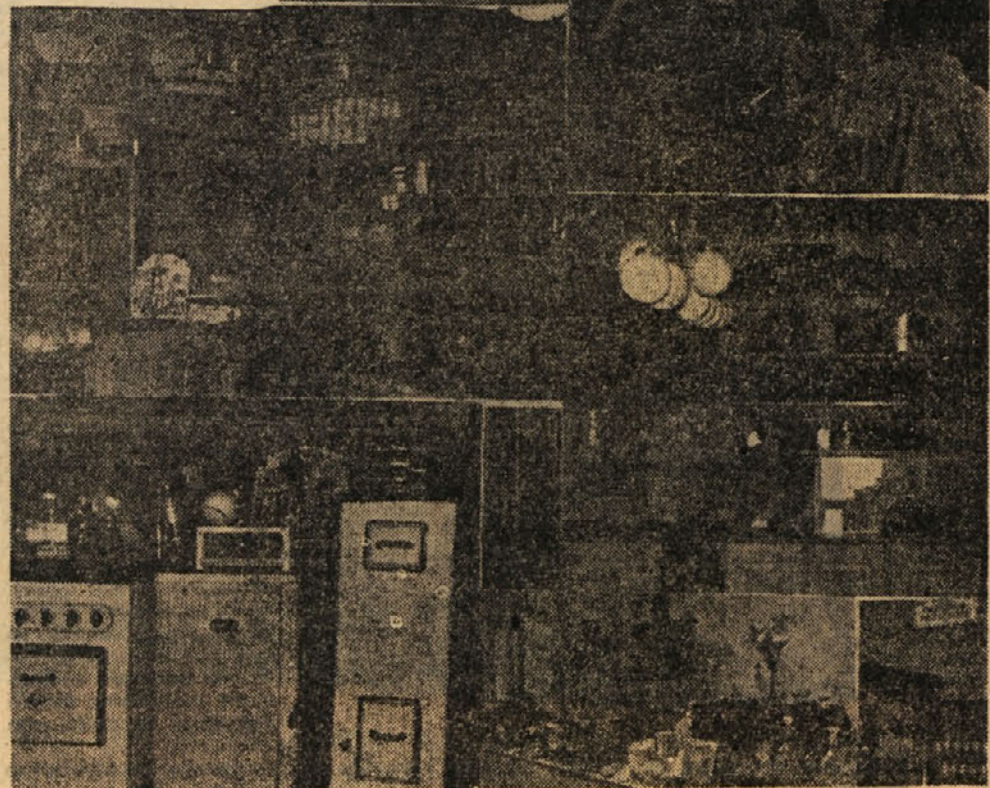
Trgovsko podjetje „ŽELEZNINA“ Trbovlje

vam nudi v svojih
poslovalnicah

„Železnina“, (pri
Germu),

v trg. poslovalnici
(pri Mahkovcu),

„Avtomaterial“
(pri Tavselu)

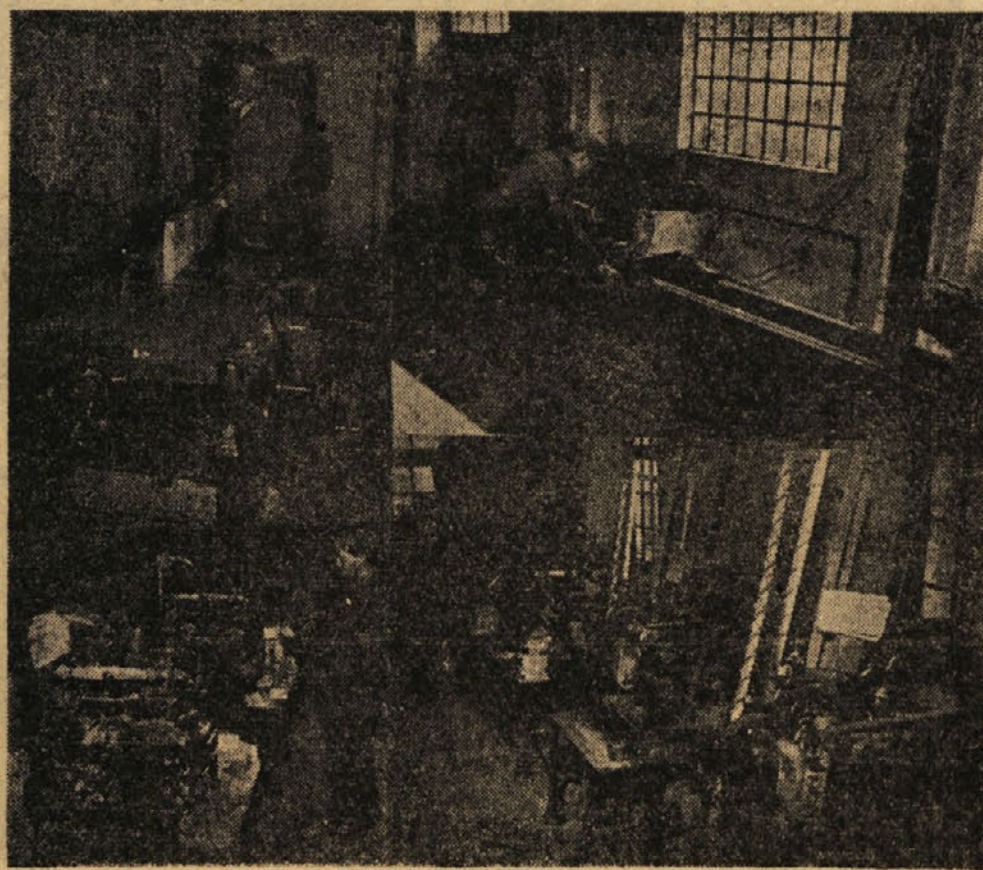
Nudi vse, kar potrebujete za gradnjo in za ureditev stanovanj — vse vrste gospodinjskih predmetov, domačih in uvoženih, barve, lak-firnež, terpenin, razna olja, šipe, steklo, porcelan, keramiko, emajlirano posodo, vse vrste štedilnikov od navadnih do električnih, domače in uvožene keramične ploščice, kom-

pletne kopalnice, vse vrste železnine, gradbeni material, kurivo (premog, drva), avtomaterial, vse vrste delov za motorna kolesa in avtomobile, pnevmatike, motorna kolesa in podobno — skratka vse, kar praktično človek potrebuje. Vse to dobite v naših trgovinah. — Bogata izbira — postrežba solidna.

Trgovsko podjetje „ŽELEZNINA“ - Trbovlje

»PETA«

TOVARNA LESENIH PET - RADEČE

Lep napredek med našimi podjetji zaznamuje tudi Tovarna lesenih pet, »Peta« v Radečah. Ze pred vojno je tovarna izdelovala lesene pete v Radečah, toda proizvodnja se je res razmahnila šele po osvoboditvi. Največji napredek in uspeh je podjetje doseglo v zadnjih štirih letih in pa lani. V poslednjih letih se je proizvodnja tovarne povečala za preko 200 %.

Glavni izdelek tovarne so lesene pete vseh vrst in modelov. V načrtu pa je še več, letošnjem letu je nujno potrebna gradnja in sicer predelava vseh lesenih odpadkov v

razne izdelke. Posebnost tovarne je izdelava »Lignolita«, specialne mase za tla. Te gmote pa tovarna ne izdeluje doma, pač pa na samem kraju porabe, na raznih stavbah po vsej državi. Gmota »Lignolit« se izdeluje iz žagovine in s posebnimi kemičnimi primesmi.

»Lignolit« se proizvaja že tri leta in je zelo praktičen; kolektiv ne more zadovoljiti vseh potreb po vsej državi. — Glavni smoter podjetja poleg rekonstrukcije tovarne v nove sušilnice.

„Izolit“ plošče - glavni proizvod

Industrije, gradbenega materiala Radeče - Zidani most

Iz malih, skromnih začetkov se je razvila danes velika industrija gradbenega materiala v Radečah in Zidanem mostu. V Zidanem mostu izdeluje podjetje cement, v Radečah pa so glavni proizvod »Izolit« plošče, ki se prav praktično uporabljajo pri gradnjah.

Lansko leto je imelo podjetje v prvih mesecih velike težave, ker je nastal zastoj v

naročilih. Ko pa se je spet odprla gradbena sezona, je podjetje spet komaj sproti izvrševalo došla naročila od vsepovsod.

»Izolit« plošče so v času gradbene sezone zelo iskan izdelek te industrije.

Kolektiv podjetja se po tej poti zahvaljuje vsem svojim poslovnim prijateljem in jim želi v novem letu 1957 še mnogo uspehov.

TOVARNA RADEČE

dokumentnega in kartnega papirja

V idilični dolini Sopot obratuje že več ko 200 let radeška tovarna dokumentnega in kartnega papirja. Njeni izdelki so že od nekdaj znani širom po Jugoslaviji, velik sloves pa so si pridobili še posebno v zadnjem desetletju.

Kolektiv je po zmagi nad okupatorjem krepko zavihal rokave in začel veliko borbo za socializem, za novo državo. Od takrat so v tovarni nenehno skrbeli za povečanje proizvodnje in si prizadevali, za tem, da bi začeli izdelovati čim več novih predmetov — in v tem tudi uspeli.

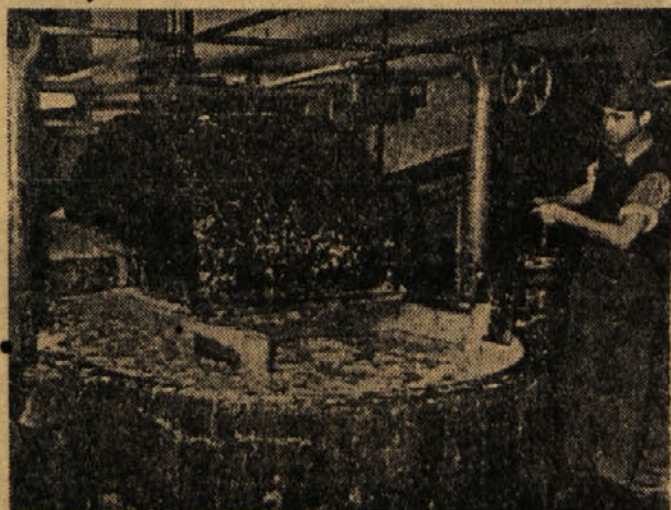
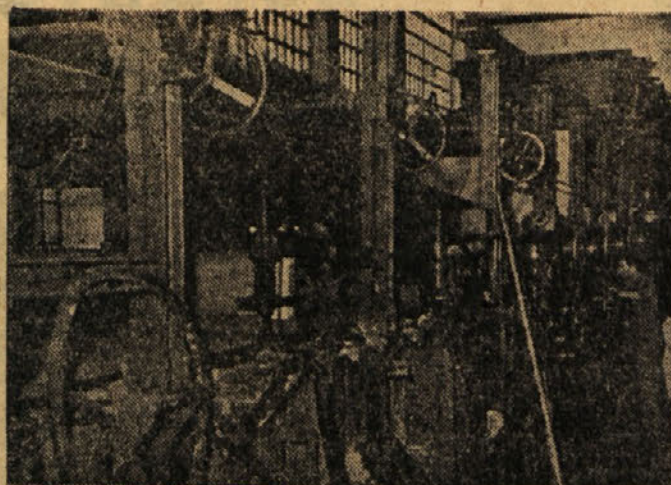
Iz strojev je prišel fotografski papir, heliografski, tehnični (kopirni) papir, teleprinter papir in pouers karton za stroje.

Z vsemi temi izdelki je podjetje prihranilo naši domovini dragocene devize, saj je dotlej te potrebne predmete morala izključno uvažati.

Vodstvo podjetja in ves delovni kolektiv pa s tem še nista zadovoljna. Se naprej si prizadevata uvesti v proizvodnjo čim več novih vrst papirja, tako da bi bila naša država čim manj navezana na tovrstni uvoz.

Člani kolektiva radeške papirnice se danes po osmerurnem delu v tovarni izživljajo v lastni gledališki družini, TVD »Partizan« v industrijskem gasilskem društvu itd.

Omenimo naj še, da v podjetju ni delavca ali uslužbenca, ki bi ne bil član sindikalne organizacije in da imajo tu zelo močno mladinsko organizacijo, ki je precej delavna.

BOHOR“ podjetje za promet in predelavo lesa v SEVNICI

ZAGARSKI OBRAT v Sevnici je med najstarejšimi v Sloveniji. Njegov predhodnik je bila stara žaga na Planini pri Sevnici, ki je leta 1906 do tal pogorela. Ta požar je dal ugodno priložnost za premestitev na sedanje mesto.

Ta obrat je med prvimi pričel predelovati bukovino v rezan les.

Podjetje »Bohor« opravlja danes važno nalogo posredovanja lesa s privatnega sektorja in odkupuje hlodovino za lastno predelavo ter ostale sortimente izključno preko kmetijskih zadrug.

Navzlic izredno slabim delovnim pogojem se proizvajajo količinsko in kvaliteto viša. V zadnjih desetih letih so bili v podjetju doseženi precejšnji uspehi. Trenutno je zaposlenih okrog 200 ljudi in odpade zaradi izrabljenosti strojev na vsakega zaposlenega komaj za okrog 90 tisoč dinarjev osnovnih sredstev.

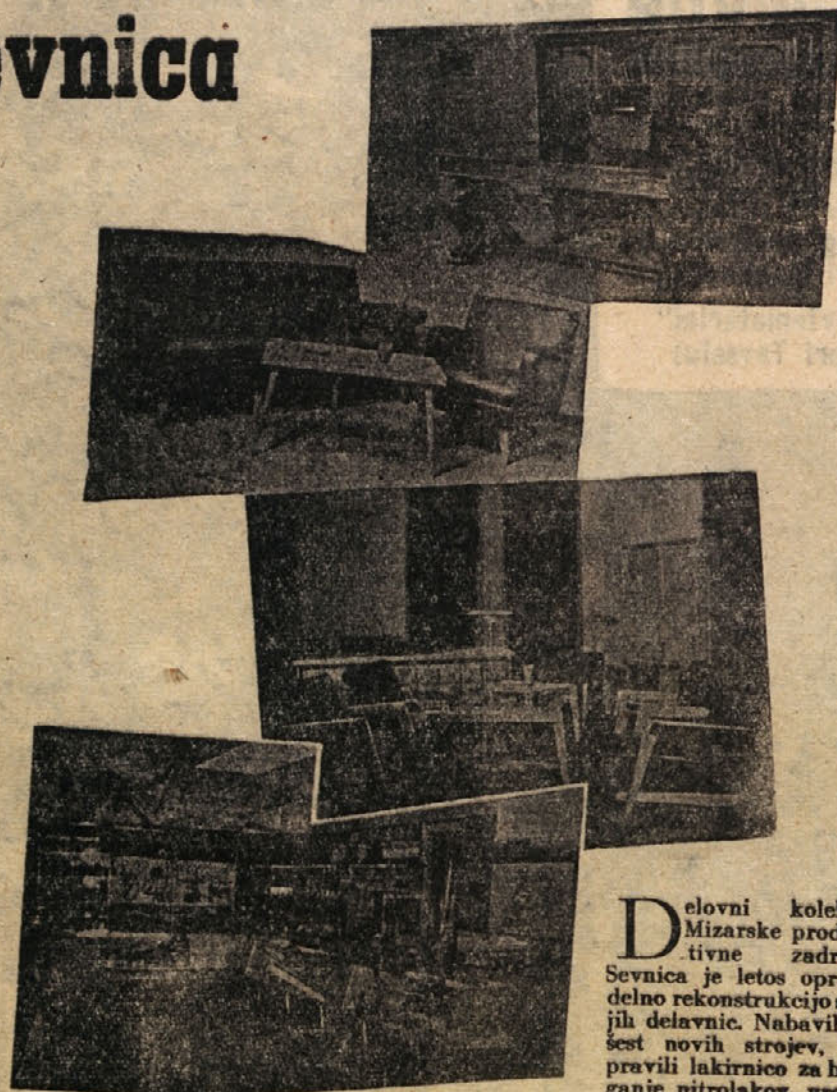
Imenovano podjetje je izdelalo analizo

škoda, ki nastaja s tem, da so stroji do- celu dotrajali, saj so stari 50 let, razen tega pa so bili že dvakrat v ognju.

Z novimi primarnimi stroji bi pod- jetje prihranilo samo pri rezanju 381 m³ lesa. Vrednost rezanega lesa je na sve- tovnem trgu tako visoka, da bi lahko s polovično vrednostjo le-tega nakupili no- ve primarne stroje.

Osnovni problem podjetja je rekon- struirati žagarski obrat, preskrbeti nove primarne stroje, furnirski nož, ker je okolica polna žlahtnih listavcev, furnir pa iskan proizvod na domačem in tujem trgu. Nadalje je nujno treba urediti skladišča, notranji transport, zgraditi nove parilnice, sušilne lope, bazen za konser- viranje bukovine, brusilnico, urediti osnovne sanitarne naprave in skupno z ostalimi lesno-industrijskimi podjetji v Sevnici rešiti vprašanje izkoriščanja les- nih odpadkov, saj se gnota le-teh kon- centrira v Sevnici.

Mizarska produktivna zadruga Sevnica

Delovni kolektiv Mizarske produk- tivne zadruge Sevnica je letos opravil delno rekonstrukcijo svojih delavnic. Nabavili so šest novih strojev, na- pravili lakirnico za briz- ganje nitrolakov, uredili dvorano za razne seje itd.

V mesecu decembra je uprava zadruge priredila tečaj mizarjev za strokovno risanje.

V prihodnjih letih nameravajo v omenjeni zadrugi popolnoma rekonstruirati vse strojne delavnice, kjer bodo vdelane naprave za odstranjevanje prahu. Nadalje bodo uredili še sušilnico, ki je neobhodno potrebna, skladišče za pomožni material ter skladišče za gotove izdelke.

Naročil imajo vedno dovolj za domači in inozemski trg, kar je razumljivo, kajti izdelki Mizarske produktivne zadruge Sevnica so nadvse solidni in kvalitetni

„Jugotanim“ Sevnica

TOVARNA »JUGOTANIN« v Sevnici izdeluje kostanjeve in hrastove tanin- ske ekstrakte, s katerimi oskrbuje usnjarsko industrijo v vsej Jugoslaviji. Taninskih ekstraktov morda mnogi niti ne poznajo, ker se zanje niso posebej zanimali, zato pa so toliko bolj poznani usnarjem, ker so za izdelavo usnja prav gotovo enako važni kakor same surove kože. Se posebej pa so poznani taninski ekstrakti z znamko »Jugotanim«, kajti ta znak na vreči je usnarja zanesljivo jamstvo, da ima na razpolago najboljšo surovino, iz katere bo pri pravilni uporabi lahko izdelal usnje, ki bo prineslo sloves njegovi tovarni, potrošnikom pa zadovoljstvo pri kvalitetni obutvi.

Tovarna »Jugotanim« v Sevnici je morala premagati doslej že veliko težav, ker kvaliteten surovini — kostanjevega in hrastovega taninskega lesa — vedno bolj primanjkuje. Kljub temu, da je tovarna morala uporabiti tudi slabše vrste suro- vine, je s posebnimi postopki in največjo pazljivostjo uspešno obdržati kvaliteto svojih proizvodov na isti višini ter celo uvesti nove tipe ekstraktov za specialne namene. Ta trud kolektiva pa je bil doslej še vedno poplačan z dobrim ekonom- skim učinkom tovarne in laskavimi priznanji domačih in tujih kupcev

Kopitarne Sevnica

KOLEKTIV KOPITARNE se je vsa zadnja leta boril z različnimi težavami. Z velikim naporom je bil v letošnjem letu v mesecu juniju dokončno zgrajen eden izmed najmodernejših obratov te vrste v naši državi. — V novem obratu dela preko 60 ljudi v dveh izmenah. Prostori so svetli, zračni in parketirani, kar je v živem nasprotju z ostalimi obrati v podjetju. Na desnem koncu novega obrata so moderno urejeni sanitarni prostori za vse podjetje.

Največji stroj v novem obratu je avtomat za pete, ki proizvaja do 1000 parov pet v osmih urah. Na kopirnem stroju pa napravijo v istem času le 80 parov pet. Letos so v Kopitarni proslavili 70-letnico svojega obstoja. Po sedemdesetih letih so končno prišli do prepotrebnihih higienskih prostorov, v katerih se delavci lahko po delu pošteno okopajo.

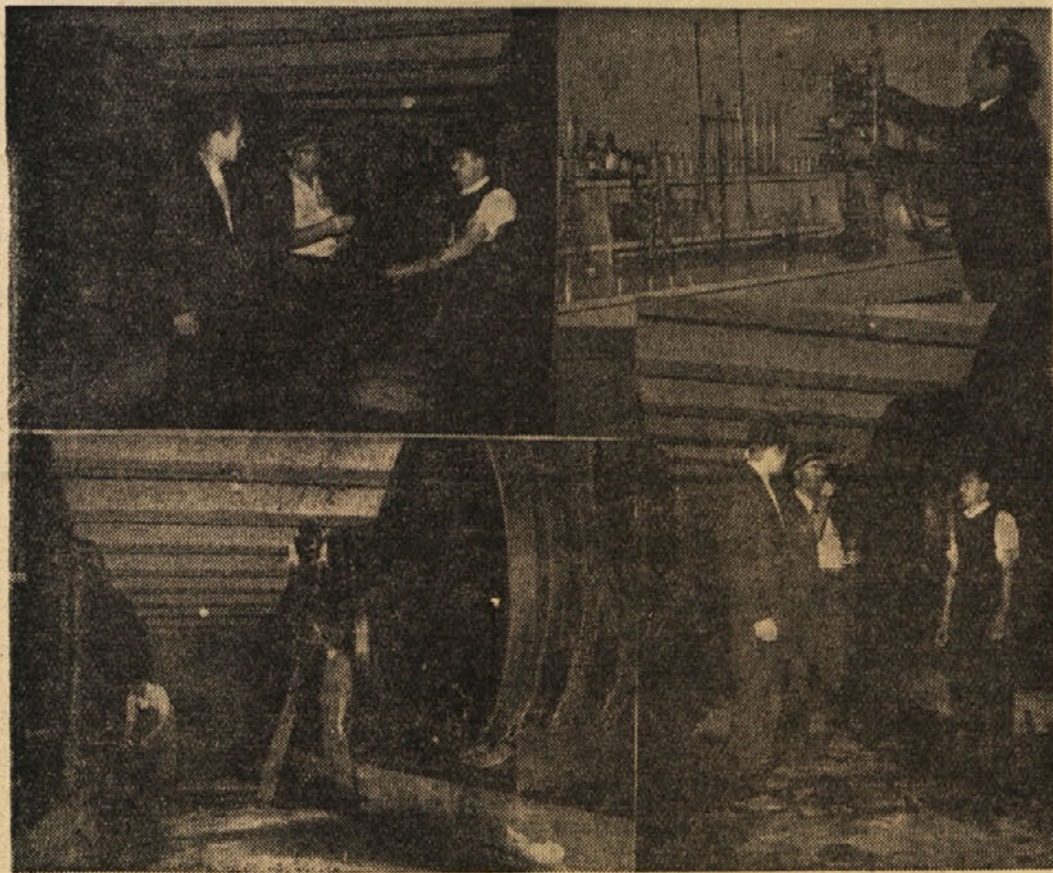
Proizvodnja pet se je že v letošnjem letu dvignila za 100 odstotkov. Prihodnje leto pričakujejo še nadaljnje zvišanje proizvodnje.

Pričakujejo, da bodo tudi pete izvažali v večjih količinah, ker so si zagotovili zadostne količine rezanega lesa prav za proizvodnjo pet.

»Vinarska«

BREZINA - BREŽICE

KUPUJE OD VINOGRADNIKOV NA OBMOČJU BIZELJSKEGA PODROČJA SORTNA VINA TER NA PODROČJU DOLENJSKIH GORIC (GADOVA PEČ) ZNANI IN ISKANI DOLEJSKI CVICEK TER NUDI TE PRIDELKE VSEM GOSTINSKIM OBRATOM V SLOVENIJI PO KONKURENČNIH CENAH. — GOSTINCI POIZKUSITE NAŠA VINA! PODJETJE JE OBRAT GPZ VIDEM-KRŠKO

Splošna obrt. kovinarska zadruga Videm-Krško

Iz majhnega je začelo to podjetje, toda danes dela njegov kolektiv že v serijski proizvodnji. Iz leta v leto zvišuje zadruga svojo proizvodnjo. Zadruga je kot uslužnostno podjetje opravljala do sedaj večja dela za tovarno rotacijskega papirja in dela za novogradnje. Lansko leto je podjetje preusmerilo način svojega dela, tako da je pričelo s serijsko proizvodnjo. Poleg rentabilnosti je kolektivu ta način dela narekovala tudi potreba, kajti naročil je toliko, da je težko vsem ustreči. Lansko leto so v tem podjetju izdelali tudi

dve veliki svetilki za kitajski paviljon na Zagrebskem velesejmu. Za ladjedelnico 3. maj na Reki je zadruga izvršila večja naročila. Prav tako opravlja podjetje razne remonte. Zadruga je delala tudi pri Hidroelektrarni Mavrovo, večja dela pa ima nadalje v teku v Bosni. Se in še je novih stvari v Splošni obrtni kovinski zadrugi v Vidmu-Krškem. Ta mali kolektiv, ki je skromno začel, je z veliko voljo v svojem prizadevanju za razcvet naše socialistične domovine uspel.

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE

„POSAVJE“

BREŽICE

Zadružno trgovsko podjetje »Posavjec« v Brežicah s svojimi poslovnimi enotami v Brežicah, Sevnici, Krškem in Impolci opravlja važno in odgovorno nalogo v odkupovanju in prodajanju vseh vrst poljskih in ostalih pridelkov. Posebno velikega pomena je dodelava in oplemenitenje za izvoz pripravljenega blaga.

Podjetje deluje že dobra štiri leta in se je iz prvotno majhnega podjetja razvilo v veliko gospodarsko enoto, ki z uspehom opravlja izredno odgovorne naloge, ki jih narekujejo tržišča, zlasti v tujini.

Nad 75 % vsega prometa podjetja se nanaša na izvoz. To je okrog 50 % vrednosti vsega izvoza iz Posavja. Za izvoz prihajajo v prvi vrsti v poštev: polži, suho sadje, suhi hren, česen, gobe, raki, žabe in podobno.

Z vztrajnostjo in elanom je podjetje na te-

renu usposobilo razne naprave, ki omogočajo izboljšanje izvoza in sploh odkupa in prodaje.

Podjetje je svoje dragocene izkušnje znalo s pridom uporabiti v svojem delovanju ter so zato uspehi tega važnega združnega podjetja še toliko bolj pomembni v našem gospodarskem razvoju.

Tovarna čokolade in likerjev

Brestanica

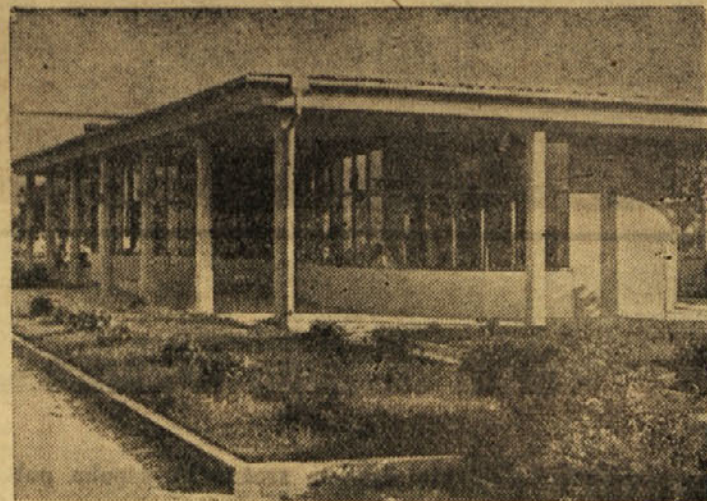
vam nudi vse vrste kvalitetnih čokoladnih izdelkov in likerjev. Same dobre in sladke reči — po nizkih in solidnih cenah. — Postrežba prvovrstna in skrbna

GRADBENO PODJETJE „SAVA“

Videm-Krško

Gradbeno podjetje »Sava« v Vidmu-Krškem, ki je sodelovalo pri gradnji nove Roto tovarne, je zavzelo zadnja leta precejšen razmah. Gradbena dela ne prevzema le v domačem kraju, temveč tudi v bližnji okolici. Pravkar gradi to podjetje filtrske naprave v Roto tovarni za oskrbo z vodo, nadalje stanovanjski blok za podjetje »Elektro-Krško«, stanovanjski blok za občino Sevnica in več manjših objektov.

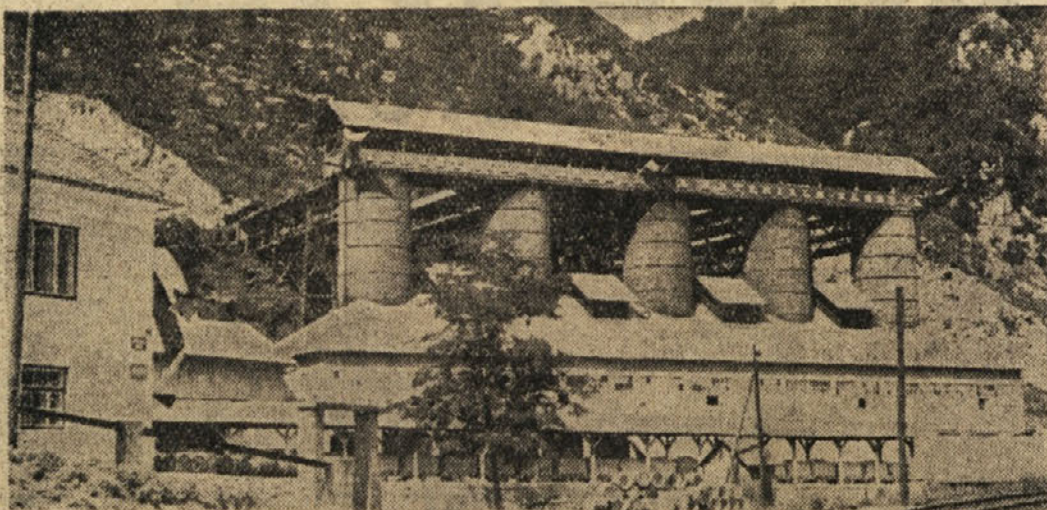
Gradbeno podjetje »Sava« sprejema vsa v gradbeno stroko spadajoča dela, v sestavu podjetja pa deluje še cementinarski obrat, ki izdeluje Betonske cevi, strešno opeko, betonska okna, korita itd.

Kantina v Tovarni celuloze in rotacijskega papirja, Videm-Krško, ki jo je gradilo gradbeno podjetje »Sava« Videm-Krško

Industrija gradbenega materiala Zagorje

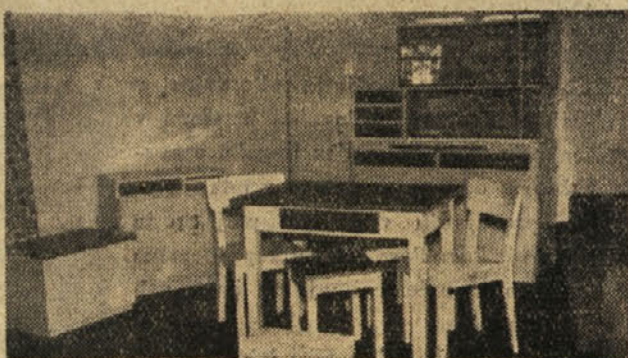
Ni dvoma, da so ZAGORSKE APNENICE važen čimtelj v krajevnem in širšem gospodarstvu, saj zaposlujejo precej delovnih ljudi. Znano je, da so APNENICE v ZAGORJU eno izmed največjih tovrstnih podjetij v Jugoslaviji in da je njihovo apno znano širom po državi. Sedaj bo v podjetju kmalu dograjena še ena peč, s čimer bo omogočeno zagorskim aparjem izdelati še več te dragocene surovine za našo gradbeno industrijo. Letošnji proizvodni plan bodo zagorske Apnenice v celoti izpolnile, čeprav so imeli v teku letošnjega leta nemalo težav, zlasti zaradi pomanjkanja električne energije in železniških vagonov. Kolektiv Apnenic v Zagorju čestita vsem delovnim ljudem ob prazniku NOVEGA LETA in jim želi tudi v letu 1957 veliko delovnih uspehov za izgradnjo socialistične domovine.

Ce hočete imeti poceni in solidno izdelano POHISTVO, potem stopite do

LESNO-INDUSTRIJSKEGA PODJETJA V ZAGORJU

Tamkajšnji kolektiv vam bo izdelal pohištvo po vašem okusu in po vaših željah. — Pridite in prepričajte se! — Ob tej priliki želi kolektiv vsem delovnim ljudem obilo uspehov v letu 1957!

CEMENT-OPEKA LJUBJANA

trgovsko podjetje z gradbenim materialom na debelo in drobno LJUBLJANA, Smarčinska cesta šte. 31 — telefon 30-140.

čestita vsem odjemalcem, dobaviteljem in delovnim kolektivom ter želi mnogo sreče in uspehov v letu 1957! Poslužujte se naših uslug, ugodnih cen in solidne postrežbe!

Državni obrtni mojster Maks Skrinjar v Zagorju

izdeluje vse vrste pohištva in drugo leseno opremo hitro, solidno in poceni. Prepričajte se in obiščite naše delavnice. DELOVNI KOLEKTIV podjetja želi vsem občanom, ljudskemu odboru, mestnemu komiteju ZKS, občinskemu odboru SZDL kakor tudi ostalim organizacijam, društvom in vsem delovnim ljudem ZAGORJA mnogo delovnih uspehov v novem letu 1957.

Mlin in žaga Rigonce - Dobova

želi vsem delovnim ljudem srečno in uspeha polno NOVO LETO 1957! V letu 1957 čim bomo uredili nekatera vprašanja bomo zopet redno obratovali

V POSLOVALNICAH TRGOVSKEGA PODJETJA

„IZBIRA“ v Zagorju

lahko dobite najrazličnejše blago. Podjetje je zlasti letos zelo izpolnilo izbiro in kvaliteto svojega blaga ter ga nudi potrošnikom po zmernih cenah. — Kljub tesnim prostorom je kolektiv podjetja z velikim prizadevanjem izpolnil svoj družbeni plan. Podjetje »IZBIRA« vabi vse Zagorjane, da kupujejo svoje potrebščine v njegovih poslovalnicah. Z izbiro blaga in s postrežbo boste povsem zadovoljni. — Hkrati izražlja kolektiv to priliko in čestita vsem potrošnikom k Novemu letu 1957 in jim želi obilo delovnih uspehov

KJE BOMO LETOS SILVESTROVALI?

GOSTINSKO PODJETJE

„MAJOLIKA“

TRBOVLJE

vas vabi na zaključek starega in prihod Novega leta v vseh svojih gostiščih — kjer bo prav prijetno. Na zalogi imamo raznovrstna domača vina — najboljše kvalitete. Vsem gostom in prijateljem pa želi delovni kolektiv SREČNO NOVO LETO 1957!

Strojno pletilstvo v Zagorju

čestita vsem svojim odjemalcem in drugim delovnim ljudem k Novemu letu 1957 in jim želi mnogo delovnih uspehov.

Pridite v našo prodajalno, kjer boste solidno postreženi!

Delovni kolektiv kina „Triglav“ v Zagorju

želi vsem svojim obiskovalcem srečno novo leto 1957 in se priporoča za nadaljnji obisk kino predstav. Mnogo delovnih uspehov želi v novem letu tudi vsem delovnim ljudem obč. Zagorje!

DELOVNI KOLEKTIV RUDNIKA ZAGORJE

želi vsem delovnim ljudem občine Zagorje, kakor tudi ostalim delovnim ljudem nadaljnje

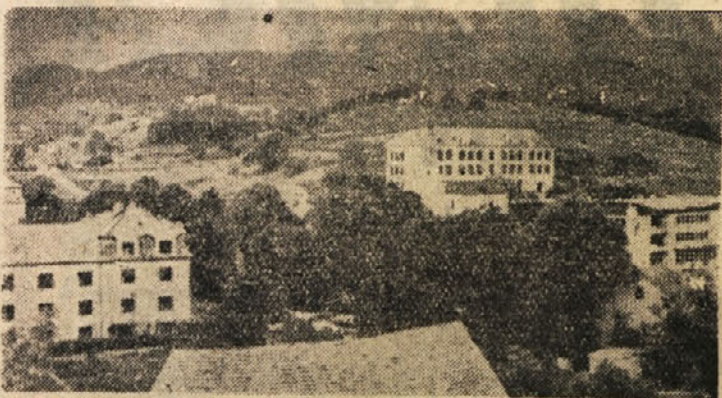
delovne uspehe v letu 1957

Kmetijska zadruga Radeče

želi vsem članom zadrugnikom in vsem delovnim ljudem SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1957!

Prodajamo in odkupujemo vse vrste kmetijskih pridelkov. — V naših poslovalnicah pa imamo vse kar potrebujejo naši zadrugniki v Radečah — Vrhovem in Jagnencih.

Občinski ljudski odbor Senovo

ZELI VSEM OBCANOM
KAKOR TUDI VSEM
DELOVNIM LJUDEM
MNOGO DELOVNIH
USPEHOV V LETU 1957

KZ BRESTANICA

ZELI ZADRUZNIKOM, KAKOR TUDI OSTALIM DELOVNIM LJUDEM
MNOGO DELOVNIH USPEHOV V NOVEM LETU 1957

GOSTILNA „POD LIPO“

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA IN GOSTILNA „NA POLJU“, VSE
V OKVIRU

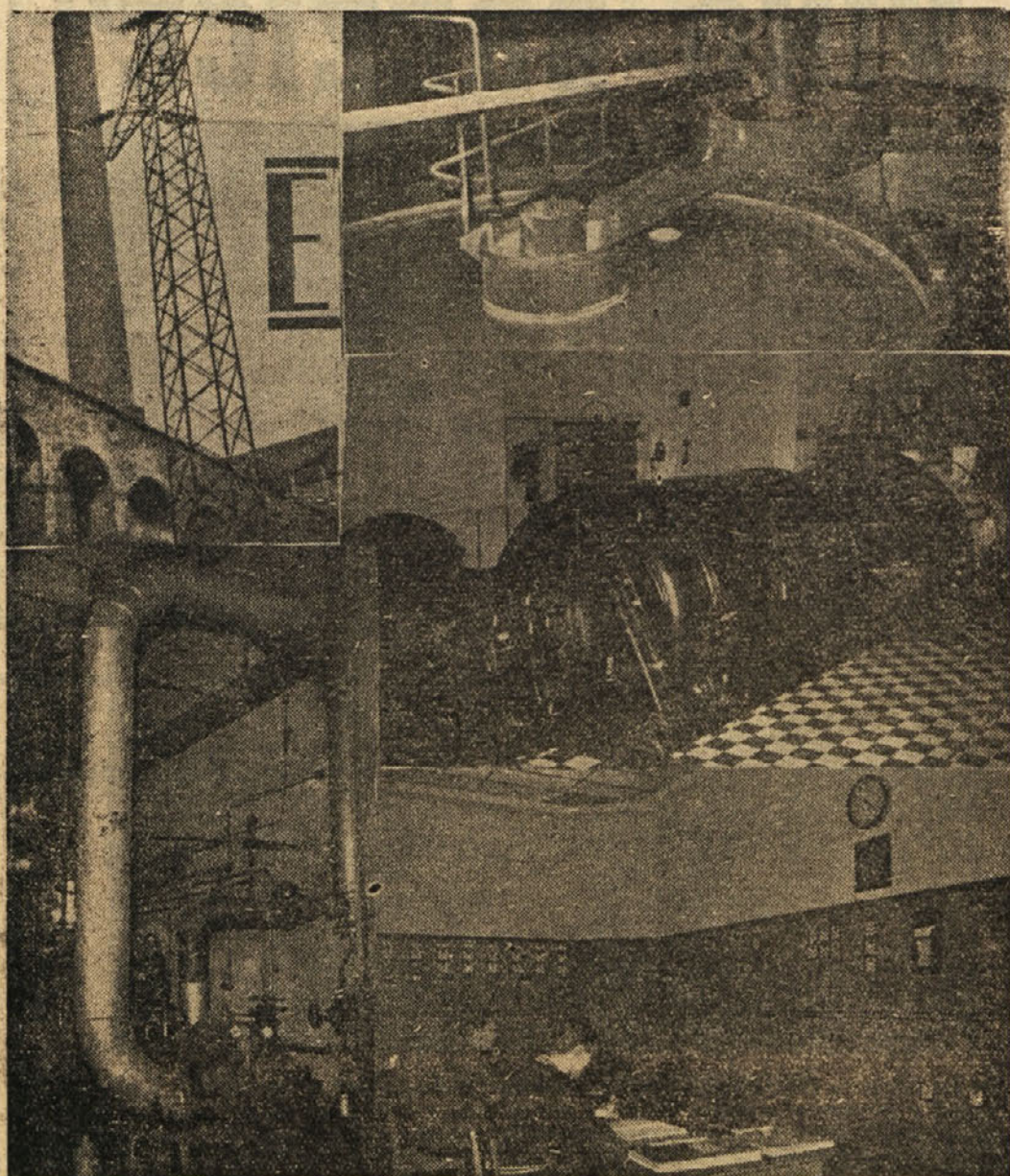
gostinskega podjetja Brestanica

ZELIJO SVOJIM GOSTOM IN OSTALIM DELOVNIM LJUDEM
SREČNO NOVO LETO 1957

Mesnica Brestanica

ZELI SVOJIM ODJEMALCEM SREČNO
IN VESELO NOVO LETO 1957

TERMoeLEKTRARNA V BRESTANICI

Ze vrsto let daje brestaniška elektrarna električni tok celotni Savski dolini spodnjega dela našega okraja.

Elektrarna je bila že zgrajena za dva agregata. Zal drugi še danes ni postavljen, čeprav je to že dolgoletna želja celotnega delovnega kolektiva.

Ni še tako dolgo, ko so v elektrarni opravili važen remont: previli so generator in izmenjali lopatice na turbini.

Toda vse kaže, da se bo dolgoletna želja kmalu izpolnila.

Naši gospodarstveniki so spoznali, da bi gradnja še enega kotla in montaža drugega

agregata stala mnogo manj kot gradnja nove elektrarne.

Zategadelj delovni kolektiv upa, da bodo načrti, ki so jih, kot so slišali, začeli že pripravljati, kmalu zagledali svet. To pa bo pomenilo nov prispevek k izboljšanju s preskrbo električnega toka te spodnjesavske doline.

Sicer pa: delovni kolektiv tega podjetja vlaga nemalo naporov v svoje delo, zavedajoč se, da je vsaka okvara na posameznih strojih ovira za gospodarstvo tega dela naše ožje domovine. In tudi zato je nujna gradnja drugega agregata, saj pri kakršni koli okvari obstane vsa elektrarna.

Ze nad poldrugo stoletje kopljejo ljudje Senovega in okolice izdatne sloje prvovrstnega premoga. Isti, ki so ga začeli, so že davno pod rušo in kdo ve, koliko desetletij bo dajal še vsakdanji kruh njihovim potomcem.

Delovni človek je imel v tem času že več gospodarjev; nihče ni bil boljši od drugega. Vsi so težili edinole za tem, da bi iz s krvjo prepojene zemlje pridobili kapital za lagodno življenje, ne ozirajoč se na tistega, ki mu je pripomogel do bogastva in brezdelja.

Tako je bilo! In tako ne bo nikdar in nikoli več! Mejniki tega početja je bil napad XIV. divizije naše osvobodilne armade na ta rudarski kraj. Onemeli so udarci krampov in brližgi lokomotiv. Orožje naših borcev je napravilo konec brezobzirnemu izkoriščanju bogastva tega dela naše ožje domovine. In vse do leta 1945 so isti ljudje, ki so poprej garali za tujca, s puško v roki pregnali stokrat prekletega tujca.

Vrnitev na rodno grudo je pomenila samo eno: krepko zavijati rokave in začeti znova.

Sledila so leta težkega ubadanja. Pod udarci rudarskih krampov se je jel širiti njihov svoboden rudnik in proti železniški postaji je odhajalo vedno več ton premoga.

Slednjič so senovski rudarji na poslopje svoje uprave napisali: ... tega dne, je senovski rudar prevzel v upravljanje svoj rudnik!

Res! Kaže, da zaloge premoga polagoma usihajo. Vendar ne povsod. Zato pa se delavski svet in vodstvo rudnika vedno bolj trudita za izboljšanje odkopnih metod, zlasti za večjo koncentracijo delovne moči.

Razveseljivo je to, da prav zadnje čase uvajajo široka čela z železnim oporjem in rušenjem. Izgleda pa, da tudi nova zapihovalna naprava v Zakovu ne bo brez haska.

Tak način odkopavanja premoga daje precej ugodnosti. Najbolj važna je vsekakor: večji prihranek jamskega lesa. In ostalo življenje senovskih rudarjev? Polagoma se spreminja ta malce od sveta odmaknjeni kraj. Novo stano-

Poldrugo stoletje rudnika pod Bohorjem

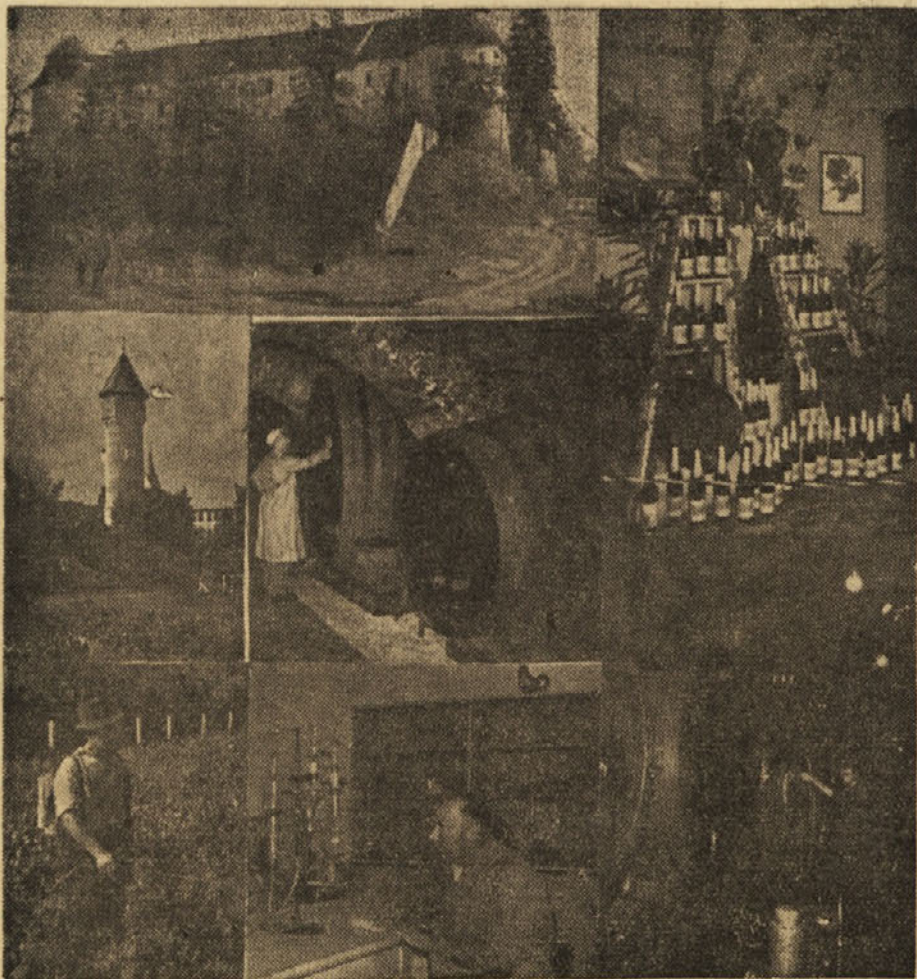
vanjsko naselje, pospešena gradnja stanovanjskih hiš za vse rudarje, delovanje družbenih organizacij in še mnogo drugih drobnih stvari, je vtisnilo in bo še vtisnilo svojevrsten pečat rudarskemu kraju pod Bohorjem. Kot se spreminja podoba vse naše domovine, tako se spreminja tudi ta košček lepe slovenske zemlje. Ni dvoma: še bo treba krepkega dela in še se bodo znojila telesa senovskih ru-

darjev! Toda počasi, zato pa tembolj zanesljivo, bo rasel tudi delež prodanih plasti premoga. V to je pač usmerjeno vse naše današnje in jutrišnje snovanje.

Pred nami je leto 1957. Zato izrabljajo to priložnost in želijo vsem svojim tovarišem v zasavskih rudnikih in vsem ostalim delovnim ljudem — kaj drugega kot: lepe delovne uspehe in obilo življenjske sreče!

10 LET IZVOZNEGA TRGOVSKEGA PODJETJA

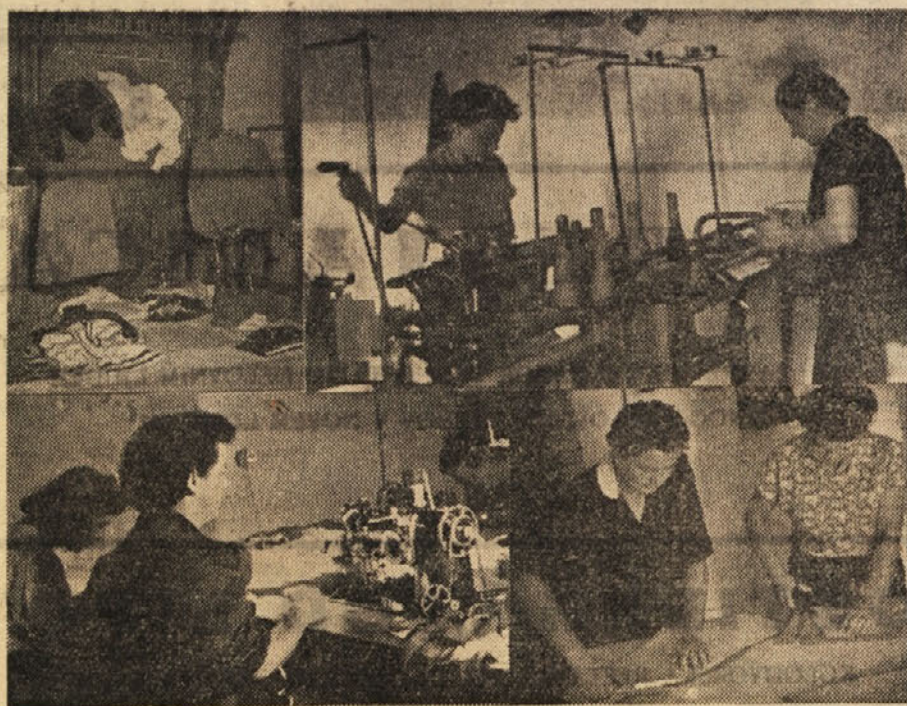
„VINO-BREŽICE“

10 let plodnega dela tega podjetja bo poteklo februarja 1957. Pred desetimi leti so začeli s skromnimi sredstvi urejevati vinsko klet v brežiškem gradu. Iz prvotnih treh vagonov vina je podjetje danes sposobno vkletiti 300 vagonov vina. Kleti so sodobno urejene, za negovanje kvalitetnih vin pa ima podjetje tudi sodobno urejen vinski laboratorij. V tem 10-letnem delovanju za prodajo in odkup znanih posavskih vin pa je podjetje »Vino-Brežice« prejel priznanje, s tem, da je dobilo registracijo za izvoz vina v inozemstvo. To je priznanje »Vino-Brežice« za 10-letno delo na področju pospeševanja vinogradništva v Posavju. Danes izvažajo »Vino-Brežice« vinske pridelke v Italijo, Avstrijo, Nemčijo, Češko in še drugam. Samo lani je izvozilo že preko 200 vagonov vina, od tega dve tretjini iz posavskega vinorodnega okoliša, ostalo pa tudi iz drugih okolišev, ker to zahtevajo kupci vina. V sodelovanju z ostalimi podjetji, kot Vinarsko zadrugo Brežina in zadrugami: Bizeljsko-Pišece, Kostanjevico, bo »Vino-Brežice« tudi v bodoče nudilo dobra domača pristna vina po najnižjih dnevni cenah.

PLETILNICA DOBOVA

Telefon šte. 1

PROIZVAJAMO:

MOSKE TELOVNIKE, MOSKE JOPICE, ŽENSKJE JOPICE, OTROŠKE GARNITURE, VOLNENE IN BOMBAŽNE. — NAŠE IZDELKE NUDIMO PO KONKURENČNIH CENAH

PLETILNICA - DOBOVA

„Ljudska potrošnja“ v Brežicah

ima v svojem sestavu pet trgovin v Brežicah, v Cerkljah ob Krki, Lenartu in Bistrici ob Sotli. Pri »Ljudski potrošnji« v Brežicah lahko dobite vse. Kar želite, to lahko kupite, in sicer vse po solidnih cenah. — Vsem svojim odjemalcem-potrošnikom in poslovnim prijateljem želi tudi v bodoče obilo uspehov in se vsem priporoča

»LJUDSKA POTROŠNJA«, BREŽICE

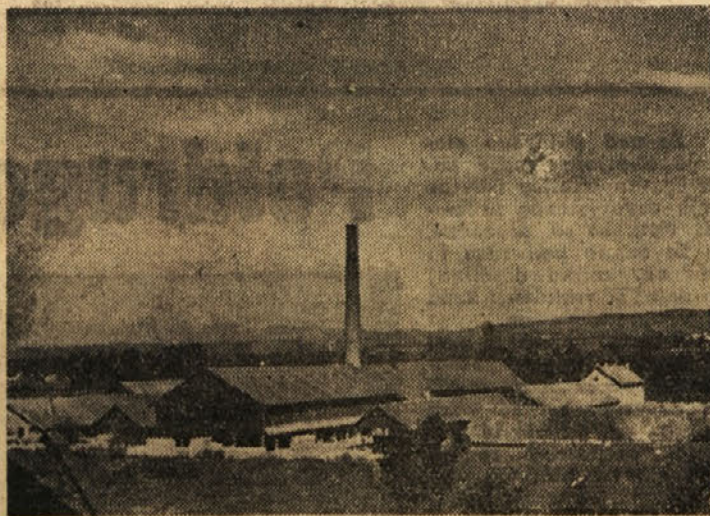
Kmeti'ska zadruga Brežice

Med najboljšimi zadrugami v okraju je Kmetijska zadruga v Brežicah, ki je s svojimi odseki in podjetji med vodilnimi gospodarskimi organizacijami v Brežicah. Zadruga deluje s štirimi dobro urejenimi trgovinami in še s posebno trgovino za reprodukcijski material. Nadalje ima zadruga svoje mesnice ter sama odkupuje živino in razprodaja meso in mesne izdelke potrošnikom. V sestavu KZ Brežice deluje tudi vzorno urejena ekonomija. Njena največja pridobitev pa je vsekakor veterinarska ambulanta. Odseki zadruga delujejo dobro.

Vsem svojim članom želi mnogo uspehov v prihodnjem letu

KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE

Opekarna Brežice

Opekarna v Brežicah-Brezini je potrebna korenite obnove. Njene naprave in stroji so že zastareli. Krožna peč

opekarne je stara že 52 let, vendar pa kljub temu izdelajo še vedno 2 in pol milijona opečnih izdelkov. Z rekonstrukcijo in obnovo bo opekarna izdelala letno 5 in pol milijona opečnih enot. Njena proizvodnja se bo tedaj povečala za 100 odstotkov, istočasno se bo preusmerila na izdelovanje žlahtnejših opečnih sortimentov (votla opeka, stropnjaki), prav tako na opeko za prenapeti beton.

Važno je, da ima opekarna potrebne surovine blizu in da je teh v zalogi za najmanj 100 let. Zato se bo rekonstrukcija opekarne izplačala, saj ji bo mogoče proizvodnjo podvojiti. Surovin je zadosti. Ugodno je tudi, da je opekarna blizu železniške postaje.

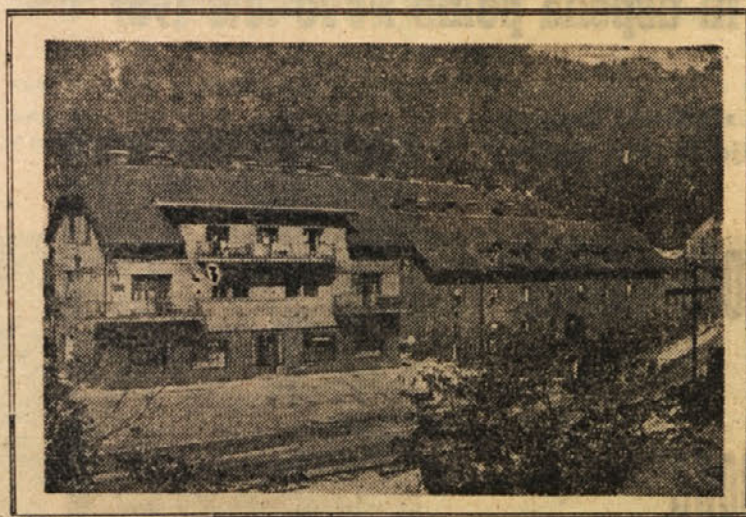
V podjetju je potrebna nova krožna peč, umetna sušilnica surove opeke in lope z zračnimi sušilnicami. Prav tako bo treba mehanizirati notranji transport. Seveda pa bo treba iz sanitarnih razlogov in zaradi požarne varnosti v podjetju urediti vodovod. Rekonstrukcija opekarne je potrebna in kar je bistveno — izplačala se bo.

GROSISTIČNO PODJETJE „KRKA“ BREŽICE

Ze 11 let posluje v Brežicah grosistično podjetje »Krka«. V tem času je podjetje svoje delovanje močno razširilo ne samo v našem okraju, temveč tudi v drugih republikah. Podjetje je znano širom po državi, dobro posluje, ima pa tudi velike težave. Na leto napravi preko 1 milijardo dinarjev prometa, vendar ne more dobiti kreditov za prepotrebna skladišča in druge prostore. Podjetje ima za to že izdelan načrt in bi posojilo, ki bi ga potrebovalo v višini 70 milijonov dinarjev, ob sedanjem prometu lahko vrnilo v 12 do 15 letih.

Trgovsko podjetje „PRESKRBA“

HRASTNIK

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI VAM
NUDI VSE, KAR POTREBUJETE!

Vsak dan novi vzorci odlične
kvalitete — solidna izbira — dobra po-
strežba — velika zaloga — vse vrste kon-
fekcije — moško in žensko blago vseh vrst
— moško in žensko perilo — nogavice —
prešite odeje — navadne, bombažne in vol-
nene — vse vrste galanterije in špecerije —
za vsakega nekaj!

VSEM NAŠIM DOSEDANJIM IN NOVIM STRANKAM MNOGO SREČE V LETU 1957!

Delovni kolektivi podjetij — Trgovina, Gostilna in Parna pekarna

„Potrošnik“ - Hrastnik

nasledniki Konzumnega društva rudarjev (Delavski dom), ki je bilo ustanovljeno leta 1903, najstarejšega socialističnega trgovskega podjetja v Hrastniku, se dan za dnem trudijo, da bi kar najbolj zadovoljili vse svoje številne potrošnike in goste s kulturno postrežbo in nizkimi cenami. Vedno in ob vsakem času jim nudijo bogato izbiro, tako

- * manufakturnega kakor
- * špecerijskega blaga, posode, železnine
- * gradbenega materiala in tudi vse vrste
- * najboljših pijač in jedač ter vedno svežega
- * kruha in peciva

Delovni kolektivi zgoraj omenjenih obratov »POTROŠNIKA« se vsem svojim odjemalcem najlepše zahvaljujejo za njihovo dosedanje naklonjenost in se jim priporočajo tudi za v bodoče.

OB TEJ PRILOŽNOSTI JIM TUDI ISKRENO ČESTITAJO
K NOVEMU 1957. LETU!

Trgovsko podjetje „Postrežba“ Hrastnik Gostinsko podjetje „Jelka“ Hrastnik Klavnica in mesarija ter pekarna

Z VSEMI SVOJIMI POSLOVALNICAMI NUDIJO DELOVNEMU LJUD-
STVU VSE, KAR DELOVNI ČLOVEK POTREBUJE.

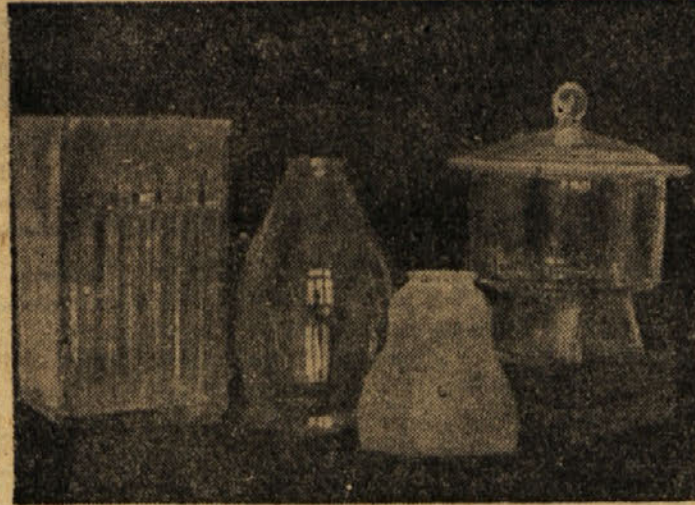
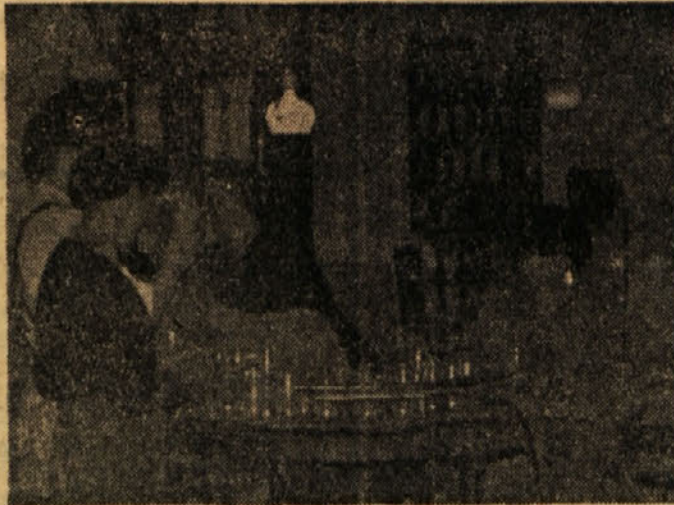
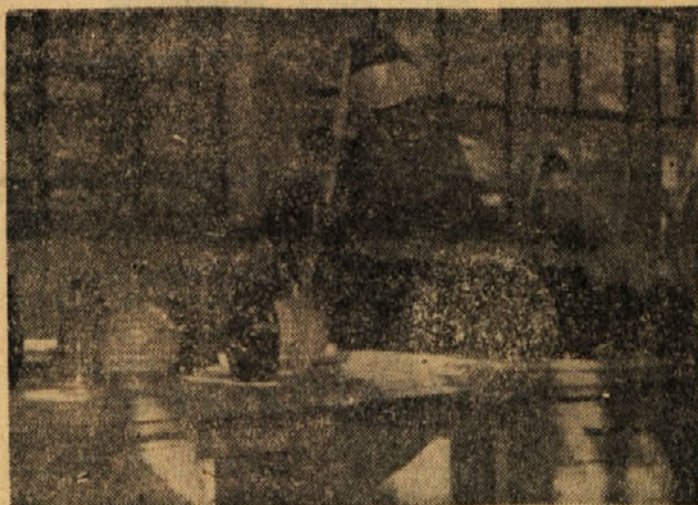
OBISČITE NASE POSLOVALNICE IN VIDELI BOSTE, DA VAS BOMO
TUDI V LETU 1957 PRAV TAKO POSTREGLI KOT V LANSKEM. —

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN PRIJATELJEM
MNOGO SREČE IN USPEHOV V LETU 1957!

STOLETNE IZKUŠNJE STEKLARNE HRASTNIK JAMČIJO ZA KVALITETO!

STEKLARNA HRASTNIK

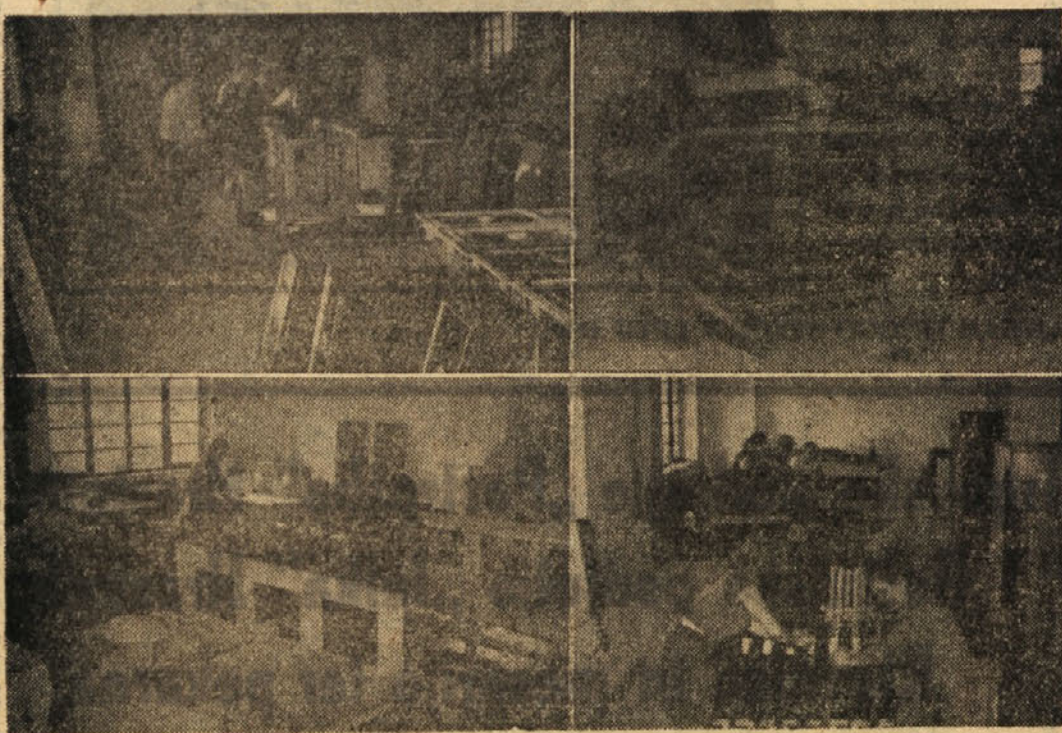
nudi in priporoča delovnemu ljudstvu svoje kvalitetne izdelke, ki so odlične kakovosti in poceni.

Vsem delovnim ljudem in svojim poslovnim prijateljem mnogo sreče v novem letu 1957!

TOVARNA POHIŠTVA BREŽICE

Vsem delovnim ljudem mnogo sreče in uspehov v letu 1957!

Tovarna pohištva v Brežicah deluje že od leta 1945. Prvi pričetki so bili skromni. Začeli so delati z 20 ljudmi. Delavnice so bile raztresene tu in tam po Brežicah. Leta 1947 so začeli z gradnjo današnje tovarne, ki sicer še ni povsem dokončana, vendar je bila v letu 1956 v glavnem dograjena. Letos so v tovarni tudi dokončno uredili centralno kurjavo in sanitarne naprave. Prostori so zračni in svetli. Manjka sicer še marsikaj, toda dobra volja, ki je kolektivu ne primanjkuje, premaga vse težave.

Tovarna pohištva v Brežicah izdeluje fino sobno pohištvo in večino svojih izdelkov — 80 odstotkov — proda v tujini — v Angliji, Švici in Zahodni Nemčiji, delno tudi na Srednjem vzhodu.

Tovarna se bori z različnimi manjšimi težavami, kakor n. pr. s preskrbo nekaterih surovin. Danes zaposluje že okrog 150 delavcev. Vsekakor napredek in uspeh.

VSEM OBISKOVALCEM KINA »DELAJSKI DOM« IN »SVOBODE«, TRBOVLJE II

Srečno in uspeha polno Novo leto 1957

žele uprava kina »Delavski dom« in »Svobode« Trbovlje II, ter upravni odbori

DPD „Svoboda-center“

Trbovlje

DPD „Svoboda“

Trbovlje II.

Tudi v bodočem letu 1957 bo uprava kina skrbela za predvajanje najboljših filmov. — V novem kinu »Delavski dom« bodo predvajani tudi filmi po cinemaskop sistemu.

TRGOVSKO PODJETJE

„Izbira“ Trbovlje

s svojimi poslovalnicami:

● »IZBIRA« — manufaktura, špecerija (Radej) ● DOBRNA ● »TKANINA« (Paš), konfekcija »Naprijed« ● »GOSPODINJSKE POTREBSCINE« (Dežman) ● »ŽIVILA« Trbovlje II (Rozman)

Naše poslovalnice »IZBIRA« (Radej) in »TKANINA« (Paš) Vam bodo nudile v letu 1957 še večjo izbiro vseh vrst tkanin za obleko in perilo, kamgarne, vse vrste blaga za posteljno perilo in opremo stanovanj, radioaparate, posteljne žimnice, divane, kauče, pohištvo kakor tudi ostalo blago za Vaš dom.

Poslovalnice »GOSPODINJSKE POTREBSCINE« (Dežman), »ŽIVILA« (Rozman) in »DOBRNA« na Dobrni pa Vas bodo postregle z vedno svežimi živili, kolonialnim blagom in mesnimi izdelki tovarne v Križevcih. Z bogato izbiro, konkurenčnimi cenami našega blaga in kulturno postrežbo želimo potrošnike tudi v letu 1957 najboljše zadovoljiti.

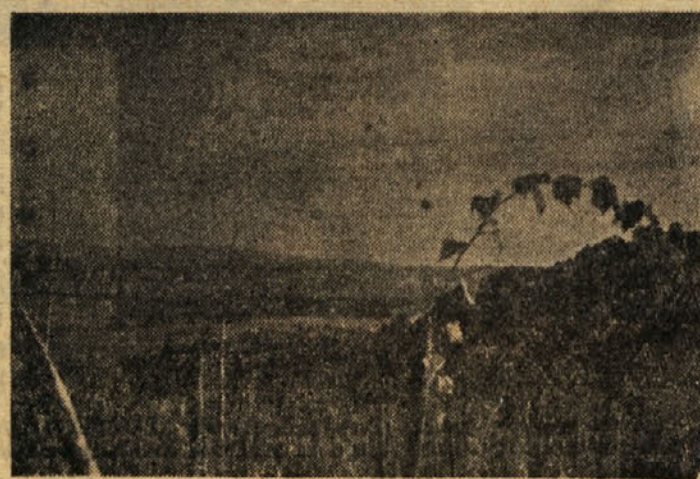
Vsem našim potrošnikom in delovnim ljudem želimo
SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1957!

Priporoča se kolektiv Trgovskega podjetja »IZBIRA« — Trbovlje.

Kmetijsko posestvo

„Rdeča zvezda“ Stara vas - Bizeljsko

Zajema delovanje na 130 ha zemlje (od tega je 24 ha lastnih vinogradov ostalo pa so polja, njive, travniki in gozdovi. V svojih hlevih ima to posestvo 40 glav goveje živine. Sadovnjakov je 8 ha. V svojih kletih imajo domača vina. Razen tega vino tudi odkupujejo od vinogradnikov iz bližnje in daljnje okolice. Kmetijsko posestvo pod vodstvom upravnika tov. Sepe-tavca prav dobro deluje. Zaposlenih imajo tekom leta tudi do 120 ljudi, v zimski sezoni pa le toliko kolikor jih potrebujejo. Vsem delovnim ljudem želi kolektiv tega posestva
SREČNO NOVO LETO 1957!

„MEHANIKA“

PROIZVODNJA IZDELKOV PRECIZNE MEHANIKE

v Trbovljah čestita vsem delovnim ljudem k prazniku — NOVEMU LETU!

Izdeluje: laboratorijske tare in ročne tehtnice, lekarniške tehtnice, žitne merice, ISIS risalne aparate, Kramerjeve opornice, električne prostovodne spojke itd.

RUDARJI BODO TUDI V LETU 1957 DALI CIM VEC PREMOGA NASI INDUSTRIJI IN ZA SIROKO POTROŠNJO

Vsemu članstvu

rudarske podružnice

rudnika Trbovlje-Hrastnik, čestita k doseženim uspehom ter jim želi, da bodo ti uspehi še večji v letu 1957.

Vsem pa želi upravni odbor podružnice rudarjev Trbovlje

SREČNO IN USPEHA PLODNO NOVO LETO 1957!

TRGOVSKO PODJETJE

»Potrošnja« Trbovlje

vam v svojih poslovalnicah v Trbovljah II (pri Podlesniku), v bivšem rudniškem magazinu (špecerija, manufaktura in konfekcija), v poslovalnici »Pri Mahkovicu«, v poslovalnicah »Za Savo«, »Na Posetju« in »Pri Stihu« nudi vse, kar potrebujete. Postrežba hitra in solidna — cene nizke

V poslovalnicah trgovskega podjetja »Potrošnja« v Trbovljah dobite vse, kar želite: za kuhinjo — za družino — za opravo stanovanja — pohištvo — kavče — otomane — vse vrste konfekcije — perilo — razne vrste blaga, z eno besedo vse, kar potrebujete.

Na svidenje tudi v novem letu 1957!

„ZLATARSTVO“ Trbovlje

Obrat srebrnih in zlatih izdelkov, predvsem za široko potrošnjo

Komaj dve leti obstaja ta obrat kot samostojno podjetje, vendar je doseglo že pomembne uspehe v svojem delovanju. Podjetje je začelo delo s komaj 7 ljudmi, sedaj pa jih je zaposlenih že 20.

Podjetje izdeluje izdelke iz zlata in srebra za odjemalce širom po Jugoslaviji. — Prav zanimivo je, da so v našem obratu glavni izdelki ročni, čeravno ima podjetje na razpolago že precej strojev. — »Zlatarstvo« v Trbovljah skrbi za dvih strokovnega kadra in ima v načrtu še razširitev svojega obrata.

VSEM MNOGO USPEHOV V LETU 1957!

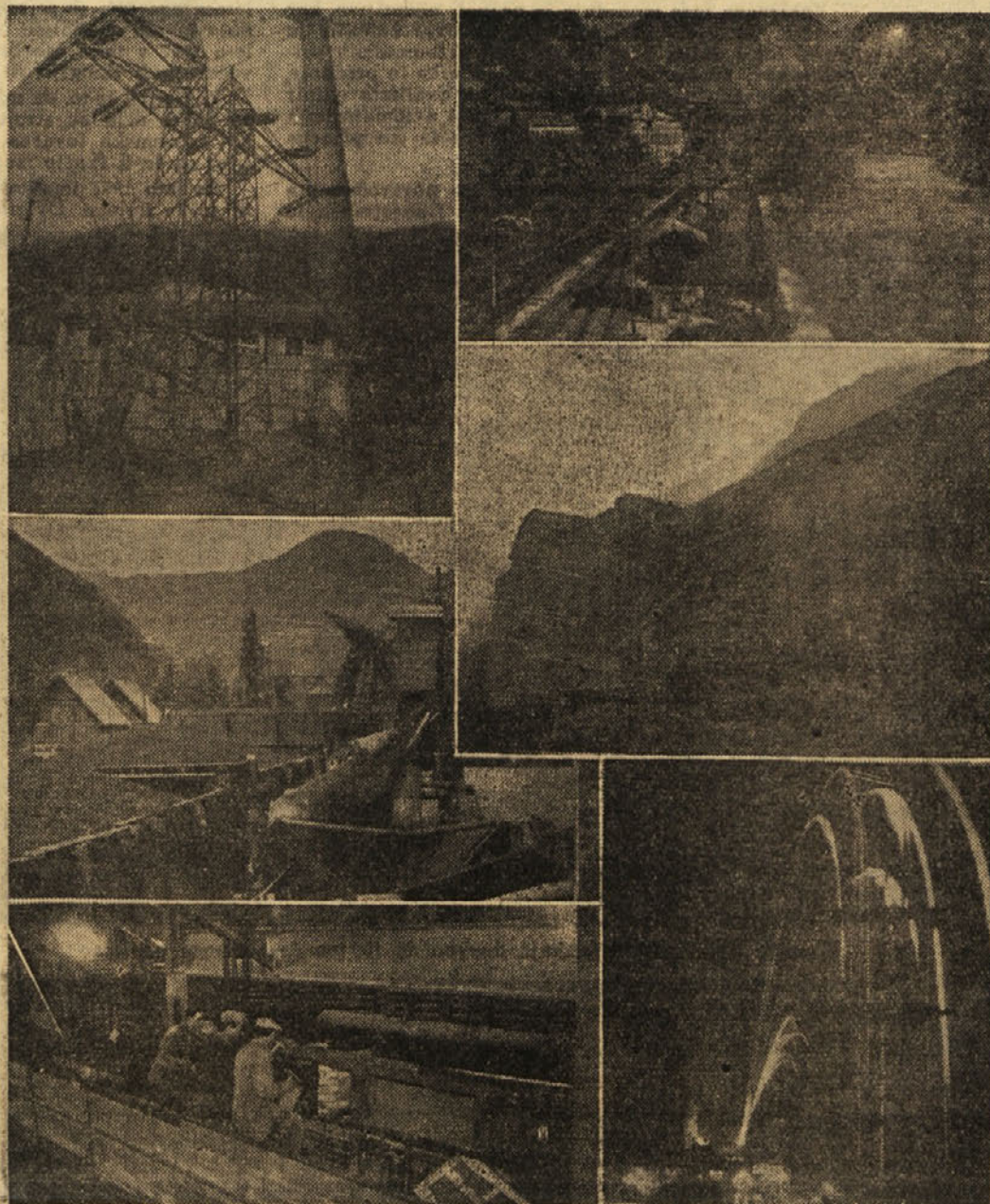
Splošno trgovsko podjetje v Sevnici

nudi v svojih poslovalnicah vsem potrošnikom najrazličnejše blago po najnižjih dnevnih cenah. Cenjenim odjemalcem se priporoča za nakupe v specializiranih trgovskih obratih, kot so: »Zeleznina«, »Usnje«, nadalje trgovina z mešanim blagom in konfekcija. — Prepričajte se o solidni postrežbi in nizkih cenah!

Elektrarna Trbovlje

Električna energija je danes potrebna v industriji, v kmetijstvu, v gospodinjstvu — skratka vsepovsod. Brez elektrike ni sodobnega življenja in napredka. — ELEKTRARNA TRBOVLJE, ki je kalorična, je dala v času svojega 41-letnega obstoja na milijone in milijone kilovatih ur električne energije. Pred nedavnim je Elektrarna Trbovlje skočala eno svojih največjih del po osvoboditvi in s tem daje naši industriji in široki potrošnji še več električne energije.

VSEM NASIM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ODJEMALCEM ZELIMO MNOGO USPEHOV IN SREČE V LETU 1957!

Gostinska zbornica okraja Trbovlje

Z VSEM SVOJIM ČLANSTVOM SE PO TEJ POTI ZAHVALJUJE ZA OBISK NAŠIH GOSTINSKIH OBRATOV IN ZA RAZUMEVANJE V LETU 1956 TER SE PRIPOROČA S SVOJIMI ČLANI ZA OBISK TUDI V BODOČEM LETU 1957.

VSEM KLICE: SE VEČ USPEHOV V LETU 1957!

Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško

Letos je bila nova Tovarna časopisnega papirja Videm-Krško v zaključni fazi izgradnje in je kljub velikim težavam že pokazala lepe uspehe. V prvem letu proizvodnje je dala naši skupnosti okrog 23.000 ton časopisnega papirja.

Zaključna faza izgradnje je najbolj občutljiva, ker da le-ta papirju kvalitetni odtis. Delovni kolektiv je moral letos delati brez dragocenih avtomatičnih pripomočkov. Vezan je bil na lastne občutke in prožnost, kar je seveda negativno vplivalo na kvaliteto (papir je bil predebel, se trgal itd.). Ko bo ta avtomatizacija končana, se bo izboljšala tudi kvaliteta časopisnega papirja.

Največje težave v proizvodnji je povzročilo pomanjkanje vode zaradi zavlačevanja finansiranja in

pri izdelavi in odobritvi načrtov za preskrbo z industrijsko vodo.

Redukcije električne energije so prav tako v veliki meri ovirale nemoteno proizvodnjo.

Pičle zaloge in slaba kvaliteta lesa v začetku letošnjega leta so se sedaj izboljšale in povečale, kar bo vplivalo na boljšo in večjo proizvodnjo. Ko bo v letu 1957 v teku oskrba industrijske vode, se bo povečala tudi zmogljivost papirnega stroja.

Zanimivo je to, da mladi kader pri papirnem stroju že danes dela na stroju z 20 odstotkov večjo brzino kot inozemska tovarna, ki ima že večletne tradicije, kjer so se ti fantje izučili.

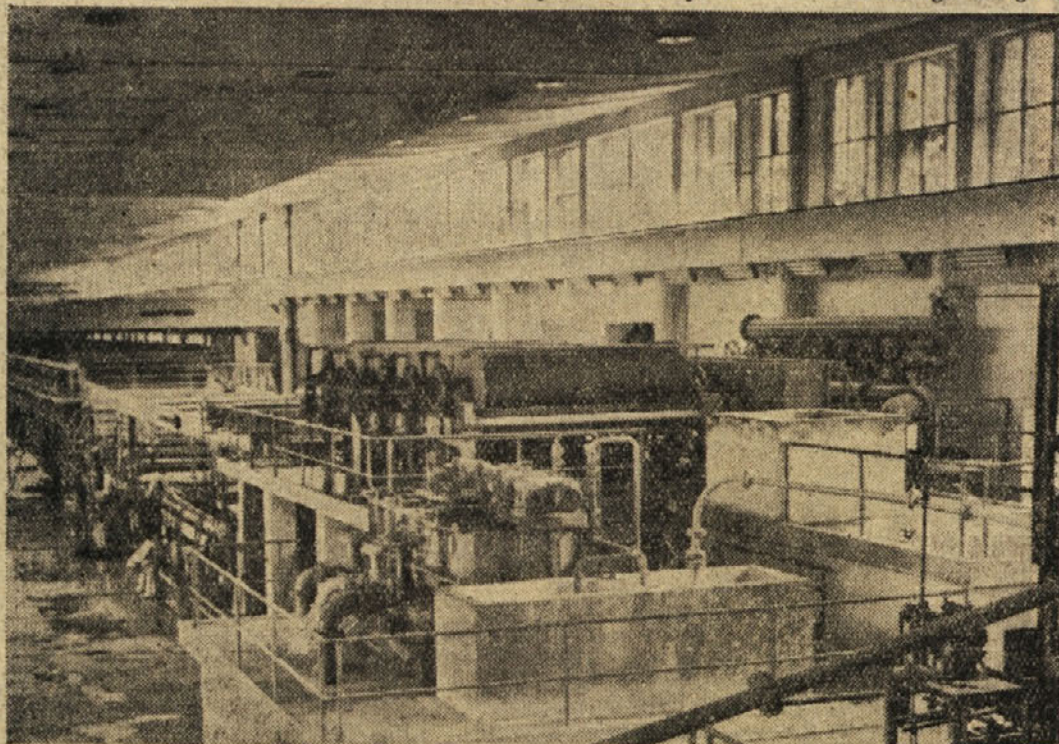
Za leto 1957 ima tovarna pred seboj zopet velike in težke naloge. Dvigniti namerava kakovost in ko-

ličino časopisnega papirja, in tako zadovoljiti domači in deloma tudi tuji trg.

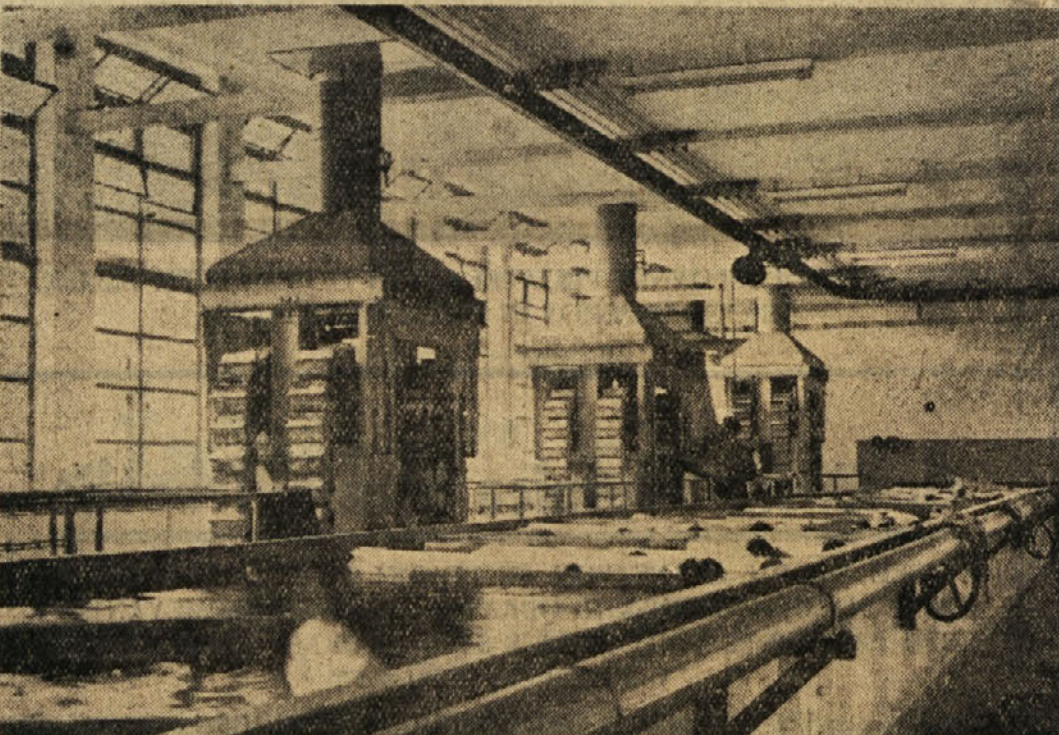
Tudi v proizvodnji celuloze so rekonstrukcije: kot regeneracija kisline, s čimer se bo povečala kapaciteta.

Oplemenjevalnico celuloze smatrajo danes kot izredno važen objekt, katerega morajo čimprej postaviti in njeno zmogljivost celo podvojiti. Nova oplemenjevalnica bo morala dajati vso svojo proizvodnjo viskozne celuloze naši novi tovarni viskoznih vlaken v Loznici, katera bi sicer morala to surovino uvažati.

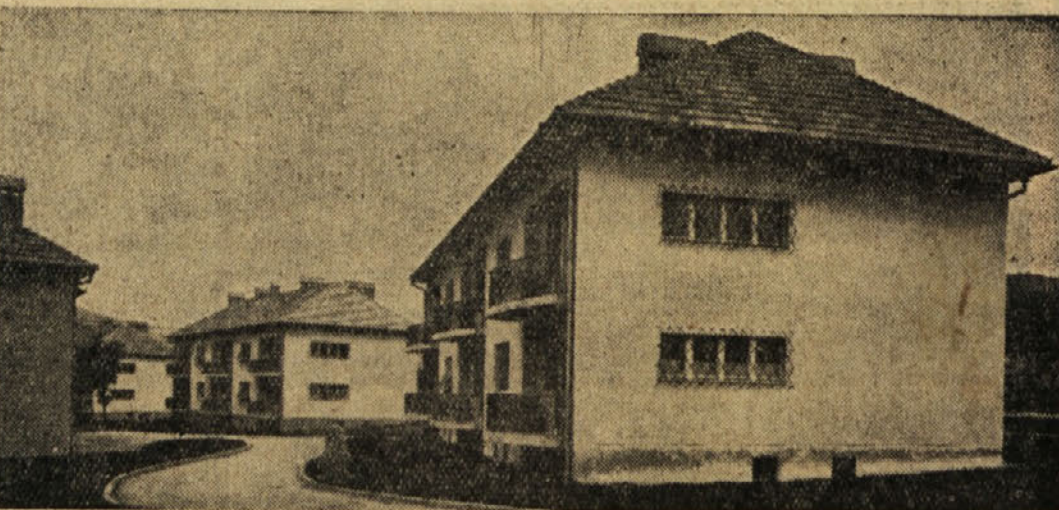
Dvomimo, če je v Sloveniji kaka tovarna in redko-katera v vsej naši domovini, ki bi dala v prvem letu svojega obstoja tako lepe rezultate svojega dela. Ne smemo namreč pozabiti, da je vsak kilogram časopisnega papirja velik prihranek na devizah.

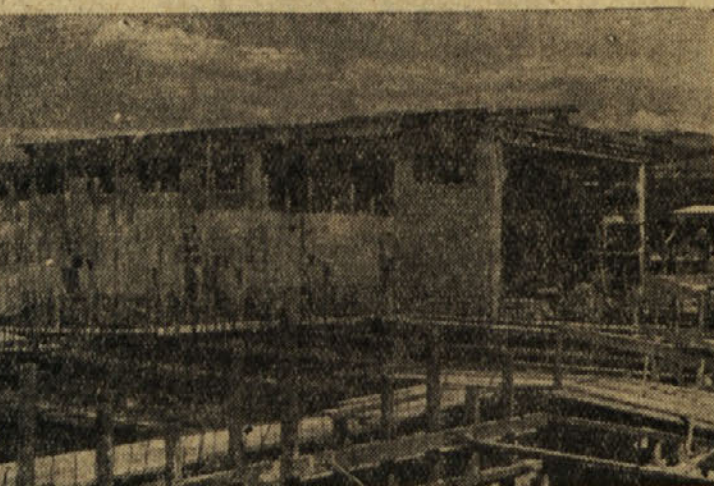
Papirni stroj lahko proizvaja dnevno do 100 ton časopisnega papirja

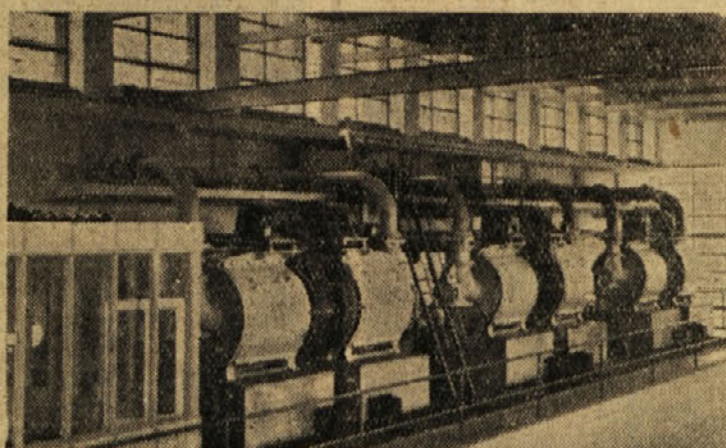
Vlaganje lesa v brusilke za proizvodnjo lesovine

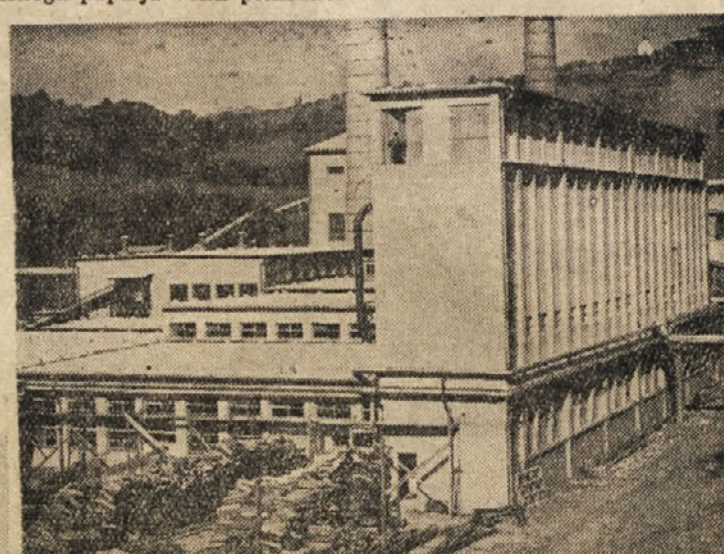
Tovarniško naselje šteje 30 lepih hiš z vsemi pritliklinami

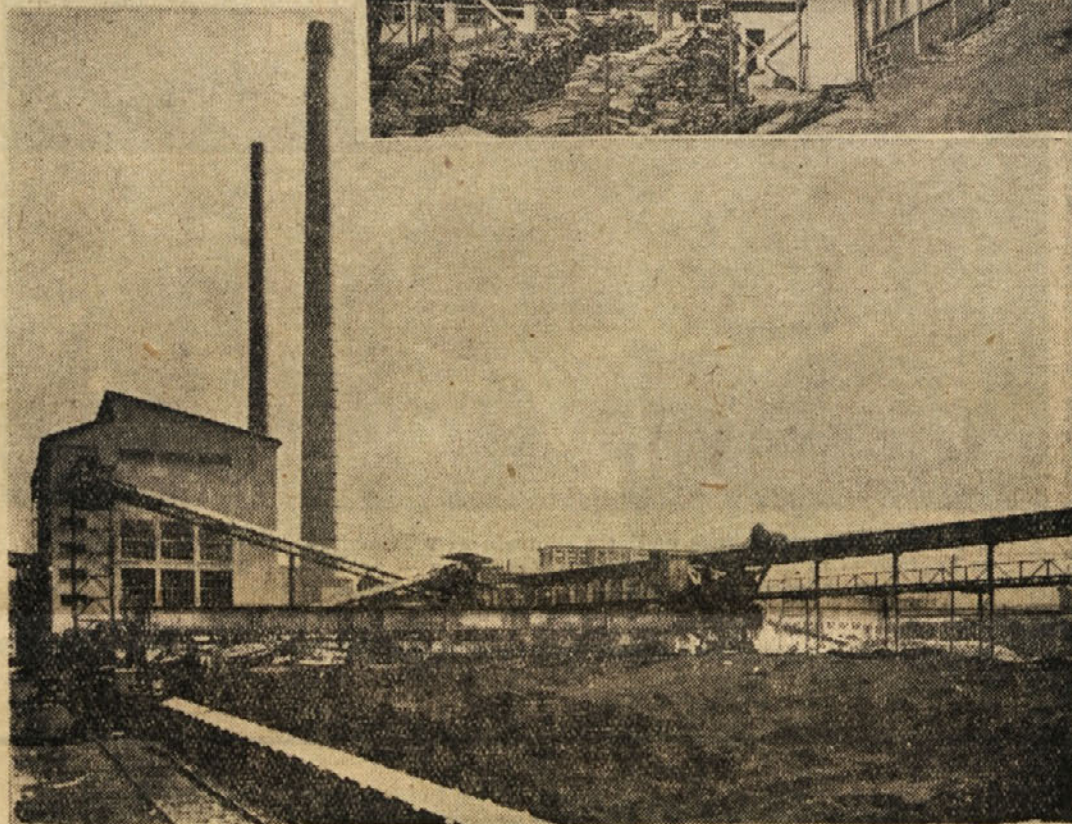
Filtrirne naprave v delu

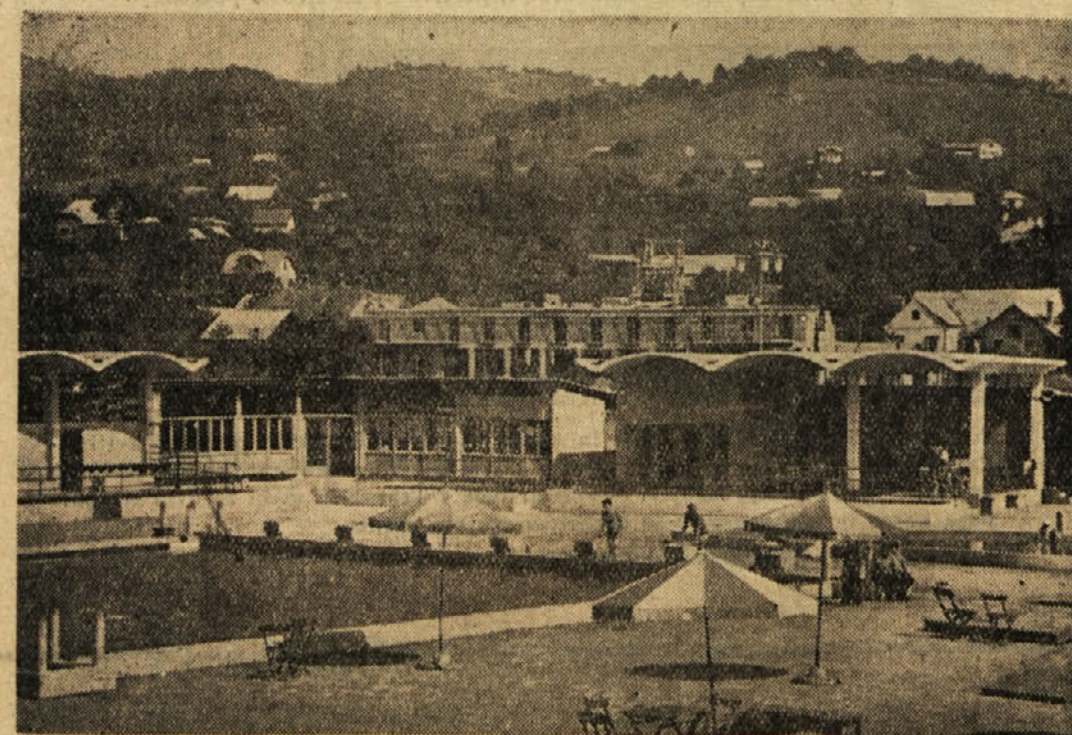
Sortiranje lesovine, kije glavna surovina za proizvodnjo časopisnega papirja

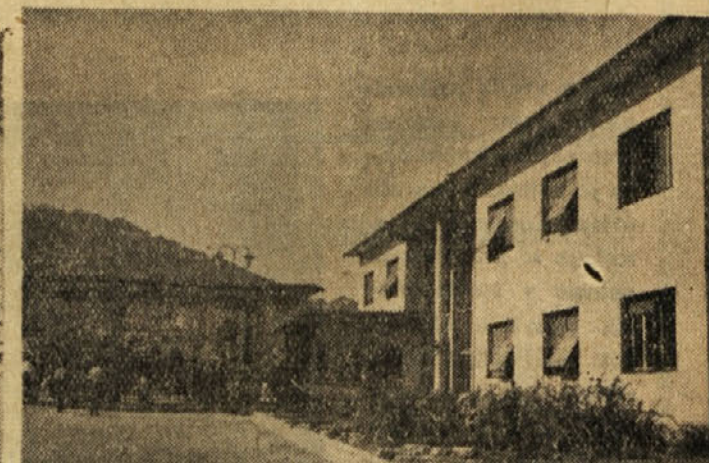
Lesosekalnica; tu se pripravi les za lesovino in celulozo, ki so glavne surovine za proizvodnjo papirja

Deponija premoga: tovarna porabi dnevno 300 ton premoga

Moderni bazen je Vidmu-Krškem le v okras. V poletnih mesecih privablja številne tujce, ki se kaj radi osvežijo v prijetno topli vodi

Upravno poslopje